

ห้วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวสุจิตา ศรีไชยวาน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2554

**THE SUPPLY CHAIN OF ECOTOURISM :
A CASE STUDY OF KHAOYAI NATIONAL PARK
IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE**

Sujida Srichaiwan

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Management
Suranaree University of Technology
Academic Year 2011**

ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
จังหวัดนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รศ. ดร.คณิต ไชยมงคล)

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร.ขวัญกมล คอนขวา)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

(ผศ. ดร.พงษ์ชัย จิตตะมัย)

กรรมการ

(ศ. ดร.ชูกิจ ลิ้มปิจำนงค์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

(อ. ดร.พิรศักดิ์ สิริโยธิน)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

สุจิตา ศรีไชยวาน : ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติ
เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา (THE SUPPLY CHAIN OF ECOTOURISM : A CASE
STUDY OF KHAOYAI NATIONAL PARK IN NAKHON RATCHASIMA
PROVINCE) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล ดอนขวา, 134 หน้า.

การศึกษาเรื่องห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภายในห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศน์ทางด้าน ดิน น้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
และเพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านดิน น้ำ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และปัจจัยทางด้าน
ปลายน้ำที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยใช้สถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการหรือปัจจัยดิน น้ำ ปัจจัยทางด้านการ
ให้บริการหรือปัจจัยกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหรือปัจจัย
ปลายน้ำ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง โดยปัจจัยดินน้ำมีความสัมพันธ์กับปัจจัยกลางน้ำ ด้านที่พัก
อาศัย ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่และกิจกรรม และด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น ด้วยค่า
สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.656 0.593 0.610 และ 0.552 ตามลำดับ ปัจจัยกลางน้ำมีความสัมพันธ์กับปัจจัย
ปลายน้ำด้วยค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.815 และปัจจัยดินน้ำมีความสัมพันธ์กับปัจจัยปลายน้ำด้วยค่า
สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.811 และโดยภาพรวมพบว่าปัจจัยดินน้ำ ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร
มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยกลางน้ำมากที่สุด ($\beta = .300$) และเมื่อแยกออกเป็นประเด็นย่อยพบว่า
ปัจจัยดินน้ำ ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยกลางน้ำ
ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น ($\beta = .385$) แต่ปัจจัยดินน้ำ ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่ มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยกลางน้ำ ด้านที่พักอาศัย ($\beta = .262$) ด้านการเดินทาง ($\beta = .293$)
และด้านสถานที่และกิจกรรม ($\beta = .306$) นอกจากนี้ผลการศึกษาของต่อปัจจัยดินน้ำกับระดับความ
พึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่าปัจจัยดินน้ำ ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรมีผลกระทบทาง
ตรงต่อปัจจัยทางด้านระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ($\beta = .273$) และผลการศึกษาของ
ปัจจัยกลางน้ำกับปัจจัยทางด้านระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่าตัวแปรด้านที่พักอาศัย มี
ผลกระทบทางตรงต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ($\beta = .349$)

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา _____

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

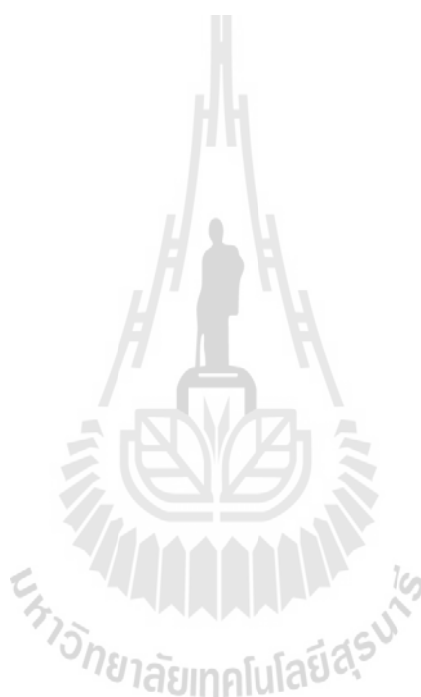
SUJIDA SRICHAIWAN : THE SUPPLY CHAIN OF ECOTOURISM :
A CASE STUDY OF KHAOYAI NATIONAL PARK IN NAKHON
RATCHASIMA PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF.
KWUNKAMOL DONKWA, Ph.D., 134 PP.

ECOTOURISM/SUPPLY CHAIN MANAGEMENT

This case study was conducted with the following two objectives: 1. to analyze the supply chain correlation of ecotourism at Khaoyai National Park in Nakhon Ratchasima Province by examining upstream factors, midstream factors and downstream factors and 2. to determine the direct effect of these respective factors to the overall level of tourist satisfaction. Statistics used for this research included Pearson's product moment correlation, multiple regression analysis, and path analysis.

The results of this study demonstrate the following: Strong positive correlations exist among management or upstream factors, services or midstream factors, and the level of satisfaction of tourists or downstream factors. Upstream factors have the following correlation coefficients with each of the midstream factors, respectively: 0.656 for accommodations, 0.593 for transportation, 0.610 for the handling of excursion and activities on the ground, and 0.552 for foods and crafts. Midstream factors correlate with downstream factors with a correlation coefficient of 0.815. Upstream factors also have a correlated coefficient of 0.811 with downstream factors. Overall, the upstream factor of values and culture had the most direct effect on midstream factors ($\beta = .300$). The element of values and culture had the most direct effect on the midstream factor of foods and crafts ($\beta = .385$), but

experiences and previous practices had the most direct effect on accommodation ($\beta = .262$), transportations ($\beta = .293$), and ground handles and activities ($\beta = .306$). In conclusion, the upstream factor with the most direct effect on the level of tourist satisfaction was values and culture ($\beta = .273$), and the midstream factor with the most direct effect on the level of tourist satisfaction was accommodation ($\beta = .349$).

School of Management Technology

Academic Year 2011

Student's Signature_____

Advisor's Signature_____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ทั้งด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัยจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล คอนขวา อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนช่วยแก้ปัญหา และให้กำลังใจด้วยความยินดี เอาใจใส่ มาโดยตลอด รวมทั้งช่วยตรวจทาน และแก้ไขวิทยานิพนธ์ เล่มนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. คณิต ไข่มุกด์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ชัย จิตตะมัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความรู้ แนวคิด คำปรึกษา และคำแนะนำด้านทฤษฎีและเครื่องมือในการทำวิจัย นอกจากนี้ ขอขอบคุณ ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ หนึ่งหทัย ขอผลกลาง และคุณปริญา วรณสุข ที่ให้ความอนุเคราะห์ พิจารณา ตรวจสอบและแก้ไขข้อคำถามต่างๆ เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้ให้ความอนุเคราะห์เงินทุนสนับสนุนในการทำวิจัย ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา และมารดา ผู้อบรมเลี้ยงดู ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นกำลังใจสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนครูอาจารย์ที่เคารพทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดี ในการทำวิทยานิพนธ์จนประสบความสำเร็จ

สุจิตา ศรีไชยวาน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ (ภาษาไทย).....	ก
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ).....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ

บทที่

1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 สมมุติฐานงานวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	7
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย.....	7
1.6 นิยามคำศัพท์.....	8
2 ปรัชญ่วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	10
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการตลาดการท่องเที่ยว.....	24
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารห่วงโซ่อุปทาน.....	25
2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริการ.....	30
2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	32
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ระเบียบวิธีวิจัย.....	47

สารบัญ (ต่อ)

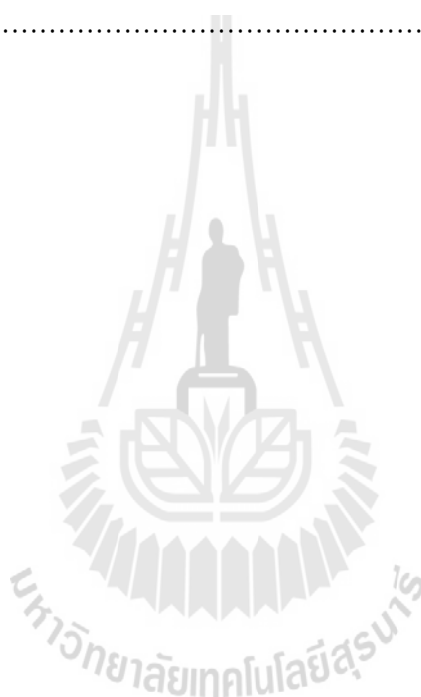
หน้า

3.2	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
3.2.1	ประชากร.....	47
3.2.2	การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	48
3.3	ตัวแปรที่ทำการวิจัย.....	49
3.4	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
3.5	การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ.....	52
3.6	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
3.7	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการอภิปรายผลการศึกษา	
4.1	ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา.....	58
4.2	ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยภายในห่วงโซ่อุปทาน ทางด้าน ต้นน้ำ ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำ.....	60
4.3	ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	76
4.3.1	ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทาน ด้านต้นน้ำ ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำ.....	76
4.3.2	ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัย ทางด้านกลางน้ำ.....	85
4.3.3	ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านกลางน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัย ทางด้านปลายน้ำ.....	99
4.3.4	ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัย ทางด้านปลายน้ำ.....	103
4.4	การอภิปรายผลการศึกษา.....	108
5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
5.1	สรุปผลการวิจัย	113
5.2	ข้อเสนอแนะ... ..	116
5.2.1	ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย.....	116

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.2.2 ข้อเสนอแนะจากนักวิจัย.....	120
รายการอ้างอิง.....	122
ภาคผนวก.....	126
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	127
ประวัติผู้เขียน.....	134

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

2.1	การเปรียบเทียบมาตรการการปฏิบัติงานของอุตสาหกรรม การผลิต และการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยว.....	34
3.1	สถิตินักท่องเที่ยว รายได้ และจำนวนพาหนะในการท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ระหว่าง ปี 2542- 2554.....	47
3.2	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยว.....	53
4.1	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	58
4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยทางด้านค่าน้ำ ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำ.....	60
4.2.1	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยทางด้านค่าน้ำของห้วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อย ทางด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร.....	62
4.2.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยทางด้านค่าน้ำของห้วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อย ทางด้านคุณลักษณะขององค์กร	63
4.2.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยทางด้านค่าน้ำของห้วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อย ทางด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์(การไหลของข้อมูล).....	65
4.2.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยทางด้านค่าน้ำของห้วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อย ทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร.....	66
4.2.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยทางด้านค่าน้ำของห้วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อย ทางด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	67
4.2.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยทางด้านค่าน้ำของห้วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อย ทางด้านประสบการณ์ และการปฏิบัติหน้าที่.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.2.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำของห้วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อย ทางด้านที่พักอาศัย.....	70
4.2.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำของห้วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อย ทางด้านการเดินทาง.....	72
4.2.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำของห้วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อย ทางด้านสถานที่และกิจกรรม.....	73
4.2.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำของห้วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อย ทางด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น	75
4.2.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำของห้วงโซ่อุปทาน ทางด้านความพึงพอใจในภาพรวม ของการท่องเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา.....	76
4.3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ทางด้านที่พักอาศัย.....	77
4.3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ทางด้านการเดินทาง.....	78
4.3.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำทางด้านสถานที่ และกิจกรรม.....	79
4.3.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กับปัจจัยทางด้านกลางน้ำทางด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น.....	80
4.3.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยทางด้านกลางน้ำ กับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ.....	82
4.3.6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ.....	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.3.7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ(ตัวแปรทางด้านต้นน้ำ).....	86
4.3.8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ กับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ.....	87
4.3.9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กับปัจจัยทางด้านกลางน้ำในด้านต่างๆ.....	89
4.3.10 ผลการวิเคราะห์ขนาดผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ต่อปัจจัยทาง ต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ.....	98
4.3.11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ(ตัวแปรทางด้านกลางน้ำ).....	99
4.3.12 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยด้านกลางน้ำกับปัจจัยด้านปลายน้ำ.....	100
4.3.13 ผลการวิเคราะห์ขนาดผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ.....	102
4.3.14 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ(ตัวแปรทางด้านต้นน้ำ).....	103
4.3.15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัย ทางด้านปลายน้ำ.....	104
4.3.16 ผลการวิเคราะห์ขนาดผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ.....	107

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว.....	11
2.2 ห่วงโซ่อุปทานในบริษัท.....	26
2.3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะทางการท่องเที่ยว กับประเด็นของการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว.....	38
2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา.....	44
4.1 ผลการวิเคราะห์เส้นทางตามสมมุติฐานที่ 2.....	92
4.2 ผลการวิเคราะห์เส้นทางตามสมมุติฐานที่ 2.....	93
4.3 ผลการวิเคราะห์เส้นทางตามสมมุติฐานที่ 2.....	95
4.4 ผลการวิเคราะห์เส้นทางตามสมมุติฐานที่ 2.....	96
4.5 ผลการวิเคราะห์เส้นทางตามสมมุติฐานที่ 3.....	102
4.6 ผลการวิเคราะห์เส้นทางตามสมมุติฐานที่ 4.....	106

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มา

ปัจจุบันหลายประเทศกำลังประสบปัญหาสิ่งแวดล้อม และนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังนั้นทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งประเทศไทยมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่มีแนวโน้มจะกลายเป็นปัญหามากขึ้นต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต ซึ่งกิจกรรม การท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่สำคัญจนกลายเป็นธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก คิดเป็นร้อยละ 9 ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติของโลก (ข่าวสารการท่องเที่ยว, ออนไลน์, 2555) การท่องเที่ยวของประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับ 1 ในภูมิภาคอาเซียนโดยภาคการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้ประเทศร้อยละ 9 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทั้งหมด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,ออนไลน์, 2553)

สถานการณ์และทิศทางการท่องเที่ยวได้มีการประมาณการว่าจำนวนนักท่องเที่ยว ในเอเชียแปซิฟิก จะเพิ่มขึ้นเป็น 400 ล้านคน ขยายตัวเฉลี่ยปีละ 6.5-7% และประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub region – GMS) จะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มจาก 16.5 ล้านคนในปี พ.ศ. 2545 เป็น 60 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2557 โดยการท่องเที่ยวนั้นมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรม การพักผ่อนของแต่ละบุคคล ทำให้ทางเลือกของการท่องเที่ยวมีลักษณะแตกต่างกันออกไป แต่สืบเนื่องด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวในอดีตทำให้ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้มีรูปแบบที่เปลี่ยนไป แบ่งเป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อทรัพยากร (Responsible Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน (Pro-poor Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) การท่องเที่ยวที่เป็นธรรม (Fair Trade Tourism) โรงแรมที่มีนโยบายการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (Green Hotel) การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) การท่องเที่ยวโดยการอาสาสมัคร (Volunteer Tourism) (ปรีดี โชติช่วง,ออนไลน์,2552)

Ceballos Lascurain (1991) ได้อธิบายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ถือได้ว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งต้องพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบที่เหมาะสม โดยต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความรู้และความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย โดยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อชื่นชม

ศึกษาเรียนรู้ และผลิตเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติ และจากการอธิบายความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังกล่าวนำมาสู่การท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นพื้นที่ที่สำคัญของประเทศไทยที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมากมาย รวมไปถึงศิลปวัฒนธรรมที่งดงามที่ ควรค่าแก่การอนุรักษ์ และถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากขึ้นทุกๆปี (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540)

การเติบโตของการท่องเที่ยวในระดับโลก พบว่า ในปี 1950 มีจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ 25 ล้านคน ในปี 2004 มีจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ 760 ล้านคน ในปี 2007 มีจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ 903 ล้านคน และได้ทำการพยากรณ์ในปี 2020 ไว้ว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นมากเป็นจำนวนถึง 1.6 พันล้านคน จากกระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้เข้ามามีบทบาทมากในระดับโลก โดยเริ่มมองเห็นคุณค่าของการท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นตามลำดับ สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ที่ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจนั้น ปัจจุบันองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) ได้ประมาณการว่า ในปี 2007 จะมีมูลค่าเป็นร้อยละ 7 ของตลาดระหว่างประเทศ และนิตยสารการท่องเที่ยวรายสัปดาห์ ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่าสามารถเติบโตเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 25 ของตลาดการท่องเที่ยวของโลก โดยปี 2012 มูลค่าของภาคการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะมีมูลค่าที่ประมาณ 473 ล้านล้านเหรียญสหรัฐต่อปี (Center for Responsible Travel ,ออนไลน์, 2010)

ปัจจุบันพบว่านักท่องเที่ยวไทยมีแนวโน้มเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น โดยรัฐบาลได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศอย่างจริงจังในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทั้งนี้คาดว่าในปี พ.ศ. 2553 จะมีการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของคนไทยจำนวนประมาณ 88 ล้านคน และก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนภายในประเทศประมาณ 413,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2543 ที่มีนักท่องเที่ยวเพียง 59.74 คนต่อครั้ง การท่องเที่ยวภายในประเทศมีส่วนกระจายรายได้สู่พื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ (ปิยวรรณ คงประเสริฐ, 2551)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเป็นต้องมีการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน โดยองค์ประกอบหลักของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยแบ่งออกเป็น 1.อุปสงค์ต่อการท่องเที่ยว (Tourism Demand) ที่อยู่ในรูปของจำนวนหรือปริมาณ (คน/ครั้ง/ช่วงเวลา) หรือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว 2. อุปทานของการท่องเที่ยว (Tourism Supply) หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ซึ่งจัดว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งทางด้านสินค้าและบริการในการท่องเที่ยว (Tourism Products) 3.การจัดการ (Management) ที่อยู่ภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ดังนั้นการดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ จะต้อง

ส่งเสริมด้านอุปสงค์ (Demand) ควบคู่ไปกับการส่งเสริมด้านอุปทาน(Supply) โดยการสร้างความประทับใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มขีดความสามารถของธรรมชาติให้สามารถผลิตหรือฟื้นฟู เพื่อให้บริการด้านการท่องเที่ยวมีความยั่งยืนตลอดไปโดยไม่ถดถอยหรือเสื่อมโทรมลง รวมไปถึงดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Stakeholders) มีความเข้าใจประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในทิศทางเดียวกัน (ชนธรัตน์ ทองหอม, 2554)

ห่วงโซ่อุปทานเกี่ยวข้องในการสนับสนุนการผลิตและการจำหน่ายสินค้าและบริการ รวมถึงการเชื่อมต่อและประสานสัมพันธ์ของรอยต่อของกิจกรรมต่างๆ ในกระบวนการดังกล่าว การจัดการห่วงโซ่อุปทานเกี่ยวข้องกับกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางธุรกิจ ตั้งแต่แหล่งของวัตถุดิบต้นน้ำ (Upstream Source) จนถึงการส่งมอบสินค้าและบริการปลายน้ำ (Downstream Customers) โดยประเด็นสำคัญของห่วงโซ่อุปทาน จะอยู่ที่การจัดการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการ รวมทั้งข้อมูลข่าวสาร โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการสร้างความพอใจให้กับลูกค้าแบบยั่งยืน (Customer Satisfaction) โดยกระบวนการของห่วงโซ่อุปทานจะประกอบไปด้วย กระบวนการจัดหา การผลิต การตลาด การกระจายสินค้า การขนส่งและการเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีการจัดการเชิงระบบ (Systems) ให้แต่ละกระบวนการมีการสอดคล้องประสานปฏิสัมพันธ์กัน โดยมีเป้าหมายในการสร้างความพอใจให้ลูกค้าและลดต้นทุนรวมเพื่อเพิ่มศักยภาพของการแข่งขันที่เหนือกว่าคู่แข่ง โดยพันธะกิจของห่วงโซ่อุปทานจะครอบคลุมเกี่ยวข้องกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารข้อมูล เป็นปัจจัยสนับสนุนที่ช่วยทำให้การดำเนินงานต่างๆ ดังกล่าวสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ห่วงโซ่อุปทานจะเริ่มต้นจากแหล่งของวัตถุดิบไปสู่ผู้ผลิตและกระบวนการขนส่งไปสิ้นสุดปลายทางที่ผู้บริโภคขั้นสุดท้าย (หน่วยงานวิจัยด้านโลจิสติกส์, ออนไลน์, 2551)

ห่วงโซ่อุปทานสำหรับการท่องเที่ยว โดยทั่วไปจะไม่มี การเคลื่อนย้ายของสินค้าเนื่องจากเป็นทรัพยากรในแหล่งนั้นๆ ไม่สามารถทำการเคลื่อนย้ายได้ แต่จะเป็นการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวมาสู่พื้นที่ โดยผ่านขั้นตอนด้านบริการด้านต่างๆ เปรียบได้คือ องค์กรหรือผู้ดูแลสถานที่นั้นๆ เท่ากับเป็นผู้ผลิต เทียบเท่ากับต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน และขั้นตอนต่างๆ ใน การเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยวหรือการบริการ เทียบได้กับขั้นตอนใน การเคลื่อนย้ายสินค้าและส่งมอบสินค้าไปยังผู้บริโภคหรือกลางน้ำของห่วงโซ่อุปทาน และปลายน้ำของห่วงโซ่อุปทานก็คือ นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกลุ่มของขั้นสุดท้าย โดยวัตถุประสงค์สำคัญในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวก็คือการสร้าง ความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว

สำหรับพื้นที่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมาถือเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ได้รับการจัดประเภทโดยองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยจัดให้จังหวัดนครราชสีมาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีชื่อเสียงและบทบาทสำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจากการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ เพื่อใช้ในการวางแผนกำหนดศักยภาพของพื้นที่ท่องเที่ยว โดยการวิเคราะห์ ด้านอุปสงค์ (Demand Side) จากจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว และด้านอุปทาน (Supply Side) จากความพร้อมในการให้บริการและเน้นโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อกำหนดแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง และแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพศักยภาพสูง นอกจากนี้จังหวัดนครราชสีมาได้รับการจัดประเภทให้เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในระดับสูง ในกลุ่มของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งถือว่ามีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวที่คาดการณ์จะมีเพิ่มมากขึ้น (ปรีดี โชติช่วง ,ออนไลน์,2552)

จังหวัดนครราชสีมา มีแหล่งท่องเที่ยวที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่เป็นจำนวนมาก รวมไปถึงอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมและมีชื่อเสียงระดับโลก เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและทรงคุณค่า และจัดอยู่ในประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญและใหญ่ที่สุดในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบกับการเดินทางที่สะดวกทำให้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้รับความนิยมและมีแนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทยประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2505 ตั้งอยู่บริเวณเทือกเขาพนมดงรักหรือบริเวณขอบทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของที่ราบสูงโคราช มีเนื้อที่ประมาณ 2,168 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,355,396 ไร่ ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกันถึง 11 อำเภอ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี นครนายก นครราชสีมา และสระบุรี ได้รับสมญานามว่าเป็น อุทยานมรดกของอาเซียน เป็นผืนป่าใหญ่ต้นกำเนิดของต้นน้ำลำธารที่สำคัญอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้และสัตว์ป่านานาชนิด ตลอดจนมีเอกลักษณ์ทางธรรมชาติที่สวยงาม สภาพโดยทั่วไปประกอบด้วยเทือกเขาสลับซับซ้อน ได้แก่ เขาร่ม เป็นยอดเขาที่สูงที่สุด 1,351 เมตร เขาแหลมสูง 1,326 เมตร เขาเขียวสูง 1,292 เมตร เขาสามยอดสูง 1,142 เมตร เขาฟ้าผ่าสูง 1,076 เมตร ประกอบด้วยทุ่งกว้างสลับกับป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ สภาพพื้นที่ด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกจะลาดลง ส่วนทางทิศใต้ และทิศตะวันออกเฉียงใต้สูงชันขึ้นไปเรื่อยๆและเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธารที่สำคัญ 5 สาย ได้แก่ แม่น้ำปราจีนบุรี แม่น้ำนครนายก แม่น้ำลำตะคอง แม่น้ำลำพระเพลิง และห้วยมวกเหล็ก

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีการจัดการบริการบ้านพัก บ้านพักเรือนแถว และค่ายพักแรม ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว จำนวน 4 โซน ได้แก่ โซนศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โซนบนเขา-จุดชมวิว โซนค่ายสุรสวัสดิ์ และโซนบ้านธารนรี เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถพักค้างคืนในอุทยานฯได้อย่าง สะดวกและปลอดภัย โดยมีเจ้าหน้าที่ของอุทยานเป็นผู้จัดการบริการให้แก่นักท่องเที่ยว โดยให้ มีการจองคิวล่วงหน้าก่อนเข้าพัก (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, ออนไลน์, 2554) โดย ได้มีประกาศมาตรการจำกัดนักท่องเที่ยวเพื่อป้องกันนักท่องเที่ยวล้นอุทยานแห่งชาติ และกระทบ สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะปริมาณขยะและจำนวนรถยนต์ ดังนั้นจึงกำหนดให้มีการจองล่วงหน้าก่อน จะเข้าไปท่องเที่ยวอุทยานฯ โดยเฉพาะการนอนพักค้างคืนบ้านพัก เจ้าหน้าที่อุทยานจะพิจารณาให้ เข้าพักตามลำดับการจองที่พัก และจากสถิติที่ผ่านมาพบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาท่องเที่ยว ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนมกราคม ในปีถัดไป (ณรงค์ มหรรณพ, ออนไลน์, 2551) จากสถิติ การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในช่วงวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2552 – 30 กันยายน พ.ศ. 2553 อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับอุทยานแห่งชาติทั่วประเทศ โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยว 754,927 คน ในปี 2554 แบ่งเป็นนักท่องเที่ยว ชาวไทยจำนวน 680,717 คน และชาวต่างประเทศจำนวน 74,210 คน พาหนะจำนวน 185,372 ลำ/คัน รายละเอียดข้อมูลช่วงปี พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2554

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติตัวเลขของนักท่องเที่ยวโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ ป่าและพันธุ์พืช พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ส่วนใหญ่จะ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเดินทางมาท่องเที่ยวและพักผ่อน และพบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่ เพิ่มขึ้นนั้น ทำให้สามารถสร้างรายได้ให้แก่อุทยานแห่งชาติทั้งด้านการเก็บค่าธรรมเนียม และค่าที่พัก และด้วยเหตุนี้ทำให้เกิดผลกระทบต่อจำนวนที่พักในปัจจุบันที่มีอยู่อย่างจำกัด และต้อง จองคิวล่วงหน้าเป็นระยะเวลานาน ทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่อย่างแท้จริง และต้องเปลี่ยนทางเลือก มาใช้บริการของภาคเอกชนในด้านที่พักและบริการ ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่ยังขาดการ จัดการความรู้ที่ถูกต้องในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบทางด้าน สิ่งแวดล้อมในอนาคตทั้งต่อธรรมชาติและชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ปี พ.ศ. 2555 - พ.ศ. 2559 และยังสอดคล้องกับแนวทางการเติบโตของการท่องเที่ยวในอนาคตที่มี ทิศทางในการท่องเที่ยวที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทั้งนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรวมไปถึง การดูแลรักษาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ และเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการเยี่ยมชม อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และสร้างความพึงพอใจในการท่องเที่ยวจนทำให้เกิดการกลับมาท่องเที่ยว

ซ้ำในอนาคต จึงได้ มีการทำการศึกษาเรื่องห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระบบห่วงโซ่อุปทาน จากต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภายในห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทางด้าน ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

1.2.2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านปลายน้ำที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

1.3 สมมุติฐานงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดสมมุติฐานของงานวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1.2.1 ได้แก่

H_{01} ตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทานด้านต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สมมุติฐานข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1.2.2 ได้แก่

H_{02} ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ได้แก่ ด้านทรัพยากรและศักยภาพ ด้านคุณลักษณะขององค์กร ด้านการไหลของข้อมูล ด้านค่านิยมและวัฒนธรรม ด้านความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ได้แก่ ด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม และด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น

H_{03} ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ได้แก่ ด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม และด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้บริโภค

H_{04} ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ได้แก่ ด้านทรัพยากรและศักยภาพ ด้านคุณลักษณะขององค์กร ด้านการไหลของข้อมูล ด้านค่านิยมและวัฒนธรรม ด้านความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ ที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้บริโภค

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยทางด้าน ดิน น้ำ กลาง น้ำ และปลายน้ำ ที่มีต่อห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัด นครราชสีมา โดยศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการ และการให้บริการในระบบห่วงโซ่อุปทานของอุทยานฯ ได้แก่

1.4.1 ปัจจัยทางด้านดินน้ำ (ผู้ให้บริการ) ได้แก่ 1.ทรัพยากรและศักยภาพ 2.คุณ ลักษณะ ขององค์กร 3.การไหลของข้อมูล 4.ค่านิยมและวัฒนธรรม 5.การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6.ประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่

1.4.2 ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (ด้านการให้บริการ) ได้แก่ 1.ที่พักอาศัย 2.การเดินทาง 3.สถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม 4.อาหารและงานฝีมือท้องถิ่น

1.4.3 ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ผู้ให้บริการ คือ นักท่องเที่ยว) ได้แก่ ระดับความพึงพอใจ

โดยการวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์โดยใช้แบบสอบถามสำหรับสำรวจความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวต่อสถานท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่นำไปสู่ผลการศึกษาที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

ผลการวิจัยในเรื่องห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมาจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผู้จัดจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักท่องเที่ยว และสมาชิกในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว สามารถนำข้อมูลที่ได้จากผลการศึกษาปัจจัยทางด้านดินน้ำ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ที่มีความสำคัญต่อระบบห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างศักยภาพให้แก่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พร้อมทั้งทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการ จากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก นอกจากนี้การศึกษาในประเด็นด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก็สามารถทำให้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ นำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพทางการด้านการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ยังสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และสร้างความพึงพอใจ ตลอดจนพัฒนาเน้นให้เกิดความร่วมมือทั้งนักท่องเที่ยวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจนทำให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งสิ่งแวดล้อมและชุมชนที่เป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

1.6 นิยามคำศัพท์

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นการท่องเที่ยวที่ดำเนินการภายใต้ขีดจำกัดความสามารถของธรรมชาติ และต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และต้องชี้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวต่างๆ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม แห่งประเทศไทย, 2539 อ้างถึงใน สฤกษ์, 2548) และ (Ceballos Lascurain, 1991 อ้างถึงใน Ecotourism Society, 1991) ได้อธิบายถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการท่องเที่ยว รูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำลายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติ

การบริหารห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) หมายถึง การบริหารห่วงโซ่อุปทาน คือการจัดการกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุปทานของสินค้าและบริการ โดยการปฏิสัมพันธ์จะมีลักษณะเชิงบูรณาการ โดยมีเป้าหมายในการที่จะสร้างมูลค่าเพิ่ม และสนองตอบความต้องการของตลาด การผลิต การกระจายและการส่งมอบสินค้าและรวมถึงการสื่อสารสนเทศของข้อมูลและข่าวสาร โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะลดต้นทุนรวมของธุรกิจและเพิ่มศักยภาพของการแข่งขันเห็นได้ว่าการจัดการเกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางธุรกิจตั้งแต่แหล่งของวัตถุดิบต้นน้ำ (Upstream Source) จนถึงการส่งมอบสินค้าและบริการปลายน้ำ (Downstream Customers) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะครอบคลุมถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการให้ได้มาซึ่งวัตถุดิบกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาดและการผลิตรวมถึงกระบวนการเคลื่อนย้ายสินค้าจนถึงมือผู้ต้องการสินค้า ทั้งนี้กระบวนการต่างๆ จะมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของบูรณาการ โดยมุ่งที่จะลดต้นทุนรวม และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการอันนำมาซึ่งความสามารถในการแข่งขันที่เหนือกว่า (Robert B. Handfield & Ernest L. Nichols Jr., 1999)

บทที่ 2

ปรัทัศนัวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับห่วงโซ่อุปทานในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อนำตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านปลายน้ำของห่วงโซ่อุปทานในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาศึกษาผลกระทบที่มีต่อห่วงโซ่อุปทานโดยมีการศึกษาปรัทัศนัวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

2.1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

2.1.3 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

2.1.4 รูปแบบการท่องเที่ยว

2.1.5 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.1.6 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตลาดการท่องเที่ยว

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารห่วงโซ่อุปทาน

2.3.1 ความหมายของห่วงโซ่อุปทาน

2.3.2 การบริหารห่วงโซ่อุปทาน

2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริการ

2.4.1 ความสำคัญของการบริการ

2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

2.5.1 การประเมินประสิทธิภาพด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการ การท่องเที่ยว

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน การท่องเที่ยว

2.6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยทางด้านการกลางน้ำของห่วงโซ่อุปทาน
การท่องเที่ยว

2.6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยทางด้านการกลางน้ำของห่วงโซ่อุปทาน
การท่องเที่ยว

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

ได้มีผู้นิยามความหมายของการท่องเที่ยวไว้หลากหลาย จากการประชุมว่าด้วยการเดินทาง และท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ประเทศอิตาลี ณ กรุงโรม ปี พ.ศ. 2506 โดยองค์การสหประชาชาติได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึงกิจกรรมที่มีเจตนาที่จะไปเยือนอยู่ 3 ประการ คือ 1. ต้องมีการเดินทาง 2. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมชม 3. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง โดยเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ต้องมีค่าใช้จ่ายเพื่อประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ และองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization หรือ WTO) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า หมายถึง การเดินทางใดก็ตามเป็นการเดินทางตามเจตนา 3 ประการ ดังนี้ ประการที่ 1 การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว แต่ไม่ใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร ประการที่ 2 การเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเอง ไม่ใช่เป็นการถูกบังคับ ไม่ใช่เพื่อทำสงคราม ประการที่ 3 เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดก็ตามที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเยี่ยมชมญาติมิตร เพื่อความเบิกบาน บันเทิงเร้าอารมณ์ เพื่อเล่นกีฬาต่างๆ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ และเพื่อติดต่อธุรกิจ

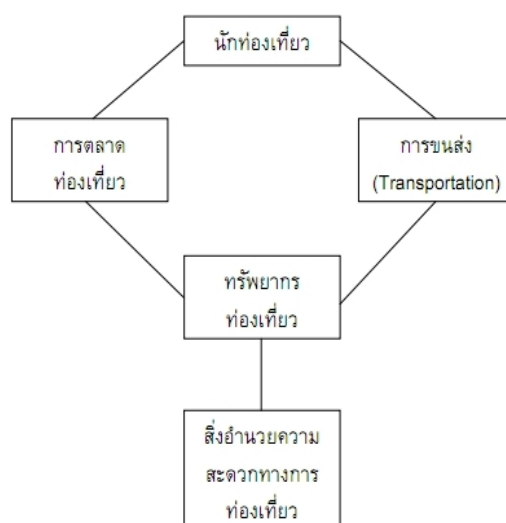
นอกจากนี้ วรรณ วลัยวนิช (2546) ได้อธิบายถึง การท่องเที่ยว เป็นการที่คนเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ และตลอดระยะเวลาการเดินทางได้มีกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้น เช่น การไปเที่ยวชมสถานที่ที่สวยงามหรือทัศนียภาพน่าสนใจ หรือเดินซื้อสินค้าต่างๆ เป็นต้น โดยการไปท่องเที่ยวจะขึ้นอยู่กับการเดินทาง จำนวนสมาชิก หรือค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เป็นต้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางแบบชั่วคราวจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง ซึ่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้คอยบริการ และเป็นการไปโดยความสมัครใจโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพักผ่อน ออกกำลังกาย เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม และการใช้จ่าย ใช้สอย เป็นต้น

2.1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543) ได้มีการจัดองค์ประกอบของการท่องเที่ยว จำแนกตาม

ระบบการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ระบบ ได้แก่ ระบบที่ 1 คือ ทรัพยากรท่องเที่ยว (Tourism Resource) ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวซึ่งทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ หมายถึง สภาพทางกายภาพของทรัพยากร ซึ่งอาจจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ตลอดจนวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่น ระบบที่ 2 คือการบริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) ได้แก่ การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยว ข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้นๆ ระบบที่ 3 คือ การตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Marketing) เป็นความต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่ซึ่งหมายถึง กิจกรรม รูปแบบหรือกระบวนการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2542) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในการวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ นักท่องเที่ยว (Tourist) การตลาดท่องเที่ยว (Tourism Marketing) การขนส่ง (Transportation) ทรัพยากรท่องเที่ยว (Tourism Resource) และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Tourism Facilities) ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นวงจรดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

หมายเหตุ : ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2542) การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว: 9

จากภาพที่ 2.1 สรุปได้ว่า

องค์ประกอบที่ 1 นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการแบ่งประเภทของนักท่องเที่ยวออกเป็น 6 ประเภท คือ

1.1 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International visitor) หมายถึง บุคคลที่มีได้พำนักถาวรในราชอาณาจักรไทย

1.2 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศค้างคืน (International tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยว ระหว่างประเทศที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้ง อย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 60 วัน

1.3 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไม่ได้ค้างคืน (International excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้ง โดยมิได้ค้างคืน

1.4 นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic visitor) หมายถึง บุคคลทุกสัญชาติที่มีที่พักอาศัยถาวรอยู่ในราชอาณาจักรไทย และเดินทางไปยังสถานที่หนึ่งในอีกจังหวัดหนึ่ง ซึ่งมิได้ เป็นถิ่นที่อยู่ประจำ

1.5 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (Domestic tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยว ภายในประเทศที่ไปค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยอยู่ในปัจจุบันแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คืน

1.6 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ได้ค้างคืน (Domestic excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ได้พักค้างคืนในที่พำนักนอกเหนือที่พำนักในปัจจุบัน

องค์ประกอบที่ 2 การตลาดท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยว กลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว แล้วใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ในการท่องเที่ยว และบริการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ โดยการตลาดท่องเที่ยวสามารถ ทำได้ 2 รูปแบบคือ

2.1 การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้และ รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เช่น ทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการ ท่องเที่ยว และบริการท่องเที่ยว

2.2 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อสารข้อมูล ข่าวสารท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย เป็นต้น เพื่อเชิญชวน กระตุ้นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทาง เข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 3 การขนส่ง หมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวด้วยยาน พาหนะประเภทต่างๆ จากภูมิลำเนาไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการ และกลับสู่ภูมิลำเนา กล่าวได้ว่าเป็นการเคลื่อนย้าย คนหรือสิ่งของจากสถานที่แห่งหนึ่งไปยังสถานที่อีกแห่งหนึ่ง ประเภทของการขนส่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ การขนส่งทางรถยนต์ การขนส่งทางรถไฟ การขนส่งทางเรือ และการขนส่งทางเครื่องบิน

องค์ประกอบที่ 4 ทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว และนับได้ว่าสินค้าทางการท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งที่มีความงามตามธรรมชาติสามารถดึงดูดให้คนไปเยือน หรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่

ประเภทที่ 2 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามความประสงค์หรือประโยชน์ของมนุษย์เองทั้งที่เป็นมรดกในอดีต และที่สร้างเพิ่มเติมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว ยังพื้นที่นั้น เช่น พระราชวัง ศาสนสถาน ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ กำแพงเมือง อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

ประเภทที่ 3 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สภาพชีวิตในชนบท หมู่บ้านชาวเขา ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม สวนสนุก การแสดงสินค้าพื้นบ้าน การแข่งขันกีฬา งานเทศกาลประเพณีต่างๆ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 5 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว หมายถึง อุปกรณ์ที่จำเป็นในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวที่มีความสะดวกสบายและปลอดภัยโดยสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

5.1 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ประกอบด้วย 2 อย่างคือ 1. การอำนวยความสะดวกในการเข้า และออกประเทศ เป็นการอำนวยความสะดวกในการผ่านเข้าและออกของนักท่องเที่ยว และ 2. การให้บริการท่องเที่ยว เป็นการให้บริการความสะดวกในระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ได้แก่ การให้บริการ 5 ประเภท คือ บริการที่พักแรม บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการอาหารและบันเทิง บริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

5.2 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยอ้อม เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศแล้ว แม้จะไม่มีนักท่องเที่ยว รัฐบาลก็ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้แก่ประชาชน ส่วนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวถือเป็นผลพลอยได้ ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก 3 ประเภท คือ

5.2.1 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการยังชีพของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในความเป็นอยู่ และส่งผลเป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวด้วย ได้แก่ การสื่อสาร การไฟฟ้า การประปา การคมนาคม การสุขภาพ การศึกษา และการสาธารณสุข

5.2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่รัฐบาลให้ความปลอดภัยทั้งร่างกาย ทรัพย์สิน การเดินทางแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และความเดือดร้อนต่างๆที่จะเกิดขึ้น เช่น การโจรกรรม ปล้นชิงทรัพย์สิน การก่อความไม่สงบ และความปลอดภัยจากบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

5.2.3 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่นๆ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เสริมหรือสนับสนุนเพิ่มความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว เช่น การบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การบริการเสริมความงาม และการรักษาพยาบาล การศึกษาลักษณะการท่องเที่ยวและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวนั้นทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการไปท่องเที่ยว

2.1.3 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐบาล และหน่วยงานภาคธุรกิจต่างๆ ของภาคเอกชน ที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว หรือหน่วยธุรกิจ หรือ องค์การอื่นๆที่จัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก และจัดบริการให้นักท่องเที่ยว จากความหมายดังกล่าวแล้ว อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหน่วยธุรกิจ และองค์การอื่นๆ ในทางด้านเศรษฐกิจโดยรวม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงเกี่ยวข้องกับ การซื้อขาย การสร้างผลผลิตและบริการต่างๆแก่นักท่องเที่ยว กล่าวคือการประกอบกิจกรรมด้วยการนำปัจจัยการผลิตต่างๆ มาผลิตบริการอย่างใดอย่างหนึ่งด้านการท่องเที่ยว ที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายหรือความพึงพอใจ และขายบริการด้านการท่องเที่ยวนั้นให้แก่ผู้เยี่ยมชม

Collier and Harraway (1997) ได้อธิบายถึง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน คือ 1. การขนส่ง (Transportation) โดยการขนส่งทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางจากที่พักไปยังแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย การขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ 2. ที่พัก (Accommodation) ที่พักรวมนับหลายประเภท เช่น โรงแรม รีสอร์ท แตกต่างออกไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบการ รสนิยมของนักท่องเที่ยว และสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว 3. สิ่งดึงดูดใจ กิจกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการต่างๆ (Attractions Activities and Ancillary services) เพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจและความสนุกสนานในการเดินทางท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และเพื่อให้เกิดความประทับใจในสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการ 4. การขาย (Sales) โดยการขายทำให้เกิดการกระจายการ

ให้บริการด้านการท่องเที่ยวจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว หน่วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการขาย เช่น ผู้ขายส่ง บริการด้านการท่องเที่ยว (Tour Operator) ตัวแทนการจัดการเดินทาง (Travel Agents)

ประเภทของสินค้าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 4 ประเภท โดยจำแนกตามลักษณะเฉพาะดังต่อไปนี้ (ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว, ออนไลน์, 2553)

1. เป็นสินค้าที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Goods) สินค้าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวคือการให้บริการ ผู้บริโภคหรือผู้มาเยี่ยมชมไม่สามารถจับต้องหรือสัมผัสได้ ผู้มาเยี่ยมชมเพียงแต่ได้รับความพึงพอใจจากสิ่งที่เห็นหรือสิ่งที่ได้รับเท่านั้น บุคลากรที่ทำงานในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญอย่างมาก

2. เป็นสินค้าที่ไม่มีการเคลื่อนที่ไปหาผู้บริโภค ผู้บริโภคต้องเดินทางไปซื้อสินค้าและบริการ ณ สถานที่ผลิตนั่นเอง ซึ่งหมายถึงสถานที่ที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างๆ

3. เป็นสินค้าที่ไม่สูญสลาย โดยเป็นสินค้าและบริการที่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกหลายครั้ง ในบางครั้งต้องดูแลรักษาและบำรุงให้คงอยู่ในสภาพที่ดีและเสียหายน้อยที่สุด

4. เป็นสินค้าที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนกรรมสิทธิ์ก็ได้ เนื่องจากสินค้าในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบ มีทั้งที่เมื่อผู้เยี่ยมชมได้ซื้อสินค้าแล้ว สินค้าบางประเภทมีการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ อาทิ อาหาร และของที่ระลึก เป็นต้น แต่บางประเภทเพียงแค่ได้สิทธิ์ในการใช้ หรือชม อาทิ การจ่ายค่าห้องโรงแรม ไม่ใช่การได้เป็นเจ้าของห้อง เพียงแค่ได้สิทธิ์ในการเข้าพักตามระยะเวลาที่ตกลง และโดยเฉพาะสินค้าประเภทบริการ อาทิ รอยยิ้ม ความช่วยเหลือการดูแล ผู้เยี่ยมชมเพียงแต่ได้รับบริการเหล่านั้นในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งไม่ได้เป็นเจ้าของ องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (1.) องค์ประกอบหลัก และ (2.) องค์ประกอบเสริม โดยองค์ประกอบหลัก ก็คือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ธุรกิจการคมนาคมขนส่ง ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และองค์ประกอบเสริม คือ องค์ประกอบที่สนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ธุรกิจการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อจัดประชุมสัมมนา MICE (Meeting Incentive Convention and Exhibition) การบริการข่าวสารข้อมูล การอำนวยความสะดวกทางด้านความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกในการเข้า-ออกเมือง

2.1.4 รูปแบบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีอยู่หลายรูปแบบตามพฤติกรรมการพักผ่อนของแต่ละบุคคล ซึ่งลักษณะตัวเลือกของการท่องเที่ยวแต่ละรูปแบบมีลักษณะแตกต่างกันออกไป องค์การการท่องเที่ยวโลก (www.unwto.org) อ้างถึงใน วาริชย์ มัชฌมบุรุษ (ออนไลน์, 2553) ได้มีการกำหนดรูปแบบการ

ท่องเที่ยวได้ 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ 1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism) 2. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) และ 3. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) ซึ่งแต่ละรูปแบบสามารถสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism) ประกอบด้วย

1.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศ

1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

1.3 การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geo-tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อดูความงามของภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศึกษาธรรมชาติของหิน ดิน แร่ต่างๆ และฟอสซิล ได้ความรู้ ได้มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

1.4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

1.5 การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระ เช่น สุริยุปราคา ฝนดาวตก จันทรุปราคา และการดูดาวจักราศีที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยะจักรวาล มีความรู้ ความประทับใจ ความทรงจำและประสบการณ์เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการร่วมกันอย่างยั่งยืน

2. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) ประกอบด้วย

2.1 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว ได้ความรู้ มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ในท้องถิ่นพื้นฐานของความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2.2 การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม และประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้น ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์ เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้ มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

2.3 การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural Tourism / Village Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ ครอบงำงานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้านมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

3. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) ประกอบด้วย

3.1 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพกายใจได้รับความเพลิดเพลิน และสุนทรียภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม (Health Beauty and Spa)

3.2 การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-meditation Tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาคำรู้ สัจธรรมแห่งชีวิต มีการฝึกทำสมาธิ เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนี้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรม และภูมิ

ปัญญาไทย เช่น การทำอาหารไทย การนวดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่างและงานศิลปหัตถกรรมไทยรวมถึงการบังคับช้างและเป็นควาญช้าง เป็นต้น

3.3 การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมชนกลุ่มน้อย (Ethnic Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของชาวบ้าน วัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านชาวไทยโซ่ง หมู่บ้านผู้ไทย หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านชาวจีนฮ่อ เป็นต้น เพื่อให้มีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นซึ่งมีคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสีงแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัดความสนใจในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สกีนํ้าเคอร์ กระดานโต้คลื่น สกีนํ้า เป็นต้น ให้ได้รับความเพลิดเพลิน ความสนุกสนานตื่นเต้น ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสีงแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.5 การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวแล้วได้รับความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่

3.6 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (Home Stay & Farm Stay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือน เพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสีงแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

3.7 การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long Stay) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบ้านปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างแดนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มปัจจัยที่ห้าของชีวิต คือ การท่องเที่ยวโดยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ย 3-4 ครั้งต่อปี คราวละนานๆอย่างน้อย 1 เดือน

3.8 การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive Travel) หมายถึง การจัดงานเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จ (มีความเป็นเลิศ) ในการขายสินค้านั้นๆ ตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้แทนบริษัทจำหน่ายรถยนต์ ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องไฟฟ้า ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องสำอางจากภูมิภาคหรือจังหวัดต่างๆ ที่สามารถขายสินค้าประเภทนั้นได้มากตามที่บริษัทผู้แทนจำหน่ายในประเทศตั้งเป้าหมายไว้เป็นการให้รางวัล โดยการจัดนำเที่ยว และ

ออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าพักรับและค่าอาหารระหว่างการเดินทางให้กับผู้ร่วมเดินทาง เป็นการจํายการพักรับตั้งแต่ 2-7 วัน เป็นรายการนำเที่ยวชมสถานท่องเที่ยวที่ต่าง ๆ อาจเป็นรายการนำเที่ยวแบบผสมผสาน หรือรายการนำเที่ยวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

3.9 การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม หรือ MICE (Meeting Incentive Convention and Exhibition) เป็นการจํานำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของผู้ที่จัดประชุม มีรายการจํานำเที่ยวก่อนการประชุม (Pre-tour) และการจํายการนำเที่ยวหลังการประชุม (Post-tour) โดยการจํายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ไปทั่วประเทศ เพื่อบริการให้กับผู้เข้าร่วมประชุมโดยตรง หรือสำหรับผู้ร่วมเดินทางกับผู้ประชุม (สามีหรือภรรยา) อาจเป็นรายการท่องเที่ยววันเดียว หรือรายการเที่ยวพักรับ 2 - 4 วัน โดยคิดราคาแบบเหมารวมค่าอาหารและบริการท่องเที่ยว

3.10 การท่องเที่ยวแบบผสมผสานเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้จัดการการท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นำมาจํายการนำเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2 - 7 วัน หรือมากกว่านั้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (Eco-agro Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประวัติศาสตร์ (Agro-historical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (eco-adventure travel) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (Geo- historical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม (Agro-cultural Tourism) เป็นต้น

2.1.5 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Ecotourism เป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่ในวงการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยนำคำ 2 คำมารวมกันได้แก่ Eco และ Tourism คำว่า Eco แปลตามรูปศัพท์ว่า บ้านหรือที่อยู่อาศัย ส่วน Tourism แปลว่าการท่องเที่ยว Ecotourism จึงแปลว่า การท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมายความว่า การท่องเที่ยวที่เน้นในด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ทั้งพืช สัตว์ และมนุษย์ ส่วนคำว่า นิเวศ ซึ่งเป็นคำภาษาสันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทย แปลว่า บ้านหรือที่อยู่อาศัยเช่นกัน ฉะนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นศัพท์บัญญัติที่มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษอย่างเหมาะสมเพื่อขยายความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ที่มีลักษณะพิเศษเป็นของตัวเอง และแตกต่างไปจากการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น สรุปได้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่อาศัยธรรมชาติเป็นฐาน (Nature Based Tourism) เช่น แหล่งท่องเที่ยวประเภทอุทยาน วนอุทยาน เกาะแก่ง และชายทะเล เป็นต้น แต่อาจ

หมายรวมถึง ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นหากสิ่งเหล่านี้ปรากฏอยู่ในหรือเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศธรรมชาติ

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศน้อยหรือต่ำ หรือไม่มีผลกระทบต่อวิถีทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ เพราะฉะนั้นการป้องกันและควบคุมผลกระทบอันเกิดจากการท่องเที่ยว จึงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการ เช่น ไม่เน้นปริมาณนักท่องเที่ยวไม่สนับสนุนให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเกินความจำเป็น เน้นธรรมชาติและองค์ประกอบของธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูด เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้สัมผัส เรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติและองค์ประกอบธรรมชาติ (รวมทั้งศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น) ตลอดจนผลกระทบของมนุษย์ที่มีต่อระบบนิเวศ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก เพราะฉะนั้นการจัดระบบบริการข้อมูลและการสื่อความหมายธรรมชาติ รวมทั้งการเพิ่มพูนศักยภาพของมัคคุเทศก์จึงเป็นเรื่องสำคัญลำดับต้น

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการคิด (วางแผน) การทำ (ปฏิบัติหรือดำเนินการ) และการติดตามตรวจสอบประเมินผล ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องส่วนอื่นๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน พร้อมได้รับผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของท้องถิ่นด้วยความเหมาะสม เป็นธรรม (สมชัย เบญจขย, 2548)

องค์กรและนักวิชาการในประเทศไทยได้มีการสรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ โดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) ให้คำนิยามว่า การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ ธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม และชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ และบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องและให้ชุมชนท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึก ให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการในต่างประเทศอีกจำนวนมากที่ได้ให้คำจำกัดความ และความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ Ceballos Lascurain (1991) ได้อธิบายถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการทำลายหรือทำลายเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และ เพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น Elizabeth Boo (1991) ได้

อธิบายถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวแบบอิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีเงินทุนสำหรับการปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ และมีการสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น พร้อมทั้งให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม The Ecotourism Society (1991) ได้อธิบายถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า เป็นการเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น Western (1993) ได้ปรับปรุงคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากคำจำกัดความของ The Ecotourism Society ให้สั้นและกะทัดรัด แต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้น โดยกล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น The Common Wealth Department of Tourism (1994) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน คำว่า ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมยังครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นด้วย ส่วนคำว่า การรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืนนั้น หมายถึง การปันผลประโยชน์ต่างๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่นและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ Ralph Buckley (1995) ได้ให้คำนิยามสั้นๆ ว่า การท่องเที่ยวที่อาศัยผลิตผลทางธรรมชาติ การจัดการที่ยั่งยืน และองค์ประกอบทาง การศึกษา ซึ่งมีส่วนก่อให้เกิดการอนุรักษ์ Costas Christ (2002) ให้ความหมายว่า เป็นการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติพร้อมกับอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปด้วย และช่วยสร้างสวัสดิการให้ชุมชนท้องถิ่น และยังได้กล่าวอีกว่า นักท่องเที่ยวสับสนคำว่าท่องเที่ยวธรรมชาติกับคำว่าท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งไม่เหมือนกัน เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องใช้ธรรมชาติ และปฏิบัติต่อสัตว์ป่าอย่างยั่งยืน และยังต้องบริจาคเงินช่วยเหลือเพื่อเป็นทุนในการอนุรักษ์รวมทั้งเพื่อให้คนในชุมชนมีฐานะดีขึ้น และองค์การสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme - UNEP) สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism Society) และองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ให้คำนิยามว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่เป็นการรบกวนลักษณะทางธรรมชาติ มุ่งหวังในด้านการศึกษา มีความพอใจต่อทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ตามธรรมชาติ มีความเข้าใจต่อวัฒนธรรม ประวัติความเป็นมาของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยไม่เป็นการรบกวนต่อระบบนิเวศในขณะเดียวกันก็สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ที่จะทำให้เกิดการอนุรักษ์ต่อทรัพยากรของประชากรในท้องถิ่น

2.1.6 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ได้กล่าวถึง หลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

1.องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมทั้งแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่นั้นๆ

2.องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึง การอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันการเกิดมลพิษและ มลภาวะ รวมไปถึง การควบคุมอย่างมีขอบเขต จึงจัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน

3.องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนภายในท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4.องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการในการมีส่วนร่วมในทางความคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน การติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

องค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสถาบันการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ ให้ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่ามีหลักการพื้นฐาน 5 อย่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.ต้องอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ (Nature Based Tourism) หมายถึง ต้องเจาะจงเรื่องชีววิทยา ลักษณะกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ และวัฒนธรรม ศึกษาเรื่องการอนุรักษ์ การวางแผน การพัฒนา การจัดการด้านท่องเที่ยว เพราะทั้งหมดเป็นพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

2.ต้องทำให้ระบบนิเวศยั่งยืน (Ecological Sustainable Tourism) หมายถึง เป็นการท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยเศรษฐกิจที่ยั่งยืน สังคมที่ยั่งยืน และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน การทำแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนก็สำคัญ นำไปสู่การจัดการกิจกรรมของมนุษย์ นอกจากนี้ยังเป็น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนที่ยอมรับกันในการจัดการด้านธรรมชาติวิทยา เป็นการพัฒนาด้านศักยภาพในการรับรองและคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้สิ่งแวดล้อมคงอยู่ และไม่ได้รับความเสียหาย

3.การให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศ (Environmentally Educative Tourism) เป็นการศึกษาสิ่งแวดล้อมและแปลความหมาย สิ่งนี้เป็นเครื่องมือสำคัญสร้างความสนุกสนานและให้ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีความหมาย ช่วยดึงดูดผู้ที่ปรารถนาจะมีส่วนร่วมในปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีสำนึก โดยพัฒนาความคิด จิตใจ ความรู้สึกชื่นชมต่อสิ่งแวดล้อม การศึกษามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและชุมชน ซึ่งช่วยให้กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ได้อย่างยั่งยืน การแปลความหมายช่วยให้นักท่องเที่ยวเห็นภาพในการพิจารณาสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจน ซึ่งให้ทั้งคุณค่าทางวัฒนธรรมและธรรมชาติเช่นกัน

4.ต้องให้ชุมชนมีรายได้ (Locally Beneficial Tourism) เป็นการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ถือว่าไม่เพียงแต่ให้ประโยชน์กับชุมชน และสิ่งแวดล้อมเท่านั้นแต่ยังช่วยพัฒนาคุณภาพของประสบการณ์การท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่นมักให้ความร่วมมือกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยการให้ความรู้ ให้บริการ ให้ความสะดวก และขายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ผลประโยชน์เหล่านี้จะมีประโยชน์กว่าที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมีให้ต่อแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศช่วยก่อให้เกิดรายได้จากการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว นอกเหนือไปจากผลตอบแทน และวัฒนธรรมท้องถิ่น

5.ต้องให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ (Tourist Satisfaction) โดย ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่สำคัญต่อนักท่องเที่ยว แมคอินทอช (McIntosh; 1975 อ้างถึงใน Pearce, 1991) กล่าวว่ามนุษย์มี Fulfillment Needs เรื่องการท่องเที่ยวซึ่งเรียกว่า Travel Needs Ladder ซึ่งหมายถึง ขั้นตอนของความพึงพอใจการท่องเที่ยว เช่น พอใจในเรื่องของความปลอดภัย พอใจในเรื่องของความมั่นคง ทางสังคม พอใจในข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง พอใจกับการจัดประสบการณ์การท่องเที่ยวที่เหมาะสม พอใจความคาดหวังที่เป็นจริงให้กับนักท่องเที่ยว ถึงอย่างไรก็ตาม ความพึงพอใจควรเป็นอันดับรองจากการอนุรักษ์ (ปิยวรรณ คงประเสริฐ, 2551)

จากการศึกษาแนวคิดด้านความหมายของการท่องเที่ยว องค์ประกอบของการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า การท่องเที่ยวตามแนวคิดขององค์การการท่องเที่ยวโลก คือ การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งแต่ไม่ใช่เพื่ออยู่ประจำ โดยองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย นักท่องเที่ยว การตลาดการท่องเที่ยว การขนส่ง ที่พัก การบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้เติบโตตามแนวคิดของ Collier and Harraway (1997) ที่ให้ความสำคัญกับ การขนส่ง ที่พัก กิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการ และการขายเป็น

หลัก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่จับต้องไม่ได้ ไม่มีการเคลื่อนไปหาผู้บริโภค ดังนั้น หากต้องการให้ผู้บริโภคเข้ามาหาสินค้าจึงต้องสร้างความดึงดูดใจ และน่าสนใจ เพื่อให้เกิดความต้องการ โดยอาศัยกิจกรรมต่างๆ ในการท่องเที่ยว ซึ่งขึ้นอยู่กับทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวว่า จะดึงดูดผู้บริโภคกลุ่มใด เนื่องจากรูปแบบทรัพยากรในพื้นที่ที่แตกต่างกัน จะทำให้รูปแบบการท่องเที่ยวแตกต่างกันไป และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ ที่มีระบบนิเวศเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น และต้องอาศัยการเรียนรู้และความร่วมมือจากทั้งชุมชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน และสร้างประสบการณ์ที่ดี ในการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตลาดการท่องเที่ยว

การจัดการที่มุ่งเน้นไปสู่ความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยอาศัยการวิจัยการตลาด การพยากรณ์ การคัดเลือกทรัพยากรการท่องเที่ยวที่กำลังอยู่ในความต้องการเพื่อให้ธุรกิจได้รับประโยชน์สูงสุดในการเสนอบริการแก่นักท่องเที่ยว ได้สรุปแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการตลาดการท่องเที่ยวที่สำคัญไว้ดังนี้

Victor T.C Middleton (1998) ได้ให้ความหมายว่าของการตลาดท่องเที่ยวว่าเป็นการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว (อุปสงค์) และการจัดองค์ประกอบที่สำคัญที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (อุปทาน) ให้สอดคล้องกันโดยให้ความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ของประเภทธุรกิจบริการ นอกจากนี้ สิทธิศักดิ์ เดียงหงา (2554) ได้อธิบายถึง การตลาดของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Marketing for tourism Industry) ในความหมายและความสำคัญของตลาดการท่องเที่ยว ส่วนประกอบของตลาดเพื่อการท่องเที่ยว การจัดลำดับความสำคัญของตลาดเป้าหมาย การวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน การวางแผน และการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยมีส่วนประกอบหลักดังนี้

1. มีจุดสนใจ (Attraction) ที่นักท่องเที่ยวจะให้ความสนใจ โดยจุดสนใจนี้อาจเกิดขึ้นใหม่หรือมีอยู่ดั้งเดิมแล้ว และมีความสำคัญที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับความสนใจของนักท่องเที่ยว

2. จุดหมายปลายทาง (Destination) สถานที่ท่องเที่ยวควรเป็นจุดหมายหลักที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ เช่น เป็นประเทศหรือเมือง หรือสถานที่ที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ

3. สามารถเข้าถึงได้ (Accessibility) สถานที่ท่องเที่ยวต้องสามารถเข้าถึงได้สะดวก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก และหากนักท่องเที่ยวไม่สามารถจะเดินทางเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้

นับว่าสถานที่ดังกล่าวยังไม่พร้อมที่จะดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยว ความสำคัญของความสามารถเข้าถึงได้นี้ เป็นส่วนสำคัญมากต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีส่วนที่ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเติบโตได้มากหรือน้อย การเดินทางสามารถใช้ทั้งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ

4. โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ธุรกิจการท่องเที่ยวต้องประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่ท่องเที่ยวได้ เช่น ถนน สนามบิน ท่าเรือ ฯลฯ โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้จะมีใช้สิ่งถาวร หรืออาจทำขึ้นชั่วคราว

5. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) เป็นปัจจัยสำคัญที่นักท่องเที่ยวจะนำมาพิจารณาเป็นอันดับแรก ได้แก่ การบริการด้านอาหาร น้ำดื่มและที่พัก ขนส่งสาธารณะ และความปลอดภัย ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

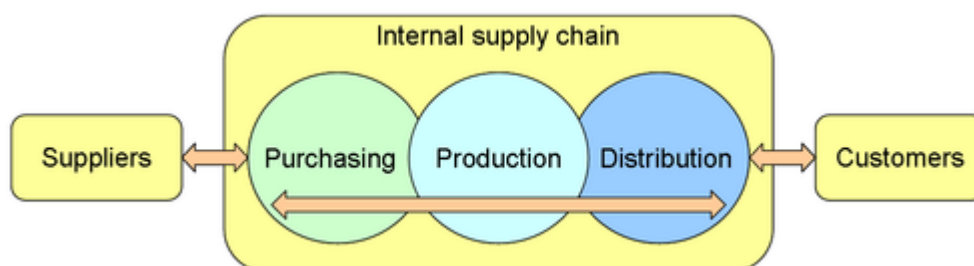
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับตลาดการท่องเที่ยวดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยซึ่งได้ทำการศึกษาทางด้านอุปสงค์ของนักท่องเที่ยว โดยวัดจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและอุทยาน ในด้านของปัจจัยสำคัญในการให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย และต่อตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารห่วงโซ่อุปทาน

2.3.1 ความหมายของห่วงโซ่อุปทาน

สหภาพบริหารห่วงโซ่อุปทาน (supply chain council) ได้อธิบายถึง การบริหารอุปทานและอุปสงค์ ตั้งแต่แหล่งวัตถุดิบและชิ้นส่วน การผลิตและการประกอบ คลังสินค้าและการติดตามสินค้าคงคลัง การเสนอใบสั่งซื้อและการบริหารใบสั่งซื้อ การกระจายสินค้าตลอดทุกๆช่องทาง และส่งมอบให้กับลูกค้า โดย Chen และ Paulraj (2004) ได้ให้คำจำกัดความของ ห่วงโซ่อุปทาน หรือห่วงโซ่อุปทาน หรือ เครือข่ายโลจิสติกส์ คือ การใช้ระบบของหน่วยงาน คน เทคโนโลยี กิจกรรม ข้อมูล ข่าวสาร และทรัพยากร มาประยุกต์เข้าด้วยกัน เพื่อการเคลื่อนย้ายสินค้าหรือบริการ จากผู้จัดหาไปยังลูกค้า กิจกรรมของห่วงโซ่อุปทานจะแปรสภาพทรัพยากรธรรมชาติ วัตถุดิบ และวัสดุอื่นๆให้กลายเป็นสินค้าสำเร็จ แล้วส่งไปจนถึงลูกค้าคนสุดท้าย (ผู้บริโภค หรือ End Customer) โดยทั่วไปแล้ว จุดเริ่มต้นของห่วงโซ่อุปทานมักจะมาจากทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางชีววิทยาหรือนิเวศวิทยา ผ่านกระบวนการแปรรูปโดยมนุษย์ผ่านกระบวนการสกัด และการผลิตที่เกี่ยวข้อง เช่น การก่อโครงสร้าง, การประกอบ หรือการรวมเข้าด้วยกัน ก่อนจะถูกส่งไปยังโกดัง หรือ

คลังวัสดุ โดยทุกครั้งที่มีการเคลื่อนย้าย ปริมาณของสินค้าก็จะลดลงทุกครั้ง และไกลกว่าจุดกำเนิดของมัน และท้ายที่สุด ก็ถูกส่งไปถึงมือผู้บริโภค

ภาพที่ 2.2 ห่วงโซ่อุปทานในบริษัท

หมายเหตุ : ลูกศรแสดงถึง การจัดการความสัมพันธ์ของผู้จัดหาวัตถุดิบ การจัดการโซ่อุปทานภายใน และการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ (Chen และ Paulraj, 2004)

ในประเทศไทย ได้มีการสรุปความหมายและคำจำกัดความของห่วงโซ่อุปทาน โดย สุปรีย์ ศรีวัฒนา (ออนไลน์, 2008) ได้ให้ความหมายของห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ไว้ว่าความเชื่อมโยงที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการผลิต และการจัดส่งสินค้า หรือบริการ จากผู้ผลิตสินค้า ถึง ผู้ซื้อ หรือลูกค้า โดยจะเน้นที่การทำให้กิจกรรมการสั่งซื้อวัตถุดิบ และส่วน ประกอบของผลิตภัณฑ์ เป็นไปอย่างราบรื่น และประหยัดที่สุด ห่วงโซ่อุปทาน ประกอบด้วยการผลิต และการกระจายของสินค้าหลากหลายรูปแบบที่แตกต่างกัน ทั้งในแง่ของเวลาการจัดส่ง ต้นทุน และความต้องการของลูกค้า ซึ่งปัจจัยทั้งหมดล้วนเปลี่ยนแปลงง่าย และทำนายได้ยาก การจัดการกับห่วงโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพ จึงเปรียบเสมือนกับการรักษาสมดุลของสิ่งที่สลับซับซ้อนซึ่งต้องการการเตรียมความพร้อมที่ดีเยี่ยม และมีการวางแผนที่เหมาะสมพร้อมรับมือกับข้อมูลในอนาคตที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และความหมายของห่วงโซ่อุปทาน จากโครงการบริหารธุรกิจ มหাবัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ (2010) คือ การรวมเอาหัวใจสำคัญของกระบวนการทางธุรกิจ ซึ่งเริ่มตั้งแต่การแยกวัตถุดิบไปจนกระทั่งถึงเสร็จสิ้นกระบวนการหรือถึงมือลูกค้าที่ใช้สินค้าตลอดจนกระบวนการที่อยู่ระหว่างกลาง อันได้แก่ การขนส่ง การเก็บสินค้า และการขายสินค้าให้กับลูกค้า นอกจากนี้ สถาบันการวิจัยโลจิสติกส์ (2553) ได้อธิบายความหมายของห่วงโซ่อุปทาน ไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างการจัดซื้อกับการตลาดในลักษณะที่เป็นบูรณาการ การค้าในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเป็นการค้าแบบไร้พรมแดน ทั้งระบบโลจิสติกส์ และห่วงโซ่อุปทานต่างก็จะมีภาระหน้าที่ (Function) แตกต่างกันในแต่ละส่วนของตลาด โดยต่างก็เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการตลาด และการผลิตโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน Supply Chain เป็นเรื่องของ

ห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการวางแผนการผลิต และกิจกรรมทางการตลาดโดยเฉพาะส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mixed) ซึ่งจะเห็นว่า Supply Chain จะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ (Product Concept) การจัดหาวัตถุดิบ (Product Design , Raw Material Supply) กระบวนการเกี่ยวกับการผลิต (Production Process) การขนส่ง (Transportation) คลังสินค้าและการกระจายสินค้า (Warehouse and Distributor) เพื่อจัดจำหน่ายต่อไปยังผู้ค้าส่ง และร้านค้าปลีก จนกระทั่งสินค้าไปถึงมือผู้บริโภคคนสุดท้าย (End Consumers) กระบวนการดังกล่าวนี้เรียกว่า ห่วงโซ่ของการสร้างมูลค่า หรือ Value Chain

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการในต่างประเทศที่ได้ให้คำจำกัดความของห่วงโซ่อุปทานโดยเน้นที่ห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ซึ่ง Tapper และ Font (2004) ได้ให้ความหมายของห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว (Tourism Supply Chain) ว่าเป็นห่วงโซ่ที่ประกอบด้วย ผู้ค้าที่มีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของสินค้าและบริการ ไปจนถึงขั้นตอนการส่งมอบสินค้าให้ถึงมือลูกค้าในธุรกิจการท่องเที่ยว และ X.Zhang et al. (2009) ได้ให้อธิบายห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง เครือข่ายขององค์กรด้านการท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์กิจกรรมและผลิตภัณฑ์สำหรับการท่องเที่ยว รวมไปถึงการส่งมอบบริการนั้นให้กับนักท่องเที่ยว รวมไปถึง Kaukal et (2000) ได้มีการจัดองค์ประกอบของห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว โดย แบ่งส่วนประกอบออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1. ผู้จัดจำหน่ายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (Suppliers) 2. ผู้ประกอบการทัวร์ (Tours Operator) 3. ตัวแทนการท่องเที่ยว (Agents) และ 4. ลูกค้า (Customers) ซึ่งถือว่าองค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนนี้มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกันในห่วงโซ่อุปทาน

ห่วงโซ่อุปทานในการท่องเที่ยวโดยทั่วไปจะไม่มี การเคลื่อนย้ายของสินค้าเนื่องจากเป็นทรัพยากรแหล่งนั้นๆ ไม่สามารถทำการเคลื่อนย้ายได้ แต่จะเป็นการเคลื่อนย้ายผู้บริโภคเข้ามาสู่พื้นที่ โดยผ่านขั้นตอนการให้บริการด้านต่างๆ โดย องค์กรหรือผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยว นั้นๆ ทำหน้าที่เป็นผู้ผลิต ซึ่งก็คือต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน และขั้นตอนต่างๆ ในการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยว คือขั้นตอนในการเคลื่อนย้ายสินค้าและส่งมอบสินค้าไปยังผู้บริโภคหรือกลางน้ำของห่วงโซ่อุปทาน และปลายน้ำของห่วงโซ่อุปทานก็คือ นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นผู้บริโภคขั้นสุดท้าย โดยวัตถุประสงค์สำคัญในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวก็คือ การสร้างความพอใจให้กับนักท่องเที่ยว

2.3.2 การบริหารห่วงโซ่อุปทาน

Robert B. Handfield & Ernest L. Nichols, Jr. (1999) ได้อธิบายถึง การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) ไว้ว่า หมายถึง การจัดการกระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอุปทานของสินค้าและบริการ โดยการปฏิสัมพันธ์จะมีลักษณะเชิงบูรณาการ โดยมีเป้าหมายในการที่จะสร้างมูลค่าเพิ่ม และสนองตอบต่อความต้องการของตลาด การผลิต การกระจาย และการส่งมอบสินค้า และรวมถึงการสื่อสารสนเทศของข้อมูลและข่าวสาร โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะลดต้นทุนรวมของธุรกิจและเพิ่มศักยภาพของการแข่งขัน สรุปได้ว่าการจัดการห่วงโซ่อุปทานและกระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางธุรกิจ ตั้งแต่แหล่งของวัตถุดิบต้นน้ำ (Upstream Source) จนถึงการส่งมอบสินค้าและบริการปลายน้ำ (Downstream Customers) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ จะครอบคลุมถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการให้ได้มาซึ่งวัตถุดิบกระบวนการส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาดและการผลิต รวมถึงกระบวนการเคลื่อนย้ายสินค้าจนถึงมือผู้ต้องการสินค้า ทั้งนี้กระบวนการต่างๆ จะมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของบูรณาการโดยมุ่งที่จะลดต้นทุนรวมและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ อันนำมาซึ่งความสามารถในการแข่งขันที่เหนือกว่า นอกจากนี้ Kogg (2003) และ Island (2005) ได้กล่าวไว้ว่าความก้าวหน้าในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการยอมรับสินค้าจากผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม มีผลกระทบให้ผู้ผลิตต้องมีการพัฒนาทั้งระบบ ตั้งแต่ระบบต้นน้ำของโรงงานไปจนถึงปลายน้ำของระบบห่วงโซ่อุปทาน Cox (1999) กับ Mentzer และคณะ (2001 ตลอดจน Halldorsson และคณะ (2003) ได้อธิบายถึง การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานว่า เป็นแนวทางของการรวมการทำงานของแต่ละองค์กรเข้าด้วยกันจนเข้าสู่การทำงานในระบบเครือข่ายขององค์กร

นอกจากนี้ได้มีการให้ความหมายของการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management หรือ SCM) ในประเทศไทยไว้ว่า เป็นกระบวนการของการบริหารทุกขั้นตอนนับตั้งแต่การนำเข้าวัตถุดิบสู่กระบวนการผลิต กระบวนการสั่งซื้อ จนกระทั่งส่งสินค้าถึงมือลูกค้า ให้มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมทั้งสร้างระบบให้เกิดการไหลเวียนของข้อมูลที่ทำให้เกิดกระบวนการทำงานของแต่ละหน่วยงานส่งผ่านไปทั่วทั้งองค์กร การไหลเวียนของข้อมูลยังรวมไปถึงลูกค้า และผู้จัดส่งวัตถุดิบด้วย (การจัดการสายโซ่อุปทาน Supply Chain Management, ออนไลน์, 2009) และ มานะ ชัยวงศ์โรจน์ (2546) กล่าวว่า การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้องค์กรยกระดับความสามารถในการบริหาร เช่น การลดสินค้าคงคลัง การเพิ่มผลิตภาพ หรือ การลดความสูญเปล่าในกระบวนการทำงาน ส่งเสริมความเติบโตของธุรกิจ เช่น การเพิ่มโอกาสในการออกสินค้าใหม่ให้เร็วขึ้น การเปิดตลาดใหม่ๆ การสร้างความพอใจแก่ลูกค้ามากขึ้น ส่งเสริมความยั่งยืนของธุรกิจ เช่น การลดต้นทุนธุรกิจ

การบริหารเงินทุนหมุนเวียน การบริหารห่วงโซ่อุปทาน คือ กระบวนการโดยรวมของการไหลของ วัสดุ สินค้า ตลอดจนข้อมูล และธุรกรรมต่างๆ ผ่านองค์การที่เป็นผู้ส่งมอบ ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย ไป จนถึงลูกค้าหรือผู้บริโภคโดยที่องค์การต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจต่อกันในการปรับตัว ขององค์การเพื่อการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานนั้น สิ่งที่สำคัญ คือ เพื่อให้้องค์การมี ความสามารถในการบริหาร ความเติบโตของธุรกิจ และความยั่งยืนของธุรกิจ การปรับมุมมองการ ดำเนินงานเข้าสู่แนวคิดการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานจึงควรเข้าใจความหมายของการบริหาร จัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างครบถ้วนเพื่อที่จะสามารถพิจารณา และกำหนดกลยุทธ์ได้อย่างถูกต้อง และสำหรับการบริหารจัดการทั้งในปัจจุบันและอนาคตองค์การควรมีการให้ความสำคัญกับ ประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

1. การทำกำไรในปัจจุบันทำได้ยากขึ้น ในอนาคตองค์การอาจต้องมีการจัดการผลกำไรอย่าง เจาะจงตามประเภทลูกค้า และสินค้า และมองหาโอกาสในการสร้างกำไรระยะยาวในอนาคต
2. ผู้นำองค์การในอนาคตจะต้องมุ่งเน้นการสร้างพันธมิตร การพัฒนาองค์การจะเป็นไปใน ลักษณะของการสร้างเครือข่าย (Networking Organization)
3. การทำงานของบุคลากรจะเน้นการทำงานได้หลากหลาย ทำงานข้ามวัฒนธรรม และ ได้รับคำตอบแทนตามผลงาน และให้ความสำคัญกับการร่วมเป็นเจ้าของ
4. ช่องทางธุรกิจใหม่ ๆ กำลังเปลี่ยนแปลงและเปิดโอกาสทางธุรกิจ ช่องทางดั้งเดิมกำลัง เปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อรักษาสภาพทางการตลาด มีการกำหนดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และช่องทาง ใหม่ มีการรวบรวมคนกลางและกำหนดการลงทุนธุรกิจใหม่
5. การมีช่องทางมากขึ้น กระแสโลกาภิวัตน์ การมีลูกค้าที่หลากหลาย จำนวนคู่แข่งที่ เพิ่มขึ้น ทำให้การบริหารองค์การทำได้ยากขึ้น และเข้าสู่การเป็นองค์การขยายและเน้นการ ตอบสนองลูกค้าเฉพาะเป็นบุคคล
6. ใช้ระบบช่วยในการตัดสินใจและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce)
7. การประเมินผล และการนำทิศทางองค์การมุ่งเน้นมูลค่าของหุ้นและมูลค่าเพิ่มของธุรกิจ
8. เน้นสินค้าบริการเฉพาะตัว และให้ความสำคัญกับราคามากขึ้น ลูกค้ามีความคาดหวังต่อ บริการมากขึ้น
9. คุณภาพถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีและลูกค้าไม่ต้องการสินค้าหลากหลาย แต่ต้องการสินค้า ที่เหมาะกับตน องค์การจะต้องเน้นการทำตลาดเจาะจงโดยใช้แหล่งวัตถุดิบร่วมกัน รวมทั้งเน้นการ ผลิตสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะตัวมากขึ้น
10. การตลาดต้องกลายเป็นมุ่งเน้นลูกค้าแต่ละราย

11.การบริหารเน้นการสร้างพันธมิตรมากขึ้น เช่น การเป็นพันธมิตรกับคู่แข่งมากขึ้นทั้งในลักษณะเอกเทศและพหุภาคี

ดังนั้น การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน จึงได้รับการยอมรับและนำไปใช้อย่างแพร่หลาย เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในระบบของห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงประสิทธิภาพของการขนส่ง และกิจกรรมการวางแผน วัสดุและการควบคุมข้อมูล รวมไปถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในเครือข่ายของห่วงโซ่อุปทาน

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบริการ

สำหรับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการนั้น ได้มีการให้ความหมายจากนักวิชาการ โดย Kotler (2000) ได้ให้คำจำกัดความของการบริการ คือ กิจกรรมหรือประโยชน์เชิงนามธรรม ซึ่งฝ่ายหนึ่งได้เสนอเพื่อขายให้กับอีกฝ่ายหนึ่ง โดยผู้รับบริการไม่ได้ครอบครองการบริการนั้นอย่างเป็นรูปธรรม กระบวนการให้บริการอาจจะให้ควบคุมไปกับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือไม่ก็ได้ และ Gronroos (1990) ได้ให้คำจำกัดความของการบริการ คือ กิจกรรม หรือชุดของกิจกรรม ซึ่งอาจอยู่ในสภาพที่จับต้องได้หรือไม่ก็ตาม เกิดขึ้นเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างลูกค้ากับผู้ให้บริการหรือระบบของการบริการ ซึ่งจัดเตรียมไว้เพื่อแก้ปัญหาของลูกค้า นอกจากนี้ Weber. (1966) ได้อธิบายถึง การให้บริการที่มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุดคือ การให้บริการที่ไม่คำนึงถึงตัวบุคคล เป็นการให้บริการที่ปราศจากอารมณ์ ความชอบพอ สนใจเป็นพิเศษโดยทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันตามเกณฑ์เมื่ออยู่ในสภาพที่เหมือนกัน

2.4.1 ความสำคัญของการบริการ

Parasuraman, Zethamal และBerry (1990) กล่าวว่า ผู้นำด้านการบริการควรมีลักษณะดังนี้คือ

1.มีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริการ (Service Vision) คือ การมองเห็นคุณภาพของการบริการว่าเป็นกลยุทธ์ที่จะทำให้แต่ละองค์กรประสบความสำเร็จในธุรกิจนั้นๆ โดยมองว่าการให้บริการที่มีคุณภาพอยู่ตลอดเวลา จะเป็นกุญแจสำคัญที่จะสร้างกำไรให้แก่องค์กรได้ และผู้นำจะต้องไม่หยุดยั้งในการพัฒนาคุณภาพในการบริการของตน

2.มีมาตรฐานสูง (High Standard) คือ การสร้างความแตกต่างในการบริการซึ่งไม่ใช่เพียงแค่การมีบริการที่ดีเท่านั้น โดยต้องมองเห็นว่าในบางครั้งเพียงจุดเล็กๆ ที่ให้ความสนใจก็จะสามารถสร้างความประทับใจให้แก่ลูกค้าได้ และมีความกระตือรือร้นที่จะสร้างการบริการที่ประทับใจให้แก่ลูกค้าในครั้งแรกที่ใช้บริการ มีการพัฒนาความน่าเชื่อถือในการบริการให้เกิดแก่ธุรกิจบริการของตนเอง

3.มีแบบอย่างผู้นำในธุรกิจบริการ (In-the field leadership style) การเป็นผู้นำในการบริการ จำเป็นต้องลงไปสัมผัสกับการบริการจริงๆ ไม่ใช่เพียงแค่การวางแผนสั่งการเท่านั้น ซึ่งหมายถึง การใกล้ชิดกับพนักงานผู้ให้บริการ การให้คำแนะนำ การยกย่อง การแก้ไขปัญหา การสอบถาม และการรับฟัง เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆในงานบริการที่เกิดขึ้น โดยจะต้องมีการสร้างและบริหาร ทีมงานบริการที่ดีด้วย

4.มีความซื่อสัตย์ (Integrity) ลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของการเป็นผู้นำในการบริการ คือ ความซื่อสัตย์ โดยจะต้องทำในสิ่งที่ถูกต้อง แม้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้ต้นทุนเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาวิจัยของ Parasuraman, Zethamal และBerry (1990) ได้มีการกำหนดทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณภาพของ การให้บริการ โดยแบ่งออกเป็น 10 ประเด็น ดังนี้

1.ลักษณะทางกายภาพหรือสิ่งที่สามารถจับต้องได้ (Tangibility) หมายถึง การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ที่ใช้ในการบริการ เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้รับบริการ

2.ความเชื่อถือได้ (Reliability) หมายถึง ความสม่ำเสมอของมาตรฐานในการบริการ และความเชื่อถือได้ หมายถึง การที่บริษัทได้ส่งมอบการบริการให้แก่ลูกค้าได้อย่างถูกต้องในครั้งแรกที่ได้รับบริการ

3.การตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) หมายถึง ความพร้อม และความเต็มใจในการให้บริการแก่ลูกค้า และยังรวมถึงการให้บริการภายในเวลาที่เหมาะสม

4.ความสุภาพ (Courtesy) หมายถึง ผู้ให้บริการที่มีความสุภาพอ่อนโยนต่อการให้บริการ ให้การเคารพต่อลูกค้า ให้ความสนใจและเป็นมิตร และมีการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย

5.ความสามารถ (Competence) หมายถึง การที่ผู้ให้บริการมีความรู้และมีทักษะที่ดีในการให้บริการ

6.ความน่าเชื่อถือ (Credibility) หมายถึง ความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือที่ลูกค้าจะได้รับและความซื่อสัตย์ที่ผู้ให้บริการจะมีต่อลูกค้า

7.ความมั่นคงปลอดภัย (Security) หมายถึง บริการที่ได้รับจะต้องปราศจากความเสี่ยงจากสิ่งที่เป็นอันตรายหรือปัญหาต่างๆต้องให้ลูกค้าเกิดความมั่นใจในชีวิตทรัพย์สิน ชื่อเสียง

8.การเข้าถึงบริการ (Access) หมายถึง ผู้เข้ารับบริการต้องได้รับความสะดวก ไม่มีขั้นตอนที่ซับซ้อนเกินไป ใช้เวลาในการรอก่อนน้อย และผู้ให้บริการอยู่ในสถานที่ที่ติดต่อได้สะดวก เวลาเปิดและปิดให้บริการมีความเหมาะสม

9.การติดต่อสื่อสาร (Communication) หมายถึง การที่ผู้ให้บริการสามารถที่จะอธิบายให้ลูกค้าเข้าใจถึงการบริการได้เป็นอย่างดี และมีความเข้าใจในความต้องการของลูกค้า และแจ้งรายละเอียดของค่าบริการให้ลูกค้าได้รับทราบ

10.การเข้าใจและรู้จักลูกค้า (Understanding the customer) หมายถึง เจ้าหน้าที่หรือผู้ให้บริการต้องเข้าใจในความต้องการของลูกค้าและสนใจที่จะตอบสนองต่อความต้องการนั้น

การให้บริการการท่องเที่ยวดังกล่าวเปรียบเทียบกับขั้นตอนของการส่งมอบสินค้าให้แก่ลูกค้า และนับว่ามีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว การศึกษาการให้บริการช่วยให้สามารถระบุตัวแปรที่สำคัญ และเหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบเครื่องมือในการทำการวิจัยที่ส่งผลต่อห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง ทักษะที่เป็นนามธรรมเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่สามารถมองเห็นรูปร่างได้ นอกจากนี้ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกด้านบวกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเกิดขึ้นจากความคาดหวัง หรือเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลได้ ซึ่งความพึงพอใจที่เกิดขึ้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามค่านิยมและประสบการณ์ของตัวบุคคล (แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ, ออนไลน์, 2010) นอกจากนี้ยังมีการให้ความหมายของความพึงพอใจไว้อีกมากมายจากนักวิชาการ ได้แก่ Vroom (1990) ได้อธิบายถึง ความพึงพอใจกับทัศนคติว่าเป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมากจนสามารถใช้แทนกันได้โดยให้คำอธิบายความหมายของทั้งสองคำนี้ว่า หมายถึง ผลจากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น และทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจ และ Good (1973) ได้อธิบายถึง ความพึงพอใจว่าเป็น สภาพ คุณภาพ หรือระดับความพึงพอใจซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจต่างๆและทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น รวมไปถึง Millet. n.d. (1954) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการบริการ หมายถึง การสร้างความพึงพอใจในงานบริการ (Satisfactory Service) หรือความสามารถที่จะพิจารณาว่าบริการนั้นเป็นที่พึงพอใจหรือไม่โดยมีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) คือ การบริการที่มีความยุติธรรม ความเสมอภาค และความเสมอหน้าไม่ว่าจะเป็นใคร

2.การให้บริการอย่างทันต่อเวลา (Timely Service) คือ การให้บริการตามลักษณะความจำเป็นรีบด่วน

3.การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) คือ ความต้องการเพียงพอในด้านสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

4.การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) คือ การให้บริการนั้นๆต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ครบวงจรของการบริการจนกว่าจะบรรลุผลหรือเสร็จสิ้นการบริการ

5.การให้บริการอย่างมีความก้าวหน้า (Progressive Service) คือ การพัฒนางานบริการด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ ให้มีความก้าวหน้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของผู้นำทางด้านการบริการ

นอกจากนี้ คณิต ดวงหัตถ์ (2537) ได้อธิบายและสรุปแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ดังนี้ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือพอใจของบุคคลที่มีต่อการทำงาน และองค์ประกอบหรือสิ่งจูงใจอื่นๆ ถ้างานที่ทำหรือองค์ประกอบเหล่านั้นตอบสนองความต้องการของบุคคลได้แล้ว บุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจในงานขึ้นและจะอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจ รวมทั้งสติปัญญาให้แก่งานของตนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ สิ่งจูงใจที่ใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material Inducement) ได้แก่ เงิน สิ่งของ หรือสถานะทางกายภาพที่เอื้อแก่ผู้ประกอบการกิจกรรมต่างๆ 2.สภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา (Desirable Physical Condition) หมายถึง สิ่งแวดล้อมในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งอันก่อให้เกิดความสุขทางกาย 3.ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Ideal Benefaction) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล 4. ผลประโยชน์ทางสังคม (Association Attractiveness) หมายถึง ความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกับผู้ร่วมกิจกรรม อันจะทำให้เกิดความผูกพัน ความพึงพอใจ ไม่ว่าจะเป็นความพึงพอใจของบุคคลในด้านสังคมหรือความมั่นคงในสังคม ที่ทำให้รู้สึกมีหลักประกันและความมั่นคงในการประกอบกิจกรรม

สรุปความหมายของความพึงพอใจได้ว่า หมายถึง ความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งใด สิ่งหนึ่งอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่ามีมากหรือน้อย และจากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจพบว่า ในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว การวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวสามารถทำได้ทั้งในปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านปลายน้ำ โดยทางด้านปลายน้ำของห่วงโซ่อุปทาน เปรียบเสมือนกับผู้บริโภคในห่วงโซ่อุปทาน และพบว่าสามารถใช้ความพึงพอใจจากการท่องเที่ยวเป็นเกณฑ์ในการวัด และกำหนดตัวแปรที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในศึกษาว่าปัจจัยทางด้านปลายน้ำของห่วงโซ่อุปทานส่งผลต่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ และปัจจัยทางด้านกลางน้ำ

2.5.1 การประเมินประสิทธิภาพในด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการท่องเที่ยว

เป้าหมายสูงสุดของห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว (Tourism Supply Chain หรือ TSC) คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวคือการวัดระดับของความพึงพอใจกับการท่องเที่ยวและการบริการที่ได้รับ และสามารถวัดได้จาก 2 มุมมอง โดยมุมมองที่ 1 หมายถึง ความพึงพอใจโดยรวมกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวและอื่นๆ สำหรับ มุมมองที่ 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจกับบริการที่มีลักษณะเฉพาะตัวของการบริการในการท่องเที่ยวแบบเฉพาะเจาะจง อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะตัดสินใจจากการบริการและสินค้าท่องเที่ยวในภาพรวม ดังนั้นคุณลักษณะของบริการจากการท่องเที่ยว สินค้าและบริการสามารถกำหนดได้โดยผ่านรูปแบบของ โมเดล SERVQUAL ในการวัดผลความพึงพอใจ (Parasuraman, Zeithaml, & Berry, 1988) นอกจากนี้ได้มีการเปรียบเทียบมาตรฐานการปฏิบัติงานของอุตสาหกรรมการผลิตและการท่องเที่ยวจากมุมมองของการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว และนำเสนอกรอบทั่วไปสำหรับการวัดประสิทธิภาพการทำงานของบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว การวัดประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานสามารถสรุปได้ตามตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบมาตรฐานการปฏิบัติงานของอุตสาหกรรมการผลิต และการท่องเที่ยว

ประสิทธิภาพ ทางการเงิน	ประสิทธิภาพ ทางการดำเนินงาน	ภาพรวม ของห่วงโซ่อุปทาน
- ต้นทุนโดยรวม	- ระยะเวลาในการตอบสนอง ต่อลูกค้า	- ความพึงพอใจของ ลูกค้า
- ต้นทุนค่าจัดส่ง	- ระยะเวลาที่ใช้ในขั้นตอนการผลิต	- ความยืดหยุ่นของระบบ ห่วงโซ่อุปทานที่มีส่วน เกี่ยวข้อง
- ต้นทุนทางการผลิตของ โรงงาน	- คุณภาพสินค้า	
- ต้นทุนสินค้าคงเหลือ	- ความเพียงพอของสินค้า	

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบมาตรการการปฏิบัติงานของอุตสาหกรรมการผลิต และการท่องเที่ยว
(ต่อ)

ประสิทธิภาพ ทางการเงิน	ประสิทธิภาพ ทางการดำเนินงาน	ภาพรวม ของห่วงโซ่อุปทาน
- ผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุน (ROI) - รายรับทั้งหมด - กำไร		

ที่มา : Yimaz and Bititci (2006)

การประเมินในระดับที่ 1 มุ่งเน้นการประเมินประสิทธิภาพภายในองค์กรและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อบริการการท่องเที่ยวโดยรวม โดยนำเครื่องมือการบริการเชิงคุณภาพ (Service Quality Management ; SERVQUAL) ซึ่งประกอบด้วย 5 มิติสำคัญ คือ

1.ความน่าเชื่อถือ (Reliability) หมายถึง ความสามารถในการให้บริการได้ตรงกับสัญญาที่ให้ไว้กับลูกค้า บริการที่ให้ทุกครั้งจะต้องมีความถูกต้อง เหมาะสม และได้ผลออกมาเช่นเดิมในทุกจุดของการบริการ ความสม่ำเสมอนี้จะส่งผลให้ลูกค้ารู้สึกว่าการที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือ สามารถให้ความไว้วางใจได้

2.การตอบสนองลูกค้า (Responsiveness) หมายถึง ความพร้อมและความเต็มใจที่จะให้บริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างทันท่วงที ลูกค้าสามารถเข้ารับบริการได้ง่าย และได้รับความสะดวกจากการใช้บริการ รวมทั้งมีการกระจายการให้บริการไปอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว

3.ความไว้วางใจ (Assurance) หมายถึง ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับลูกค้า ผู้ให้บริการจะต้องแสดงถึงทักษะความรู้ ความสามารถในการให้บริการและตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการด้วยความสุภาพ ใช้การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและให้ความมั่นใจว่าผู้รับบริการจะได้รับบริการที่ดีที่สุด

4.รูปลักษณ์ทางกายภาพ (Tangibles) หมายถึง ลักษณะทางกายภาพที่ปรากฏให้เห็นถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้แก่ สถานที่ บุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องมือ เอกสารที่ใช้ในการติดต่อ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่ทำให้ลูกค้ารู้สึกว่าได้รับการดูแลจากผู้ให้บริการ โดยบริการที่ถูกนำเสนอออกมาจะเป็นรูปธรรมและทำให้ลูกค้ารับรู้ถึงการให้บริการนั้นๆ ได้ชัดเจนขึ้น

5.การเอาใจใส่ (Empathy) หมายถึง ความสามารถในการดูแลเอาใจใส่ลูกค้าตามความต้องการที่แตกต่างของลูกค้าแต่ละราย (Parasuraman, et.al, 1988)

การประเมินในระดับที่ 2 ประกอบด้วยขั้นตอนของการรับคำสั่งซื้อ(Win order) ก่อนการส่งมอบบริการ (Pre-delivery) การส่งมอบบริการ (Delivery) และหลังการส่งมอบบริการ (Post-delivery) ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพถูกตั้งขึ้นเพื่อประเมินประสิทธิภาพของแต่ละขั้นตอนที่ประกอบอยู่ในโซ่คุณค่า การประเมินในระดับที่ 3 เป็นการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับขั้นตอนการส่งมอบบริการ ซึ่งประกอบด้วย ที่พักอาศัย(Accommodation) การขนส่ง (Transportation) และผู้แทนบริษัทนำเที่ยวภาคพื้นดิน (Incoming travel agents) โดยการประเมินคุณภาพของการบริการนั้น Yilmaz และ Bititci (2006) ได้นำเสนอหลักการของโมเดล SERVQUAL และหลักการของการวัดความคุ้มค่าของเงิน (Value for money) เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดคุณภาพการให้บริการ โดยการนำการประเมินภายในองค์กรจากข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) ความสามารถในการให้บริการ (Productivity) ต้นทุน (Cost) กระแสเงินสด (Cash Flow) และความสามารถในการให้บริการ (Capacity Management) มาประกอบเพื่อเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการ

จากการศึกษาพบว่าการประเมินประสิทธิภาพในด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อบริการการท่องเที่ยวแสดงให้เห็นถึงการวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยให้ความสำคัญไปที่ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ และปัจจัยทางด้านกลางน้ำของระบบห่วงโซ่อุปทานซึ่งสะท้อนถึงภาพรวมของห่วงโซ่อุปทาน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว พบว่างานวิจัยของ Silvia Muhcina และVeronica Popvici (2008) และ George Q. Huang และคณะ (2010) สามารถแสดงรูปแบบของห่วงโซ่อุปทานในแต่ละขั้นตอน รวมไปถึงระบบการบริหารจัดการของห่วงโซ่อุปทาน การท่องเที่ยวตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ไปยังปลายน้ำ โดยศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสำคัญ และส่วนเกี่ยวข้องทั้งในประเด็นหลักและประเด็นย่อย และสามารถนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการนำตัวแปรที่เหมาะสมของระบบห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในแต่ละขั้นตอน ทั้งตัวแปรหลัก และตัวแปรย่อยเพื่อประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป โดยงานวิจัยของ Silvia Muhcina และVeronica Popvici (2008) ได้ทำการศึกษาลักษณะและปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจสำหรับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยเน้นที่ธุรกิจการบริการประเภททัวร์ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

การศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพองค์กรเกิดจาก ปัจจัยต่างๆ เช่นการ ประสานงานและความร่วมมือของสมาชิกและผู้มีส่วนร่วม มีส่วนสนับสนุนด้านกิจกรรมของ กระบวนการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน และจากงานวิจัยได้มีการอธิบายถึง การบริหารจัดการ ห่วงโซ่อุปทานไว้ว่า คือ การวางแผนและการจัดการเกี่ยวกับการจัดซื้อ การเลือกผู้จัดจำหน่าย การ จัดการโลจิสติกส์ เช่นเดียวกับการร่วมมือกับผู้จัดจำหน่ายในทุกช่องทางการตลาด และโลจิสติกส์ก็ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่หมายถึงการจัดซื้อ การสนับสนุนการดำเนินงานและการกระจายสินค้า ความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้จัดจำหน่ายไปจนถึงผู้บริโภค หรือกล่าวได้ว่าโลจิสติกส์ คือ การนำเสนอสินค้าและบริการในที่ที่เหมาะสม เวลาที่เหมาะสม คุณภาพที่ผู้บริโภคต้องการ และสามารถสร้างกำไรให้แก่องค์กรได้ (Balan, 2006) นอกจากนี้ สภานบริหารโลจิสติกส์ ได้ให้ความ จำกัดความของการบริหารจัดการการส่งมอบในห่วงโซ่อุปทานว่า การส่งมอบได้รวมกิจ กรรมการบริหารจัดการของทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้จัดจำหน่าย การจัดหา และกิจกรรมที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการจัดการโลจิสติกส์ รวมไปถึงการประสานงานและความร่วมมือจากคู่ค้าในห่วงโซ่ อุปทาน กล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการส่งมอบในห่วงโซ่อุปทานซึ่ง ประกอบด้วย ประเภทของสินค้าและบริการซึ่งมีส่วนในการสร้างและส่งมอบผลิตภัณฑ์การ ท่องเที่ยวไปยังผู้บริโภคขั้นสุดท้าย รวมทั้งผู้จัดจำหน่ายและผู้ที่มีส่วนร่วมทั้งทางตรงและ ทางอ้อม เช่น ร้านค้าเครือข่ายขนาดใหญ่หรือคนกลางในการให้บริการ (สภานบริหารโลจิสติกส์ ,1991)

โดยสาระสำคัญของการบริหารการส่งมอบในห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยวจะ ประกอบด้วย การประสานงานของกิจกรรมในประเภทการจัดการโลจิสติกส์ ได้แก่ การรวม กิจกรรมภายใน และภายนอกของระบบโลจิสติกส์ในระดับองค์กรเข้าไว้ด้วยกัน นอกจากนี้ องค์ประกอบของกลยุทธ์ในการพัฒนาความสามารถทำให้แตกต่างกันออกไปได้ตามรูปแบบ ของธุรกิจและกิจกรรมในการดำเนินงาน พันธมิตรที่สำคัญสำหรับการบริหารการส่งมอบในห่วงโซ่ อุปทาน ได้แก่ ผู้ให้บริการสินค้าวัสดุ และผู้ให้บริการ ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว คน กลาง เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจและตัวแทนชุมชนท้องถิ่น ผู้บริโภค

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว

George Q. Huang และคณะ ได้มีการอธิบายถึงลักษณะของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว การ ระบุและสำรวจประเด็นปัญหาหลักของแนวคิดในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว (Tourism Supply Chains) และการบริหารห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว (Tourism Supply Chains management) วรรณกรรมที่เกี่ยวกับการบริหารห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวที่มีโดยมากนั้น งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การจัดจำหน่ายและกิจกรรมทางการตลาดอย่างเต็มที่โดยพิจารณาจาก

ลักษณะของผู้จัดจำหน่ายที่แตกต่างกัน ซึ่งมีส่วนในการจัดหาและการบริโภคของผลิตภัณฑ์ในการท่องเที่ยว แต่งานวิจัยในครั้งนี้ได้มีการศึกษาระบบของการท่องเที่ยวในปัจจุบันจากมุมมองของการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว และพัฒนารอบแนวคิดสำหรับการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว โดยมีวิธีการในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้ 1. ศึกษาแนวคิด วิเคราะห์ ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเพื่อระบุ อธิบาย และพัฒนาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการบริหารห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ได้แก่ อนุกรมวิธาน กรอบแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรม 2. ที่มุ่งเน้นการศึกษาเชิงประจักษ์ การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ที่เฉพาะเจาะจงและใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมโดยนักวิจัยหรือจากแหล่งอื่นๆที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว 3.การศึกษาเชิงปริมาณ การวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวิธีการสำหรับการบริหารห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว โดยใช้แบบจำลองเชิงปริมาณ รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น การจำลองแบบ stochastic และ heuristics

รูปแบบของห่วงโซ่อุปทาน และลักษณะการไหลของสินค้าและการไหลย้อนกลับของข้อมูล ประกอบด้วย 7 กระบวนการทางธุรกิจหลัก ได้แก่ 1. การจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า 2. การจัดการบริการลูกค้า 3. การจัดการความต้องการ 4. การจัดการคำสั่งซื้อ 5. การจัดการการผลิตของโรงงาน 6. การจัดซื้อ 7. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการโฆษณาสินค้า รายละเอียดในการเปรียบเทียบคุณลักษณะทางการท่องเที่ยวกับประเด็นของการบริหารจัดการทางด้านการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันดังภาพที่ 2.3

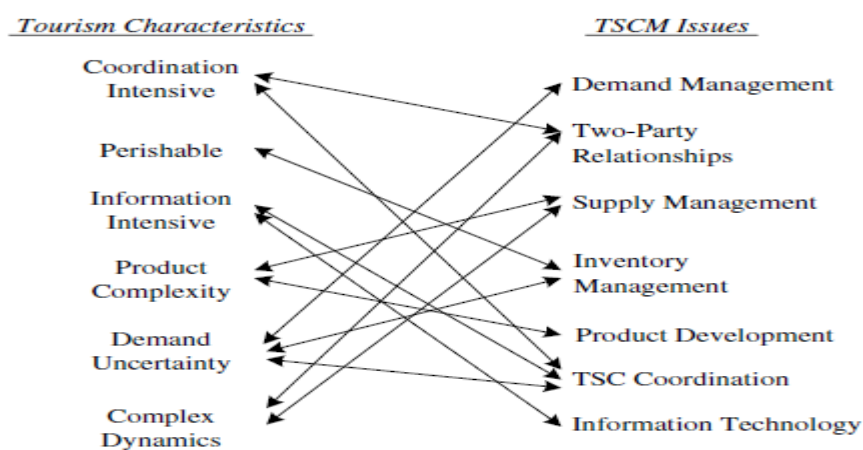

Fig 1. Tourism characteristics and related TSCM issues.

ภาพที่ 2.3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะทางการท่องเที่ยวกับประเด็นของการบริหารจัดการทางด้านการท่องเที่ยว

ที่มา : George Q. Huang et all. (2010)

การบริหารห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ขั้นตอนแรก คือ กำหนดเป้าหมายที่สำคัญหรือประเด็นหลักของการขับเคลื่อนหรือวัตถุประสงค์ของห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวและต้องมีการระบุอย่างชัดเจน ปัจจัยที่ควรนำมาพิจารณา ได้แก่ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ความยั่งยืนของการท่องเที่ยว ค่าของเงิน ความต้องการการเปลี่ยนแปลง และการลดปริมาณสินค้าคงคลัง โดยเป้าหมายสูงสุดของห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ในระดับที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว และการบริการที่ได้รับ และสามารถตรวจสอบได้จากความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว และความพึงพอใจต่อการบริการการท่องเที่ยวแบบเฉพาะเจาะจง โดยมากนักท่องเที่ยวมักจะตัดสินใจองค์ประกอบของการท่องเที่ยวและการบริการในภาพรวม (Parasuraman, Zeithaml, & Berry, 1988) ดังนั้นบทสรุปสำหรับงานวิจัย คือ ควรมีการกำหนดเป้าหมายใหม่สำหรับการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ภายใต้กรอบแนวคิดที่นำเสนอความสัมพันธ์และประสิทธิภาพการทำงานของธุรกิจการท่องเที่ยวของแต่ละองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว และการวัดความแตกต่างของกลยุทธ์สามารถวัดได้จากความร่วมมือประสานงาน การแข่งขัน โครงสร้าง ช่องทาง และรูปแบบความต้องการของตลาด

นอกจากนี้สามารถทำการศึกษาคัดสินใจขององค์กรในการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานโดยเปรียบเทียบได้จากระดับกลยุทธ์ ยุทธวิธีการดำเนินงาน การบริหารกิจกรรมต่างๆในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวขององค์กรที่มีอยู่ทั้งในกลยุทธ์ เทคนิคเฉพาะและขั้นตอนการดำเนินการ ซึ่งประเด็นสำคัญเหล่านี้มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวทั้งระบบที่สามารถเปรียบเทียบขั้นตอนในการบริหารจัดการภายในองค์กร ได้เท่ากับตัวแปรทางด้านต้นทุน ส่วนขั้นตอนทางด้านการส่งมอบสินค้าและบริการหรือการให้บริการผ่านทางองค์กรที่มีส่วนร่วมนั้น เทียบเท่าได้เท่ากับเป็นตัวแปรทางด้านกลางน้ำ และผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญหลักในการรับบริการหรือตัวแปรทางด้านปลายน้ำ ทำการศึกษได้โดยการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ตัวแปรทางด้านต้นทุนที่ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ปัจจัยทางด้านต้นทุนของห่วงโซ่อุปทานที่มีคุณลักษณะที่สำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทางด้านองค์กร ที่ส่งผลต่อขั้นตอนอื่นๆของห่วงโซ่อุปทานทั้งระบบโดยอาศัยการศึกษาทบทวนผ่านทางงานวิจัยของ Tanapat Sangaroon (2011) ทำการศึกษานวัตกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารห่วงโซ่อุปทานในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจากในอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อสรุปรูปแบบของการบริหารห่วงโซ่อุปทานในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน รวมไปถึงปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบห่วงโซ่อุปทานในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทั้งทางตรงและทางอ้อม การวิจัยครั้งนี้จึงได้นำคุณลักษณะที่สำคัญของ

องค์กรต่อการบริหารจัดการทางด้านต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มาเป็นตัวแปรหลักของปัจจัยทางด้านต้นน้ำ โดยได้มีการจัดแบ่งคุณสมบัติที่เป็นลักษณะเฉพาะขององค์กรที่สอดคล้องกับปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (Upstream) 6 ปัจจัย ดังต่อไปนี้

1.ทรัพยากรและศักยภาพ (Resource & Capability) หมายถึง ทรัพยากรทางธรรมชาติและสมรรถนะขององค์กรมีส่วนทำให้องค์กรสร้างความได้เปรียบที่เหนือกว่าคู่แข่งได้แก่ พนักงานความสามารถทางด้านการบริหารการเงิน และแหล่งข้อมูลทางด้านเทคนิคที่มีผลต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยการกระตุ้นและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการบริหารจัดการในปัจจัยเหล่านี้เพื่อสร้างให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.คุณลักษณะขององค์กร (Business Features) หมายถึง ปัจจัยภายในที่มีผลต่อโครงสร้างการบริหารจัดการขององค์กรไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเงิน พนักงาน คุณภาพ นโยบายองค์กร การดำเนินการในกิจกรรมภายในองค์กร การจัดการทางด้านการตลาด และการสร้างการรับรู้ให้แก่ลูกค้า

3.การไหลของข้อมูล (Information Flows) หมายถึง การพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการบริหารจัดการข้อมูลความรู้ ความสามารถ การเปลี่ยนแปลง และวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีที่มีผลต่อการดำเนินงานเป็นส่วนสำคัญในการติดต่อสื่อสารและกระตุ้นให้องค์กรกระตือรือร้นในการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติการและการดำเนินการ รวมไปถึงช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้แก่องค์กร

4.ค่านิยมและวัฒนธรรม (Value and Culture) หมายถึง องค์กรควรมีการวาง แผนและอาศัยความร่วมมือจากผู้จัดการและพนักงาน รวมไปถึงการปลูกฝังความคิดริเริ่มในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนและท้องถิ่น รวมไปถึงการมีบทบาทและมีความรับผิดชอบต่อสังคมสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น

5.การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake holder Integration) หมายถึง ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี และการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการบริหารจัดการความต้องการของผู้บริโภคในระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันจากทั้งภายใน และภายนอก

6.ประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ (Experience and Previous Practices) หมายถึง การนำความรู้ ประสบการณ์จากประสิทธิภาพในการบริหารงานและการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมที่มีจากในอดีตมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อศึกษาข้อบกพร่องและป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดซ้ำซ้อน รวมไปถึงการพัฒนาแนวทางที่จะทำให้อุตสาหกรรม และหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดในการดำเนินงานและสามารถช่วยควบคุมค่าใช้จ่ายให้ได้ประสิทธิภาพมากกว่าเดิม

โดยงานวิจัยเรื่องได้นำแนวคิดปัจจัยด้านต้นน้ำ 6 ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมาพัฒนาเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

2.6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยทางด้านการกลั่นน้ำของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ตัวแปรทางด้านกลั่นน้ำ คือ ขั้นตอนระหว่างการผลิตสินค้าและบริการให้แก่ลูกค้า โดยงานวิจัยของ Font และ Tapper ในปี 2004 และปี 2008 ได้ทำการศึกษาห่วงโซ่อุปทานในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนโดยให้ความสำคัญที่ขั้นตอนของการให้บริการผ่านการศึกษาทางผู้ประกอบการในการให้บริการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดย Richard Tapper และ Xavier Font ในปี 2004 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มสมาชิกขององค์กรการท่องเที่ยวทั้งจากภาคธุรกิจขนาดใหญ่ ภาคธุรกิจขนาดกลางและภาคธุรกิจขนาดย่อมในระดับชุมชนของประเทศในแถบยุโรป โดยให้ความสำคัญทางด้านของปัจจัยกลั่นน้ำที่ส่งผลต่อธุรกิจบริการแบบยั่งยืน โดยได้มีการนำเสนอแนวความคิดริเริ่มในด้านการบริการหลายๆด้านที่สามารถนำมาใช้ร่วมกับการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ไปยังปลายทางให้แก่ผู้บริโภคในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มุ่งเน้นไปกับการบริการสำหรับห่วงโซ่อุปทานในการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบหลักของภาคการท่องเที่ยว ได้แก่ 1. ด้านที่พัก 2. ด้านการขนส่งและการจัดการทางภาคพื้นดิน 3. ด้านการทัศนศึกษาและกิจกรรม และ 4. ด้านอาหารและงานฝีมือ

กรณีศึกษาจากประเทศที่กำลังพัฒนา พบว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการเพิ่มการจ้างงานในท้องถิ่น การสนับสนุนผลิตภัณฑ์ในประเทศ เช่น การปลูกและการผลิตในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้า (Western Samoa, 2008) การจัดตั้งเงินลงทุนและเงินให้กู้ยืมเพื่อช่วยในการส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวในประเทศและสนับสนุนการขยายธุรกิจ (Zambia, 2008) การกำหนดคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นและการสร้างความยั่งยืน มีการนำโปรแกรมที่สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดความยั่งยืนมาใช้ในการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม (Lanzarote and Calvia, 2008) เช่นเดียวกับการวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และการเปลี่ยนแปลงของตลาดการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ และการดำเนินงานสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม รวมไปถึงการให้การศึกษาด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้อง (Rottneest Island, and Calvia, 2008) นอกจากนี้สถานประกอบการควรมีการติดตั้งโปรแกรมตรวจสอบและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และศึกษาตัวชี้วัดที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Couran Cove, and the Maldives, 2008) จากการศึกษาขององค์กรและบริษัทที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ กับธุรกิจการท่องเที่ยวในสหราชอาณาจักร และประเทศในแถบยุโรปพบว่า ขั้นตอนของการปฏิบัติการเพื่อสร้างความยั่งยืนแก่การท่องเที่ยว ที่ทำได้ง่ายที่สุดคือในส่วนของการด้านที่พัก และสิ่งที่ยากที่สุด คือในส่วนของการด้านการขนส่ง และทางด้านกิจกรรมต่างๆ และในส่วนที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคของการผลิต อาหาร และงานฝีมือท้องถิ่น ก็เป็นส่วนที่สามารถสร้างประโยชน์

ต่อเศรษฐกิจของท้องถิ่นอย่างเห็นได้ชัดที่สุด ในส่วนของความยั่งยืนทางด้านการสถานที่นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นอย่างมากและในขั้นตอนนี้จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาที่นานกว่าขั้นตอนอื่นๆสำหรับความร่วมมือในการดำเนินการร่วมกัน โดยรวมสรุปได้ว่าปัจจัยสำคัญในห่วงโซ่อุปทาน คือ ขั้นตอนของการดำเนินการผ่านความสัมพันธ์ในรูปแบบธุรกิจกับธุรกิจ การส่งมอบความยั่งยืน การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน ต้องมีพื้นฐานมาจากกับความสัมพันธ์ทางธุรกิจ องค์กรบุคคลที่สามารถมีส่วนร่วมโดยการใช้เครื่องมือที่สามารถนำไปปฏิบัติการได้ และการให้ความช่วยเหลือโดยการการระบุปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข และการสร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสียร่วมกัน รวมไปถึงการตรวจสอบขั้นตอนโดยรวม นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะ ที่เน้นการบูรณาการการปรับปรุงความยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริการที่มีคุณภาพ

ในปี 2008 Tapper และ Font ได้ร่วมงานกับ Karen Schwartz และ Marianna Kornilaki โดยมุ่งเน้นในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในการผลิต แต่ละเลยปัจจัยด้านความต้องการที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับภาคการบริการในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน การบริหารห่วงโซ่อุปทานเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสามารถเพิ่มความยั่งยืนในการจัดการกระบวนการของห่วงโซ่อุปทาน โดยการพิจารณาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมสังคมและเศรษฐกิจของกิจกรรมทางธุรกิจ

โดยการวิจัยนี้จะนำเสนอประเด็นสำคัญของการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ในสหราชอาณาจักร และประเทศแถบยุโรปโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น และทำการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ระหว่างเดือนพฤศจิกายนและธันวาคมปี 2004 กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ประกอบการทัวร์ที่เป็นสมาชิกสนับสนุนการดำเนินการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และองค์กรพัฒนาเอกชนทั่วโลกมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานของบริษัท เว็บไซต์และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลเหล่านี้ได้ให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการนำมาใช้บริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน และผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่เป็นผู้ค้าคนกลาง ผู้ค้าส่ง สามารถชี้ให้เห็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของผู้จัดจำหน่าย

ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คือ ความสัมพันธ์ที่ดีในการร่วมงานกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสะท้อนถึงวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนให้เกิดแนวความคิดทางด้านการความยั่งยืน ทรัพยากรขององค์กรในการลงทุนด้านการความยั่งยืน ปัจจุบันได้มีการกำหนดเกณฑ์ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าเกณฑ์ทางเศรษฐกิจและสังคมและภาคอุตสาหกรรม โดยเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของการบริหารห่วงโซ่อุปทานเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สิ่งสำคัญคือการนำแนวทางปฏิบัติ ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย

มาดำเนินการอย่างมีคุณภาพ กล่าวคือ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวควรตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจึงต้องเน้นที่ด้านคุณภาพ และควบคุมปัญหาที่จะเกิดกับสิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยว รวมไปถึงการสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ตลอดจนการเพิ่มการรับรู้ด้านตลาดท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ดังนั้นจึงมีการเสนอแนะทางด้านการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน โดยให้มีการส่งเสริมผู้ประกอบการทัวร์คำนึงถึงการมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับองค์ประกอบภาคการบริการ ได้แก่ ด้านที่พัก ด้านการขนส่งและการจัดการทางภาคพื้นดิน การทัศนศึกษาและกิจกรรม และอาหารและงานฝีมือ สำหรับการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรทางด้านกลางน้ำที่มีความสำคัญและเหมาะสมในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานทางการท่องเที่ยว โดยสามารถแบ่งตัวแปรทางด้านกลางน้ำออกเป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1. ตัวแปรทางด้านที่พัก 2. ตัวแปรทางการขนส่ง และการจัดการหรือการเดินทาง 3. ตัวแปรทางด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม และ 4. ตัวแปรทางด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น

2.6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยทางด้านปลายน้ำของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว

การศึกษาตัวแปรทางด้านปลายน้ำ ที่ได้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวพบว่า ตัวแปรทางด้านปลายน้ำ คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อระบบการจัดการและการดำเนินการเพื่อสนับสนุนการให้บริการการท่องเที่ยว ทำให้การศึกษาค้นคว้าตัวแปรทางด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากำหนดให้เป็นตัวแปรทางด้านปลายน้ำในห่วงโซ่อุปทานในการท่องเที่ยว จากงานวิจัยของ Taweesak (2011) ได้นำทฤษฎีของการบริหารจัดการทางด้านโลจิสติกส์สำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายใต้สมมุติฐานของการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวจากพญาไปเกาะล้านอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมไปถึงการจัดเตรียมระบบการทางการขนส่งที่มีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นการใช้กลยุทธ์สำหรับการปรับปรุงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับการลดค่าใช้จ่าย การบริหารแบบ One-stop Service รวมถึงปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

งานวิจัยดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถามที่ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ คือ ระดับความสำคัญสำหรับการใช้ระบบโลจิสติกส์ต่อกิจกรรมต่างๆของนักท่องเที่ยว ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพที่วัดได้จากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการใช้เทคนิคของโลจิสติกส์ผ่านทางกิจกรรมต่างๆ และตัวแปรแทรก คือ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ที่มีอิทธิพลต่อ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยงานวิจัยมีการใช้สถิติ ได้แก่ Spearman และ Pearson Product Moment

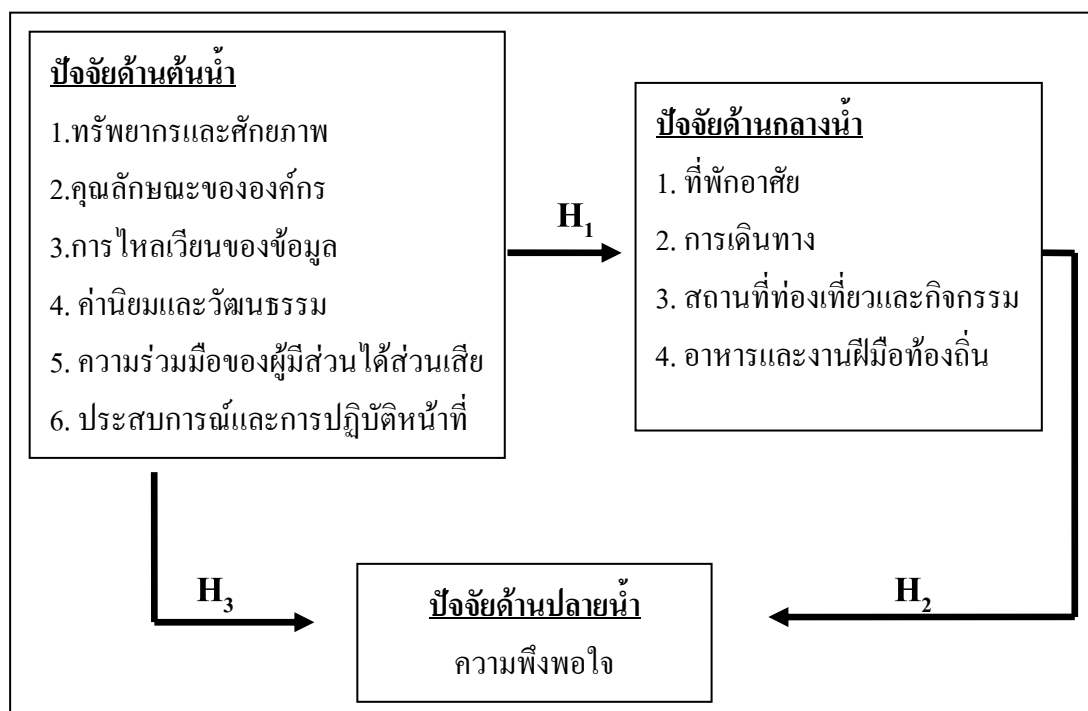
Correlation และ Content Analysis ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการขนส่งในอนาคต สิ่งอำนวยความสะดวก และโครงสร้างพื้นฐานของเกาะล้าน และจากการผลของการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจะนำมาใช้ในการออกแบบพัฒนาการปรับปรุงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้วยระบบโลจิสติกส์ในกิจกรรมต่างๆนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

2.6.5 บทสรุปจากการทบทวนแนวคิดที่เกี่ยวข้องห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังไม่พบงานวิจัยใดที่ศึกษาระบบของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งระบบ ซึ่งประกอบด้วย ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ งานวิจัยนี้จึงได้เลือกศึกษาความสัมพันธ์ของระบบห่วงโซ่อุปทาน และศึกษาผลกระทบของปัจจัยต้นน้ำ ปัจจัยกลางน้ำ และปัจจัยปลายน้ำ โดยใช้เทคนิคของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการสร้างแบบจำลองด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อได้สมการการถดถอย ซึ่งสมการที่ได้นี้จะช่วยให้ทราบถึงปัจจัยที่เหมาะสมในการนำไปเป็นแนวทาง และวาดเส้นทางความสัมพันธ์ (Path Model) ตามหลักการของการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของรูปแบบความสัมพันธ์ตามขนาดของความสัมพันธ์ เพื่อให้องค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการและการให้บริการให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่คาดการณ์ว่าจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต รวมไปถึงสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่นักท่องเที่ยว

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตลอดจนบทความวิชาการและบทความด้านการวิจัยนำมาสู่กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ตามรูปที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา

อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ที่มา : ปรับปรุงจาก Tanapat Sangaroon. (2011) Richard Tapper. (2004) และ Jooste. (2005)

จากรูปที่ 2.4 แสดงถึง ห่วงโซ่อุปทาน ในภาพรวมแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1. ปัจจัยด้านต้นน้ำ หรือ การบริหารจัดการ ประกอบด้วย การใช้ระบบของหน่วยงาน คน เทคโนโลยี กิจกรรม ข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากร ส่วนที่ 2. ประกอบด้วย การเคลื่อนย้ายสินค้าหรือบริการ ไปยังลูกค้าคนสุดท้าย ส่วนที่ 3. ประกอบด้วย ผู้บริโภคขั้นสุดท้าย (End Customer)

จากการศึกษาข้อมูลในอดีตและจากงานวิจัยต่างๆ พบว่า ปัจจัยด้านต้นน้ำ หรือการบริหารจัดการ มีการกล่าวถึงตัวแปรย่อยต่างๆ ที่เป็นส่วนประกอบสำหรับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทานโดยทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยพบว่าตัวแปรที่นำมาใช้ในงานเรื่อง An Analytical Framework of Sustainable Supply Chain Management นำมาจากการวิจัยของ Tanapat Sangaroon (2001) ที่ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารห่วงโซ่อุปทานในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจากในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ 1.ทรัพยากรและศักยภาพ 2.คุณลักษณะขององค์กร 3.การไหลเวียนของข้อมูล 4.ค่านิยมและวัฒนธรรม 5.ความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6.ประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่

สำหรับกรณีปัจจัยด้านกลางน้ำ หรือการบริการ โดยทั่วไปคือขั้นตอนของการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการไปยังผู้บริโภค โดยผ่านผู้จัดหาหรือผู้มีส่วนร่วมอื่นๆ ซึ่งธุรกิจการท่องเที่ยวมีการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวไปสู่แหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นการให้บริการจึงจัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญ และสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในระบบห่วงโซ่อุปทาน โดยการศึกษาวิจัยดังกล่าวได้นำแนวคิดของ Tapper (2004) และ Joose (2005) มาเป็นตัวแปรในองค์ประกอบของปัจจัยกลางน้ำ หรือปัจจัยการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ 1.ที่พักอาศัย 2.การเดินทาง 3.สถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม 4.อาหารและงานฝีมือท้องถิ่น

ในด้านปัจจัยปลายน้ำ หรือผู้บริโภคขั้นสุดท้าย ในระบบห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญ และมีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางของกิจกรรมต่างๆ ในระบบห่วงโซ่อุปทาน เนื่องจากนักท่องเที่ยวจัดเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากทั้งปัจจัยต้นน้ำ และปัจจัยกลางน้ำของห่วงโซ่อุปทาน โดยในด้านของการท่องเที่ยวพบว่าปัจจัยต้นน้ำ หมายถึง ทรัพยากร มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และปัจจัยกลางน้ำหรือการให้บริการ นับว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มีความน่าสนใจมากขึ้น และเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น และในส่วน của นักท่องเที่ยวพบว่าสิ่งจะได้รับจากการท่องเที่ยวก็คือ ประสบการณ์ โดยจากงานวิจัยด้านห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว พบว่าเป้าหมายสูงสุดของห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถรับรู้ได้ผ่านทางประสบการณ์ที่ได้รับ สามารถวัดได้จาก 1.ความพึงพอใจในภาพรวมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวและอื่นๆ และ 2.ความพึงพอใจกับบริการที่มีลักษณะเฉพาะตัวของการให้บริการในการท่องเที่ยวแบบเฉพาะเจาะจง โดยการศึกษาครั้งนี้ได้นำการวัดความพึงพอใจโดยรวมการท่องเที่ยว มาใช้เนื่องจากได้ทำการศึกษาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งระบบ (Parasuraman, Zeithamal, & Berry, 1998)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) รูปแบบการวิจัยเป็นแบบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง และใช้แบบสอบถามในการทำการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อทำการวิเคราะห์และสรุปผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรเป้าหมายในการวิจัย คือ กลุ่มนักท่องเที่ยว โดยในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 754,927 คน สามารถจำแนกนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 680,717 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 90.17 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด และ 2. นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 74,210 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 9.83 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด ตามตาราง 3.1

ตารางที่ 3.1 สถิตินักท่องเที่ยว รายได้ และจำนวนพาหนะในการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ระหว่าง ปี 2542- 2554

ปี พ.ศ.	รายได้ประจำปี งบประมาณของ อุทยาน (บาท)	พาหนะ (คัน/ลำ)	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)		
			ชาวไทย	ชาว ต่างประเทศ	รวม
2542	9,188,780	142,419	558,553	377,742	596,295
2543	16,756,710	109,676	519,607	32,337	551,944
2544	20,302,775	129,985	476,032	24,249	500,281
2545	28,529,225	154,440	607,685	23,770	631,455

ตารางที่ 3.1 สถิตินักท่องเที่ยว รายได้ และจำนวนพาหนะในการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ระหว่าง ปี 2542- 2554 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	รายได้ประจำปี งบประมาณของ อุทยาน (บาท)	พาหนะ (คัน/ลำ)	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)		
			ชาวไทย	ชาว ต่างประเทศ	รวม
2546	34,470,658	127,268	634,989	20,393	782,650
2547	37,663,312.50	-	-	-	771,922
2548	43,562,255.76	-	-	-	870,088
2549	48,196,378.00	-	1,217,654	33,605	1,251,259
2550	57,786,921.28	-	836,625	34,643	871,268
2551	65,751,736.00	184,254	634,564	37,005	671,569
2552	61,975,191.31	202,147	720,651	30,746	751,397
2553	66,146,270.40	214,349	793,419	30,133	823,552
2554	-	185,372	680,717	74,210	754,927

ที่มา : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ปี พ.ศ. 2553

หมายเหตุ : - หมายถึง ไม่มีข้อมูลจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

3.2.2 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่เดินทางมาท่องเที่ยวพักผ่อนในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา และจัดเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักซึ่งทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณด้วยสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (คณิต ไช่มุกด์, 2546) ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{z^2_{\alpha/2} \sigma^2 N}{d^2 (N-1) + z^2_{\alpha/2} \sigma^2}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากรขนาดจำกัด

d = ความคลาดเคลื่อนสูงสุดระหว่างค่าเฉลี่ยประชากรกับค่าเฉลี่ยตัวอย่างเท่ากับ 0.1

$Z_{\alpha/2}$ = 1.96 (ระดับความเชื่อมั่น 95%)

σ^2 = ค่าความแปรปรวนของตัวอย่าง
ความแปรปรวนของตัวอย่างประมาณการจาก

$$\sigma = \frac{1}{4} (\text{MAX} - \text{MIN})$$

$$\sigma = \frac{1}{4} (5 - 1)$$

$$\sigma = \frac{1}{4} (4)$$

$$\sigma^2 = 1$$

จากจำนวนประชากรนักท่องเที่ยวชาวไทยซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 680,717 คน สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{คำนวณ } n &= \frac{(1.96)^2(1)(680,717)}{(0.1)^2(680,717-1) + (1.96)^2(1)^2} \\ n &= \frac{2615042}{6811.002} \\ n &= 383.94 \simeq 385 \end{aligned}$$

ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างไว้อย่างน้อยเท่ากับ 385 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสถูกเลือกเป็นตัวอย่างเท่าๆกัน

3.3 ตัวแปรที่ทำการวิจัย

ปัจจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.3.1 ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (Upstream Factors) ประกอบด้วย 6 ตัวแปร คือ

1. ตัวแปรทางด้านทรัพยากรและศักยภาพ
2. ตัวแปรทางด้านคุณลักษณะขององค์กร
3. ตัวแปรทางการไหลของข้อมูล
4. ตัวแปรทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรม

5. ตัวแปรทางด้านความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

6. ตัวแปรทางด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่

3.3.2 ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (Midstream Factors) ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ

1. ตัวแปรทางด้านที่พักอาศัย

2. ตัวแปรทางการเดินทาง

3. ตัวแปรทางด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม

4. ตัวแปรทางด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น

3.3.3 ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (Downstream Factors) ประกอบด้วย 1 ตัวแปร คือ ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสำรวจความคิดเห็นและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการและการอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด (Closed Form) แบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกิจกรรมในด้านการบริหารจัดการทางด้านดินน้ำ ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 6 ตัวแปร รวม 26 ข้อ ได้แก่ ตัวแปรทางด้านทรัพยากรและศักยภาพ ตัวแปรทางด้านคุณลักษณะขององค์กร ตัวแปรทางการไหลของข้อมูล ตัวแปรทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรม ตัวแปรทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตัวแปรทางด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่

ตอนที่3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ในการให้บริการแก่ นักท่องเที่ยว ทางด้านกลางน้ำของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 5 ตัวแปร รวม 22 ข้อ ได้แก่ ตัวแปรทางด้านที่พักอาศัย ตัวแปรทางการเดินทาง ตัวแปรทางด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม ตัวแปรทางด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น และความพึงพอใจในภาพรวมต่อการให้บริการของอุทยาน และความพึงพอใจโดยภาพรวมของนักท่องเที่ยว

ตอนที่4 เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่ออุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open-ended questions)

สำหรับแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ในแบบสอบถามนักท่องเที่ยวมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed Ended Question) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามลิเคิร์ตสเกล (Likert's Scale) (อ้างถึงใน จตุพร เลิศล้ำ, 2551) ซึ่งระดับความคิดเห็นในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

ระดับความพึงพอใจในแต่ละข้อคำถาม มี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	เกณฑ์การให้คะแนน
พึงพอใจมากที่สุด	5
พึงพอใจมาก	4
พึงพอใจปานกลาง	3
พึงพอใจน้อย	2
พึงพอใจน้อยที่สุด	1

การกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกิจกรรมในการบริหารจัดการทางด้านต้นน้ำและกลางน้ำ ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา คือ ผู้วิจัยได้นำคะแนนความพึงพอใจ มากำหนดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาจากช่วงคะแนนแต่ละระดับจากค่าอันตรภาคชั้น โดยมีสูตรคำนวณดังนี้ (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2544)

$$I = \frac{R}{K}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } I &= \text{ความกว้างของชั้น} \\ R &= \text{พิสัย (ค่าสูงสุด - ค่าต่ำสุด)} \\ K &= \text{จำนวนชั้น} \end{aligned}$$

แทนค่าตามสูตร

$$I = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

เมื่อทราบค่าคะแนนในสูตรจะได้เกณฑ์ เพื่อนำมากำหนดช่วงคะแนน จากผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ช่วงคะแนน	ความหมาย
1.00 - 1.80	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยู่ในระดับน้อย
2.61 - 3.40	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยู่ในระดับปานกลาง
3.41 - 4.20	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยู่ในระดับมาก
4.21 - 5.00	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยู่ในระดับมากที่สุด

3.5 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือ มีกระบวนการและขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนแรก คือ ศึกษารวบรวมวรรณกรรม งานวิจัย นำมาสรุปที่มาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย และทำการกำหนดตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยทางด้าน ต้นน้ำ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำแบบสอบถามจากการปรับปรุงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบถึงความถูกต้องของคำถาม ทั้งด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของการตั้งคำถาม ว่ามีความครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือไม่

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ โดยนำเสนอแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ หนึ่งหทัย ขอผลกลาง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และ ปริญญ์ วรรณสุข นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช เพื่อทำการพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขข้อคำถามต่างๆ เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาทำการปรับปรุงจนมีความเที่ยงตรงและนำไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ชุด ไปทดลองสอบถามนักท่องเที่ยว เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มา หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยเกณฑ์ต้องไม่ต่ำกว่า 0.70 จะพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายในปัจจัย 3 กลุ่ม (สุวิมล ติรกันนท, 2550)

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยจะทำการปรับปรุงแบบสอบถาม จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เป็นประชากรเป้าหมาย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

3.5.1 ผลการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

จากการนำข้อมูลจากนักท่องเที่ยวนับจำนวน 30 ชุด มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เป็นสถิติวิเคราะห์ โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548) คือ

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum Si^2}{Sx^2} \right]$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k = จำนวนข้อสอบ

Si = ความแปรปรวนของคะแนนข้อสอบแต่ละข้อ

Sx = ค่าแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือดังกล่าวสรุปได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านปลายน้ำ เท่ากับ 0.955 0.944 และ 0.974 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือ สำหรับรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยว

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา α - Coefficient
ปัจจัยด้านต้นน้ำ : การบริหารจัดการของอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่	
1. ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร	0.727
2. ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.759
3. ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.854
4. ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.807
5. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.843
6. ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่	0.856
รวมปัจจัยต้นน้ำ	0.955

ตารางที่ 3.2 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยว (ต่อ)

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา α - Coefficient
ปัจจัยด้านกลางน้ำ : การให้บริการของอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่	
1. ด้านที่พักอาศัย	0.858
2. ด้านการเดินทาง	0.781
3. ด้านสถานที่และกิจกรรม	0.842
4. ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น	0.878
รวมปัจจัยกลางน้ำ	0.944
ปัจจัยด้านปลายทาง : ระดับความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว	
1. ระดับความพึงพอใจโดยรวม	0.974

ที่มา : จากการสำรวจ พ.ศ. 2555 และจากการคำนวณ

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยเรื่อง ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ธรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ดังกล่าวได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ ดังต่อไปนี้

3.6.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data Source) มีรายละเอียดดังนี้

ศึกษาข้อมูลจากการทบทวนเอกสารงานวิจัยทั้งที่เป็นหนังสือ ตำราวิชาการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลทางสถิติต่างๆ ที่มีการบันทึกไว้แล้ว ข้อมูลจากรายงานการวิจัย บทความจากวารสารที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3.6.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data Source) มีรายละเอียดดังนี้

การจัดเก็บข้อมูลโดยการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างจากหน่วยย่อยของประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยเปิดโอกาส

ให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีโอกาสได้รับเลือกให้ตอบแบบสอบถามเท่าๆกัน โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และขออนุญาตเข้าไปทำเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความน่าเชื่อถือเรียบร้อยแล้ว จากสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
2. เมื่อผู้บริหารของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา อนุญาตให้สามารถเข้าไปทำการเก็บข้อมูลได้ ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานเข้าไปทำการสอบถามนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างตาม วัน เวลา ที่ได้นัดหมาย
3. เมื่อได้แจกแบบสอบถามครบถ้วนสำหรับการวิจัย จะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและจัดทำข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไป

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ตามลักษณะข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สรุปได้ดังต่อไปนี้

3.7.1 การวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ สถิติที่ใช้คือ การหาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

3.7.2 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบหาระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อตัวแปรตามคือ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ รวมถึงตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อตัวแปรตามคือ ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ และ ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบต่อทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ โดยใช้สถิติหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อพิจารณาค่าที่ได้จากการคำนวณ ดังนี้

3.7.2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยที่ค่า r อยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 โดยที่ หากค่า r มีค่าเป็นลบ แสดงความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม ค่า r มีค่าเป็นบวก แสดงความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก ค่า r มีค่าเข้าใกล้ -1 แสดงความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม และหากค่า r มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2545) ซึ่งสามารถพิจารณาค่า r ที่คำนวณได้ (Cohen, 1988 อ้างอิงจาก ฉัตรศิริ ปิยะมิลลิตีร์,ออนไลน์, 2544) ดังนี้

$$\text{ความสัมพันธ์กันสูง} \quad 0.50 \leq r \leq 1.00$$

$$\text{ความสัมพันธ์กันปานกลาง} \quad 0.31 \leq r \leq 0.49$$

ความสัมพันธ์กันต่ำ

$$0.10 \leq r \leq 0.30$$

3.7.2.2 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรือค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (r^2) การนำค่า r ที่คำนวณได้ ยกกำลังสองแล้วคูณด้วย 100 ผลคูณที่ได้สามารถแปลความหมายได้ว่า ถ้าทราบค่าตัวแปรตัวที่หนึ่งแล้ว จะทำนายค่าตัวแปรตัวที่สองได้ถูกต้องเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ เขียนเป็นสูตรได้ดังนี้ $100 \times r^2 \%$ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550) โดย Haaland (1989) และ Hu (1999) ได้อธิบายไว้ว่า ค่า r^2 ยิ่งสูงเท่าใด ความแม่นยำของการนำเสนอการไปใช้เพื่อทำนายหรือคาดคะเนผลลัพธ์ย่อมมีสูงมาก

3.7.3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple regressions) เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ (Criterion Variable) จำนวน 1 ตัวกับตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรพยากรณ์หรือตัวแปรทำนาย (Predictor Variable) มากกว่า 1 ตัวขึ้นไป เพื่อทดสอบหาค่าขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด ซึ่งความสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ได้จะนำมาสร้างสมการพยากรณ์ โดยการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม เมื่อตัวแปรอิสระเปลี่ยนไป 1 หน่วย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544)

3.7.4 วาดเส้นทางความสัมพันธ์ (Path Model) ตามหลักการของการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ที่ได้จากการทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมุติฐาน

3.7.5 หาขนาดผลกระทบ ศึกษาตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบทางตรงและตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบทางตรงต่อตัวแปรตามในรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมุติฐานซึ่งปรากฏอยู่ในบทที่ 1 หัวข้อ 1.3 สมมุติฐานงานวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด โดยประชากรเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

- 4.1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
- 4.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยภายในห่วงโซ่อุปทานทางด้านต้นน้ำ ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำ
- 4.3 ผลการทดสอบสมมุติฐาน
 - 4.3.1 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทานด้านต้นน้ำ ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการถดถอยเชิงพหุคูณ
 - 4.3.2 ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ
 - 4.3.3 ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านกลางน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ
 - 4.3.4 ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ
- 4.4 การอภิปรายผลการศึกษา

4.1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	189	47.25
หญิง	211	52.75
รวม	400	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	100	25.00
20-30 ปี	178	44.50
31-40 ปี	53	13.25
41-50 ปี	38	9.50
51-60 ปี	26	6.50
มากกว่า 60 ปี	5	1.25
รวม	400	100.0
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	177	44.25
ปริญญาตรี	197	49.25
ปริญญาโท	25	6.25
ปริญญาเอก	1	0.25
รวม	400	100.0

ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล(ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
ราชการ	54	13.50
นักเรียน/นักศึกษา	206	51.50
เกษตรกร	4	1.00
พนักงานเอกชน	60	15.00
รัฐวิสาหกิจ	30	7.50
ธุรกิจส่วนตัว	32	8.00
รับจ้างทั่วไป	11	2.75
อื่นๆ	3	0.75
รวม	400	100.0
รายได้		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	209	52.25
10,001 – 20,000 บาท	87	21.75
20,001 – 30,000 บาท	33	8.25
30,001 – 40,000 บาท	23	5.75
40,001 – 50,000 บาท	17	4.25
มากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป	31	7.75
รวม	400	100.0

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2555 และจากการคำนวณ

จากตารางที่ 4.1 สรุปได้ว่านักท่องเที่ยวหลัก ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา จะมีอายุระหว่าง 20 -30 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี โดยเป็นกลุ่มนักเรียน และนักศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง ทำให้กลุ่มเป้าหมายหลักจำนวนมากว่าครึ่งมีรายได้อยู่ที่ต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน

4.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยภายในห่วงโซ่อุปทาน ทางด้านต้นน้ำ ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำ

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทาน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภูมิศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทางด้านต้นน้ำ ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำ โดยวิเคราะห์ภาพรวมของแต่ละปัจจัย มีรายละเอียด ดังตาราง 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำ

ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)				
ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่	3.47	0.69	มาก	1
ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร	3.46	0.61	มาก	2
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย	3.39	0.63	ปานกลาง	3
ด้านคุณลักษณะขององค์กร	3.37	0.68	ปานกลาง	4
ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	3.37	0.69	ปานกลาง	4
ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์(การไหลของข้อมูล)	3.33	0.67	ปานกลาง	5
รวม	3.40	0.66	ปานกลาง	

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดูปัจจัยทางด้านการเดินทาง ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำ (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
ปัจจัยทางด้านการเดินทาง (การให้บริการ)				
ด้านการเดินทาง	3.50	0.68	มาก	1
ด้านสถานที่และกิจกรรม	3.45	0.66	มาก	2
ด้านที่พักอาศัย	3.38	0.61	ปานกลาง	3
ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น	3.21	0.77	ปานกลาง	4
รวม	3.39	0.68	ปานกลาง	
ปัจจัยด้านปลายน้ำ				
ด้านความพึงพอใจโดยรวมของ นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว	3.40	0.55	ปานกลาง	1
รวม	3.39	0.66	ปานกลาง	

ที่มา : จากการสำรวจปี 2555 และจากการคำนวณ

จากตารางที่ 4.2 ผลของการศึกษาพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อปัจจัยทางด้านการเดินทาง ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) โดยปัจจัยที่มีความพึงพอใจมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบในภาพรวม คือปัจจัยทางด้านการเดินทาง ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมาคือ ปัจจัยทางด้านการบริการและการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 3.47$) ปัจจัยทางด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร ($\bar{X} = 3.46$) ปัจจัยทางด้านสถานที่และกิจกรรม ($\bar{X} = 3.45$) ปัจจัยทางด้านความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.40$) ปัจจัยทางด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 3.39$) ปัจจัยด้านที่พักอาศัย ($\bar{X} = 3.38$) ปัจจัยด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ($\bar{X} = 3.37$) ปัจจัยด้านคุณลักษณะขององค์กร ($\bar{X} = 3.37$) ปัจจัยด้านด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) ($\bar{X} = 3.33$) และปัจจัยที่มีความพึงพอใจในภาพรวมน้อยที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่นมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) ตามลำดับ

4.2.1. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่องบปัจจัยด้านการบริหารจัดการหรือปัจจัยด้านต้นน้ำ แบ่งเป็น 6 ตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร แบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่
 1. การจัดสถานที่ และมอบหมายบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว
 2. การจัดเตรียมความพร้อม เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก
 3. การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจองห้องพักล่วงหน้า และ 4. ความสามารถในการดูแลรักษาสถานที่โดยรอบบริเวณอุทยานฯ ให้คงความเป็นธรรมชาติ

ตารางที่ 4.2.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่องบปัจจัยทางด้านต้นน้ำของห้วยโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางด้านทรัพยากร และศักยภาพขององค์กร

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
ตัวแปรทางด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร				
ความสามารถในการดูแลรักษาสถานที่โดยรอบบริเวณอุทยานฯ ให้คงความเป็นธรรมชาติ	3.69	0.84	มาก	1
การจัดเตรียมความพร้อม เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.47	0.75	มาก	2
การจัดสถานที่ และมอบหมายบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว	3.36	0.76	ปานกลาง	3
การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สำหรับการจองห้องพักล่วงหน้า	3.31	0.81	ปานกลาง	4
รวม	3.46	0.61	มาก	

ที่มา : จากการสำรวจปี 2555 และจากการคำนวณ

จากตาราง 4.2.1 ผลของการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตัวแปรด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากในภาพรวม ($\bar{X} = 3.46$) โดยประเด็นด้านความสามารถในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยรอบบริเวณอุทยานฯ ให้คงความเป็นธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมาคือ ประเด็นด้านการจัดเตรียมความพร้อมเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก ประเด็นด้านการจัดสถานที่และมอบหมายบุคลากร เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว และประเด็นด้านการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจองห้องพักล่วงหน้า โดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 3.47, 3.36 และ 3.31 ตามลำดับ

2. ตัวแปรด้านคุณลักษณะขององค์กร แบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1. การให้บริการ และข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ สะดวก และรวดเร็ว 2. ความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากธุรกิจเอกชนโดยรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ การจัดเตรียมความพร้อม เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และ 3. สามารถมองเห็นภาพโครงสร้างองค์กรของอุทยานฯ ได้จากแผนภูมิแสดงหน้าสำนักงานอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตารางที่ 4.2.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางด้านคุณลักษณะขององค์กร

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
ตัวแปรทางด้านคุณลักษณะขององค์กร				
สามารถมองเห็นภาพโครงสร้างองค์กร ของอุทยานฯ ได้จากแผนภูมิแสดง หน้าสำนักงานอุทยานฯ	3.39	0.87	ปานกลาง	1
ความร่วมมือในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากธุรกิจเอกชน	3.38	0.82	ปานกลาง	2

ตารางที่ 4.2.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางด้านคุณลักษณะขององค์กร (ต่อ)

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
การให้บริการ และข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ สะดวก และรวดเร็ว	3.33	0.77	ปานกลาง	3
รวม	3.37	0.68	ปานกลาง	

ที่มา : จากการสำรวจปี 2555 และจากการคำนวณ

จากตาราง 4.2.2 ผลของการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตัวแปรทางด้านคุณลักษณะขององค์กรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางในภาพรวม ($\bar{X} = 3.37$) โดยประเด็นด้านสามารถมองเห็นภาพโครงสร้างองค์กรของอุทยานฯ ได้จากแผนภูมิแสดงหน้าสำนักงานอุทยานฯ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.39$) รองลงมาคือ ประเด็นด้านความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากธุรกิจเอกชน และประเด็นการให้บริการ และข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ สะดวก และรวดเร็ว โดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 3.38 และ 3.33 ตามลำดับ

3. ตัวแปรด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) แบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1. แผนผังแสดงขั้นตอนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ระบบรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว 3. ระบบการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการสื่อสารแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 4. การจัดทำระบบสำหรับแจ้งข้อมูลเตือนภัยแก่นักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.2.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
ตัวแปรทางการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)				
แผนผังแสดงขั้นตอนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.36	0.76	ปานกลาง	1
การจัดทำระบบสำหรับแจ้งข้อมูลเตือนภัยแก่นักท่องเที่ยว	3.35	0.87	ปานกลาง	2
ระบบการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการสื่อสารแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.32	0.8	ปานกลาง	3
ระบบรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว	3.27	0.82	ปานกลาง	4
รวม	3.33	0.67	ปานกลาง	

ที่มา : จากการสำรวจปี 2555 และจากการคำนวณ

จากตาราง 4.2.3 ผลของการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตัวแปรทางการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์(การไหลของข้อมูล) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางในภาพรวม ($\bar{X} = 3.33$) โดยประเด็นด้านแผนผังแสดงขั้นตอนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.36$) รองลงมาคือ ประเด็นด้านการจัดทำระบบสำหรับแจ้งข้อมูลเตือนภัยแก่นักท่องเที่ยว ประเด็นด้านระบบการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการสื่อสารแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประเด็นด้านระบบรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว โดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 3.35, 3.32 และ 3.27 ตามลำดับ

4. ตัวแปรด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร แบ่งเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ 1. เปิดโอกาสให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเข้ามาให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม แก่นักท่องเที่ยว 2. ความสามารถในการธำรงรักษาความเป็นธรรมชาติ 3. การจัดเตรียมกิจกรรมที่รองรับนักท่องเที่ยวโดยเน้นการไม่ทำลาย และรบกวนธรรมชาติและสัตว์ป่า 4. การฝึกอบรม

เยาวชนในพื้นที่เพื่อทำหน้าที่ มัคคุเทศก์บริการนักท่องเที่ยว และ5. ชาวบ้านที่มาให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มให้ความร่วมมือในการรักษาสภาพแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวให้คงความเป็นธรรมชาติ

ตารางที่ 4.2.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อ ปัจจัยทางด้านค่าน้ำของห่วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร

ปัจจัยทางด้านค่าน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับ
ตัวแปรทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร				
ความสามารถในการธำรงรักษาความเป็นธรรมชาติ	3.67	0.9	มาก	1
การจัดเตรียมกิจกรรมที่รองรับนักท่องเที่ยวโดยเน้นการไม่ทำลายและรบกวนธรรมชาติและสัตว์ป่า	3.62	0.91	มาก	2
ชาวบ้านที่มาให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มให้ความร่วมมือในการรักษาสภาพแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวให้คงความเป็นธรรมชาติ	3.30	0.83	ปานกลาง	3
การฝึกอบรมเยาวชนในพื้นที่เพื่อทำหน้าที่ มัคคุเทศก์บริการนักท่องเที่ยว	3.16	0.88	ปานกลาง	4
เปิดโอกาสให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณ แหล่งท่องเที่ยวเข้ามาให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยว	3.11	0.92	ปานกลาง	5
รวม	3.37	0.69	ปานกลาง	

ที่มา : จากการสำรวจปี 2555 และจากการคำนวณ

จากตาราง 4.2.4 ผลของการศึกษา พบว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตัวแปรทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ในภาพรวม ($\bar{X} = 3.37$) โดยประเด็นด้านความสามารถในการธำรงรักษาความเป็นธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.67$) รองลงมา คือประเด็นด้านการจัดเตรียมกิจกรรมที่รองรับนักท่องเที่ยวโดยเน้นการไม่ทำลาย และรบกวนธรรมชาติและสัตว์ป่า ประเด็นด้านชาวบ้านที่มาให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มให้ความร่วมมือในการรักษาสภาพแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวให้คงความเป็นธรรมชาติ ประเด็นการฝึกอบรมเยาวชนในพื้นที่เพื่อทำหน้าที่มีคุณสมบัติบริการนักท่องเที่ยว และประเด็นด้านเปิดโอกาสให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเข้ามาให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยว โดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 3.62, 3.30, 3.16 และ 3.11 ตามลำดับ

5. ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แบ่งเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ 1. นักท่องเที่ยวสามารถประสานงานด้านที่พักและข้อมูลข่าวสารโดยตรงต่ออุทยานฯ 2. อุทยานฯ ได้มีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น 3. การมีธุรกิจที่พักของเอกชนโดยรอบเป็นเครือข่ายที่สำคัญของอุทยานฯ 4. อุทยานฯ ให้โอกาสชุมชนในท้องถิ่นเข้ามาเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา และ 5. อุทยานฯ ได้มีการกำหนดระเบียบ และวิธีการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวในระหว่างเข้ามาท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.2.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
ตัวแปรทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย				
นักท่องเที่ยวสามารถประสานงานด้านที่พักและข้อมูลข่าวสารโดยตรงต่ออุทยานฯ	3.44	0.81	มาก	1
อุทยานฯ ให้โอกาสชุมชนในท้องถิ่นเข้ามาเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา	3.43	0.83	มาก	2

ตารางที่ 4.2.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อ ปัจจัยทางด้านการดำเนินงานของห้วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ต่อ)

ปัจจัยทางด้านการดำเนินงาน (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
อุทยานฯ ได้มีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น	3.27	0.82	ปานกลาง	3
การมีธุรกิจที่พักของเอกชนโดยรอบเป็นเครือข่ายที่สำคัญของอุทยานฯ	3.22	0.83	ปานกลาง	4
รวม	3.39	0.63	ปานกลาง	

ที่มา : จากการสำรวจปี 2555 และจากการคำนวณ

จากตาราง 4.2.5 ผลของการศึกษา พบว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตัวแปรทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางในภาพรวม ($\bar{X} = 3.39$) โดยประเด็นด้านนักท่องเที่ยวสามารถประสานงานด้านที่พักและข้อมูลข่าวสารโดยตรงต่ออุทยานฯ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.44$) รองลงมา คือประเด็นด้านอุทยานฯ ให้โอกาสชุมชนในท้องถิ่นเข้ามาเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา ประเด็นด้านอุทยานฯ ได้มีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น และประเด็นด้านการมีธุรกิจที่พักของเอกชนโดยรอบเป็นเครือข่ายที่สำคัญของอุทยานฯ โดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 3.43, 3.27 และ 3.22 ตามลำดับ

6. ตัวแปรด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ แบ่งเป็น 5 ประเด็น ได้แก่

1. เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความสามารถในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว
2. เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความรับผิดชอบด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยว
3. เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความสามารถในการจูงใจนักท่องเที่ยวให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความเต็มใจในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และ
5. อุทยานฯ มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและจำนวนยานพาหนะที่ไปท่องเที่ยวในอุทยานฯ เพื่อลดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.2.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
ตัวแปรทางด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่				
เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความเต็มใจใน การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	3.54	0.85	มาก	1
เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความสามารถในการ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว	3.53	0.89	มาก	2
เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความรับผิดชอบ ด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวตลอด ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยว	3.49	0.84	มาก	3
เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความสามารถในการ จูงใจนักท่องเที่ยวให้มีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.45	0.81	มาก	4
อุทยานฯ มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและ จำนวนยานพาหนะที่ไปท่องเที่ยวใน อุทยานฯ เพื่อลดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม	3.35	0.90	ปาน กลาง	5
รวม	3.47	0.69	มาก	

ที่มา : จากการสำรวจปี 2555 และจากการคำนวณ

จากตาราง 4.2.6 ผลของการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตัวแปรทางด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากในภาพรวม ($\bar{X} = 3.47$) โดยประเด็นด้านเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความเต็มใจในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.54$) รองลงมา คือประเด็นด้านเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความสามารถในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว ประเด็นด้านเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความรับผิดชอบ ด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยว และประเด็นด้านเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความสามารถในการจูงใจนักท่องเที่ยวให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เป็น

มิตรกับสิ่งแวดล้อม และประเด็นด้านอุทยานฯ มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและจำนวนยานพาหนะที่ไปท่องเที่ยวในอุทยานฯ เพื่อลดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม โดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 3.53, 3.49, 3.45 และ 3.35 ตามลำดับ

4.2.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยทางด้านการให้บริการหรือปัจจัยทางด้านกลองน้ำ แบ่งเป็น 4 ตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรด้านที่พักอาศัย แบ่งเป็น 6 ประเด็น ได้แก่ 1. การจัดการทางด้านโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว 2. การจัดการทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในการให้บริการอย่างเพียงพอต่อความต้องการ 3. เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความสามารถในการให้บริการด้านข้อมูลที่พิกแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4. มีการจัดการปัญหาทางด้านขยะ และการดูแลรักษาความสะอาดในบริเวณที่พักได้อย่างเหมาะสม 5. ค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียม (ราคา) ของที่พักประจำอุทยานฯ มีความเหมาะสมกับบริการที่ได้รับ และ 6. อุทยานฯ มีเครือข่ายด้านที่พักกับธุรกิจของเอกชน เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.2.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยทางด้านกลองน้ำของห่วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางด้านที่พักอาศัย

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
ตัวแปรทางด้านที่พักอาศัย				
มีการจัดการปัญหาทางด้านขยะ และการดูแลรักษาความสะอาดในบริเวณที่พักได้อย่างเหมาะสม	3.47	0.85	มาก	1
ค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียม (ราคา) ของที่พักประจำอุทยานฯ มีความเหมาะสมกับบริการที่ได้รับ	3.42	0.87	มาก	2
เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความสามารถในการให้บริการด้านข้อมูลที่พิกแก่นักท่องเที่ยว	3.41	0.75	มาก	3

ตารางที่ 4.2.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่องานที่พักรักษาตัว
ทางด้านกลางน้ำของห้วยโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางด้านที่พักอาศัย (ต่อ)

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
การจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อม (ที่พักเต็นท์/ อุปกรณ์เครื่องใช้) ในการ ให้บริการอย่างเพียงพอต่อความต้องการ	3.38	0.77	ปาน กลาง	4
การจัดการทางด้านโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้น พื้นฐาน (ไฟฟ้า/น้ำดื่ม/น้ำใช้/โทรศัพท์ สาธารณะ/สุขา) ได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ	3.31	0.79	ปาน กลาง	5
รวม	3.38	0.61	ปาน กลาง	

ที่มา : จากการสำรวจปี 2555 และจากการคำนวณ

จากตาราง 4.2.7 ผลของการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตัวแปรทางด้านที่พักอาศัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางในภาพรวม ($\bar{X} = 3.38$) โดยประเด็นด้านการจัดการปัญหาทางด้านขยะ และการดูแลสุขภาพสะอาดในบริเวณที่พักได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมา คือ ประเด็นด้านค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียม (ราคา) ของที่พักประจำอุทยานฯ มีความเหมาะสมกับบริการที่ได้รับ ประเด็นด้านเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความสามารถในการให้บริการด้านข้อมูลที่พักแก่นักท่องเที่ยว ประเด็นด้านการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อม (ที่พักเต็นท์/อุปกรณ์เครื่องใช้) ในการให้บริการอย่างเพียงพอต่อความต้องการ และประเด็นด้านการจัดการทางด้านโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ไฟฟ้า/น้ำดื่ม/น้ำใช้/โทรศัพท์สาธารณะ/สุขา) ได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอโดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 3.42, 3.41, 3.38 และ 3.31 ตามลำดับ

2. ตัวแปรด้านการเดินทาง แบ่งเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ 1. นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางด้วยพาหนะส่วนตัวไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก 2. นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเดินทางเข้าสู่อุทยานฯ ด้วยบริการขนส่งสาธารณะ 3. มีการทำป้ายสัญลักษณ์บอกทางเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว 4. การเดินทางตั้งแต่ทางแยกจากถนนมิตรภาพสู่อุทยานแห่งชาติ

เขาใหญ่มีความปลอดภัยตลอดเส้นทาง และ5. มีการจัดวางระบบเส้นทางเดินป่าที่หลากหลายเพื่อ
 ชื่นชมธรรมชาติ

ตารางที่ 4.2.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัย
 ทางด้านกลองน้ำของห้วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางการเดินทาง

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
ตัวแปรทางการเดินทาง				
นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางด้วยพาหนะ ส่วนตัวไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่าง สะดวก	3.72	0.84	มาก	1
มีการจัดวางระบบเส้นทางเดินป่าที่ หลากหลายเพื่อชื่นชมธรรมชาติ	3.57	0.91	มาก	2
การเดินทางตั้งแต่ทางแยกจากถนน มิตรภาพสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มี ความปลอดภัยตลอดเส้นทาง	3.52	0.81	มาก	3
มีการทำป้ายสัญลักษณ์บอกทางเพื่ออำนวยความสะดวก ให้แก่นักท่องเที่ยว	3.50	0.90	มาก	4
นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเดิน ทางเข้าสู่อุทยานฯ ด้วยบริการขนส่ง สาธารณะ	3.17	0.97	ปานกลาง	5
รวม	3.50	0.61	มาก	

ที่มา : จากการสำรวจปี 2555 และจากการคำนวณ

จากตาราง 4.2.8 ผลของการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตัวแปร
 ทางด้านการเดินทางมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากในภาพรวม ($\bar{X}$ = 3.50) โดยประเด็นด้าน
 นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางด้วยพาหนะส่วนตัวไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกมีค่าเฉลี่ยเป็น
 อันดับแรก ($\bar{X}$ = 3.72) รองลงมา คือ ประเด็นด้านการจัดวางระบบเส้นทางเดินป่าที่หลากหลายเพื่อ
 ชื่นชมธรรมชาติ ประเด็นด้านการเดินทางตั้งแต่ทางแยกจากถนนมิตรภาพสู่อุทยานแห่งชาติเขา

ใหญ่มีความปลอดภัยตลอดเส้นทาง ประเด็นด้านการทำป้ายสัญลักษณ์บอกทางเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว และประเด็นด้านนักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเดินทางเข้าสู่อุทยานฯ ด้วยบริการขนส่งสาธารณะ โดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 3.57, 3.52, 3.50 และ 3.17 ตามลำดับ

3. ตัวแปรด้านสถานที่และกิจกรรม แบ่งเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ 1. สถานที่มีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ และมีความน่าสนใจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว 2. มีกิจกรรมพิเศษที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยว (การล่องแก่ง การเดินป่า) 3. อุทยานฯ ได้จัดพื้นที่สำหรับจอดรถเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ 4. เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีส่วนร่วมกิจกรรมกับนักท่องเที่ยวในการทำน้ำที่เป็นมัลลเทศก์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5. อุทยานฯ มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4.2.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำของห่วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางด้านสถานที่และกิจกรรม

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
ตัวแปรทางด้านสถานที่และกิจกรรม				
สถานที่มีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ และมีความ น่าสนใจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทาง มาท่องเที่ยว	3.58	0.83	มาก	1
อุทยานฯ ได้จัดพื้นที่สำหรับจอดรถเพื่อบริการ แก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	3.47	0.80	มาก	2
อุทยานฯ มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัย ให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.47	0.81	มาก	3
มีกิจกรรมพิเศษที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ของสถานที่ท่องเที่ยว(การล่องแก่ง การเดินป่า)	3.44	0.88	มาก	4

ตารางที่ 4.2.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่องานด้านสถานที่และกิจกรรม (ต่อ)

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับ
เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีส่วนร่วมกิจกรรมกับนักท่องเที่ยวในการทำหน้าที่เป็นมัลลเทศก์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.29	0.86	ปานกลาง	5
รวม	3.45	0.66	มาก	

ที่มา : จากการสำรวจปี 2555 และจากการคำนวณ

จากตาราง 4.2.9 ผลของการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตัวแปรทางด้านสถานที่และกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากในภาพรวม ($\bar{X} = 3.45$) โดยประเด็นด้านสถานที่มีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ และมีความน่าสนใจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.58$) รองลงมา คือ ประเด็นด้านอุทยานฯ ได้จัดพื้นที่สำหรับจอดรถเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ ประเด็นด้านอุทยานฯ มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเด็นด้านกิจกรรมพิเศษที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยว (การล่องแก่ง การเดินป่า) และประเด็นด้านเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีส่วนร่วมกิจกรรมกับนักท่องเที่ยวในการทำหน้าที่เป็นมัลลเทศก์ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 3.47, 3.47, 3.44 และ 3.29 ตามลำดับ

4. ตัวแปรด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น แบ่งเป็น 5 ประเด็นได้แก่ 1.บริเวณอุทยานฯ มีการให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มอย่างเพียงพอ 2. อุทยานฯ ได้ให้โอกาสคนในชุมชนเข้ามาขายของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน 3. ร้านอาหารและเครื่องดื่มในอุทยานฯ มีความสะอาดและถูกสุขอนามัย 4. อุทยานฯ มีการจัดพื้นที่เฉพาะ เพื่อให้บริการด้านอาหาร เครื่องดื่ม และของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว และ 5. ราคาอาหารและเครื่องดื่ม ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับคุณภาพ

ตารางที่ 4.2.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำของห่วงโซ่อุปทาน จำแนกตามประเด็นย่อยทางด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความ พึงพอใจ	ลำดับ
ตัวแปรทางด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น				
อุทยานฯ มีการจัดพื้นที่เฉพาะ เพื่อให้บริการด้านอาหาร เครื่องดื่ม และของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว	3.36	0.93	ปานกลาง	1
บริเวณอุทยานฯ มีการให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มอย่างเพียงพอ	3.26	0.88	ปานกลาง	2
ร้านอาหารและเครื่องดื่มในอุทยานฯ มีความสะอาดและถูกสุขอนามัย	3.23	0.88	ปานกลาง	3
อุทยานฯ ได้ให้โอกาสคนในชุมชนเข้ามาขายของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน	3.14	0.91	ปานกลาง	4
ราคาอาหารและเครื่องดื่ม ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับคุณภาพ	3.08	0.99	ปานกลาง	5
รวม	3.21	0.77	ปานกลาง	

ที่มา : จากการสำรวจปี 2555 และจากการคำนวณ

จากตาราง 4.2.10 ผลของการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อตัวแปรทางด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางในภาพรวม ($\bar{X} = 3.21$) โดยประเด็นด้านอุทยานฯ มีการจัดพื้นที่เฉพาะ เพื่อให้บริการด้านอาหาร เครื่องดื่ม และของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.36$) รองลงมา คือประเด็นด้านบริเวณอุทยานฯ มีการให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มอย่างเพียงพอ ประเด็นด้านร้านอาหารและเครื่องดื่มในอุทยานฯ มีความสะอาด และถูกสุขอนามัย ประเด็นด้านอุทยานฯ ได้ให้โอกาสคนในชุมชนเข้ามาขายของที่ระลึก ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และประเด็นด้านราคาอาหารและเครื่องดื่ม ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับคุณภาพ โดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 3.26, 3.23, 3.14 และ 3.08 ตามลำดับ

4.2.3 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยภาพรวมหรือปัจจัยย่อยทางด้านปลายน้ำ
ปัจจัยด้านปลายน้ำ คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อภาพรวมในการท่องเที่ยว
ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 4.2.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำของห่วงโซ่อุปทาน ทางด้านความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
ปัจจัยทางด้านความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่			
โดยภาพรวมมีความพึงพอใจในการเข้ามาท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	3.52	0.84	มาก

ที่มา : จากการสำรวจปี 2555 และจากการคำนวณ

จากตาราง 4.2.11 ผลของการศึกษาพบว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52

4.3 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

4.3.1 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทาน ทางด้านต้นน้ำ ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำ

4.3.1.1 สมมุติฐานที่ 1 ตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทานด้านต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_0 : ตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทานด้านต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทานด้านต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ มีความสัมพันธ์กัน

4.3.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ 1. ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร 2. ด้านคุณลักษณะขององค์กร 3. ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์(การไหลของข้อมูล) 4. ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร 5. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 6. ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ ต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำของห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ 1. ด้านที่פקอาศัย 2. ด้านการเดินทาง 3. ด้านสถานที่และกิจกรรม และ 4. ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น

ตารางที่ 4.3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ทางด้านที่פקอาศัย

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (r^2)	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร	0.631**	0.399	0.000	สูง
ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.575**	0.331	0.000	สูง
ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.622**	0.387	0.000	สูง
ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.707**	0.500	0.000	สูง
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.707**	0.500	0.000	สูง
ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่	0.691**	0.478	0.000	สูง
รวม	0.656**	0.433	-	สูง

หมายเหตุ * $p \leq 0.05$, ** $p \leq 0.001$

จากตารางที่ 4.3.1 พบว่าตัวแปรอิสระทางด้านต้นน้ำ จำนวน 6 ปัจจัย มีค่าระดับนัยสำคัญที่น้อยกว่า 0.05 ($p \leq 0.05$) ทำให้ปฏิเสธ H_0 ผลที่ได้ คือ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำมีความสัมพันธ์สูงกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ทางด้านที่พักอาศัย ($r = 0.656$)

ตารางที่ 4.3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ทางด้านการเดินทาง

ตัวแปรอิสระ	ค่า สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	ค่า สัมประสิทธิ์ การตัดสินใจ (r')	ค่าระดับ นัยสำคัญ ทางสถิติ (p-value)	ระดับ ความสัมพันธ์
ด้านทรัพยากรและศักยภาพ ขององค์กร	0.593**	0.351	0.000	สูง
ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.556**	0.309	0.000	สูง
ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มา ใช้ให้เกิดประโยชน์ (การ ไหลของข้อมูล)	0.523**	0.274	0.000	สูง
ด้านค่านิยมและวัฒนธรรม ขององค์กร	0.613**	0.376	0.000	สูง
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มี ส่วนได้ส่วนเสีย	0.637**	0.406	0.000	สูง
ด้านประสบการณ์และการ ปฏิบัติหน้าที่	0.633**	0.401	0.000	สูง
รวม	0.593**	0.353	-	สูง

หมายเหตุ * $p \leq 0.05$, ** $p \leq 0.001$

จากตารางที่ 4.3.2 พบว่าตัวแปรอิสระทางด้านต้นน้ำ จำนวน 6 ปัจจัย มีค่าระดับนัยสำคัญที่น้อยกว่า 0.05 ($p \leq 0.05$) ทำให้ปฏิเสธ H_0 ผลที่ได้ คือ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำมีความสัมพันธ์สูงกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ทางด้านการเดินทาง ($r = 0.593$)

ตารางที่ 4.3.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ทางด้านสถานที่และกิจกรรม

ตัวแปรอิสระ	ค่า สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	ค่า สัมประสิทธิ์ การตัดสินใจ (r ²)	ค่าระดับ นัยสำคัญ ทางสถิติ (p-Value)	ระดับ ความสัมพันธ์
ด้านทรัพยากรและศักยภาพ ขององค์กร	0.597**	0.356	0.000	สูง
ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.528**	0.278	0.000	สูง
ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มา ใช้ให้เกิดประโยชน์ (การ ไหลของข้อมูล)	0.603**	0.364	0.000	สูง
ด้านค่านิยมและวัฒนธรรม ขององค์กร	0.661**	0.437	0.000	สูง
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มี ส่วนได้ส่วนเสีย	0.605**	0.366	0.000	สูง
ด้านประสบการณ์และการ ปฏิบัติหน้าที่	0.665**	0.442	0.000	สูง
รวม	0.610**	0.374	-	สูง

หมายเหตุ * $p \leq 0.05$, ** $p \leq 0.001$

จากตารางที่ 4.3.3 พบว่าตัวแปรอิสระทางด้านต้นน้ำ จำนวน 6 ปัจจัย มีค่าระดับนัยสำคัญที่น้อยกว่า 0.05 ($p \leq 0.05$) ทำให้ปฏิเสธ H_0 ผลที่ได้ คือ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำมีความสัมพันธ์สูงกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ทางด้านสถานที่และกิจกรรม ($r = 0.610$)

ตารางที่ 4.3.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ทางด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น

ตัวแปรอิสระ	ค่า สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	ค่า สัมประสิทธิ์ การตัดสินใจ (r ²)	ค่าระดับ นัยสำคัญ ทางสถิติ (p-Value)	ระดับ ความสัมพันธ์
ด้านทรัพยากรและศักยภาพของ องค์กร	0.516**	0.266	0.000	สูง
ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.477**	0.227	0.000	ปานกลาง
ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ ให้เกิดประโยชน์ (การไหล ของข้อมูล)	0.574**	0.329	0.000	สูง
ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมของ องค์กร	0.642**	0.412	0.000	สูง
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย	0.577**	0.333	0.000	สูง
ด้านประสบการณ์และการ ปฏิบัติหน้าที่	0.523**	0.274	0.000	สูง
รวม	0.552**	0.307	-	สูง

หมายเหตุ * $p \leq 0.05$, ** $p \leq 0.001$

จากตารางที่ 4.3.4 พบว่าตัวแปรอิสระทางด้านต้นน้ำ จำนวน 6 ปัจจัย มีค่าระดับนัยสำคัญที่น้อยกว่า 0.05 ($p \leq 0.05$) ทำให้ปฏิเสธ H_0 ผลที่ได้ คือ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำมีความสัมพันธ์สูงกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ทางด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น ($r = 0.552$)

ผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำสามารถอธิบายได้ ดังนี้ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำสัมพันธ์ทางด้านที่พักอาศัย ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม ด้านการเดินทาง และด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรร้อยละ 43.3, 37.4, 35.3 และ 30.7 ตามลำดับ

ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร ปัจจัยทางด้านต้นน้ำทางด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กรมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง กับปัจจัยกลางน้ำทางด้านที่พักอาศัย ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม ด้านการเดินทาง และด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรร้อยละ 39.9, 35.6, 35.1 และ 26.6 ตามลำดับ

ด้านคุณลักษณะขององค์กร ปัจจัยทางด้านต้นน้ำทางด้านคุณลักษณะขององค์กร โดยมากมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกับ ปัจจัยกลางน้ำทางด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรร้อยละ 33.1, 30.9 และ 27.8 ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางในด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรร้อยละ 22.7

ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) ปัจจัยทางด้านต้นน้ำทางด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์(การไหลของข้อมูล) โดยมากมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกับปัจจัยกลางน้ำทางด้านที่พักอาศัย ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น และด้านการเดินทาง โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรร้อยละ 38.7, 36.4, 32.9 และ 27.4 ตามลำดับ

ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ปัจจัยทางด้านต้นน้ำด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร โดยมากมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกับ ปัจจัยกลางน้ำทางด้านที่พักอาศัย ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น และด้านการเดินทาง โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรร้อยละ 50, 43.7, 41.2 และ 37.6 ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปัจจัยทางด้านต้นน้ำด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมากมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกับ ปัจจัยกลางน้ำทางด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม และด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรร้อยละ 50, 40.6, 36.6 และ 33.3 ตามลำดับ

ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ โดยมากมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกับ ปัจจัยกลางน้ำทางด้านที่พักอาศัย ด้าน

สถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม ด้านการ และด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรร้อยละ 47.8, 44.2, 40.1 และ 27.4. ตามลำดับ

สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ และปัจจัยทางด้านกลางน้ำ สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านต้นน้ำโดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง กับปัจจัยทางด้านต้นน้ำด้านคุณลักษณะขององค์กร

4.3.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านกลางน้ำของห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ 1. ด้านที่พักอาศัย 2. ด้านการเดินทาง 3. ด้านสถานที่และกิจกรรม และ 4. ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น ต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำของห่วงโซ่อุปทาน คือ ความพึงพอใจในภาพรวมของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 4.3.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยทางด้านกลางน้ำ กับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (r^2)	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-Value)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านที่พักอาศัย	0.869**	0.755	0.000	สูง
ด้านการเดินทาง	0.803**	0.646	0.000	สูง
ด้านสถานที่และกิจกรรม	0.818**	0.668	0.000	สูง
ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น	0.769**	0.591	0.000	สูง
รวม	0.815**	0.665	-	สูง

หมายเหตุ * $p \leq 0.05$, ** $p \leq 0.001$

จากตารางที่ 4.3.5 พบว่าตัวแปรอิสระทางด้านกลางน้ำ จำนวน 4 ปัจจัย มีค่าระดับนัยสำคัญที่น้อยกว่า 0.05 ($p \leq 0.05$) ทำให้ปฏิเสธ H_0 ผลที่ได้ คือ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำมีความสัมพันธ์สูงกับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ($r = 0.815$)

ผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านกล่งน้ำกับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ สามารถอธิบายได้ดังนี้ ปัจจัยทางด้านกล่งน้ำ โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ โดยด้านที่พ้องอาศัย ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม ด้านการเดินทาง และด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่นสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ในภาพรวมของการท่องเที่ยว โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรร้อยละ 75.5, 66.8, 64.3 และ 59.1 ตามลำดับ

4.3.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ 1. ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร 2. ด้านคุณลักษณะขององค์กร 3. ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) 4. ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร 5. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 6. ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ ต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำของห่วงโซ่อุปทาน คือ ความพึงพอใจในภาพรวมของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 4.3.6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (r^2)	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-Value)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร	0.792**	0.628	0.000	สูง
ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.742**	0.550	0.000	สูง
ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.800**	0.641	0.000	สูง
ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.864**	0.746	0.000	สูง
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.843**	0.711	0.000	สูง

ตารางที่ 4.3.6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าระดับนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ค่า สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	ค่า สัมประสิทธิ์ การตัดสินใจ (r ²)	ค่าระดับ นัยสำคัญทาง สถิติ (p-Value)	ระดับ ความ สัมพันธ์
ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติ หน้าที่	0.827**	0.683	0.000	สูง
รวม	0.811**	0.660	-	สูง

หมายเหตุ * $p \leq 0.05$, ** $p \leq 0.001$

จากตารางที่ 4.3.6 พบว่าตัวแปรอิสระทางด้านต้นน้ำ จำนวน 6 ปัจจัย มีค่าระดับนัยสำคัญที่น้อยกว่า 0.05 ($p \leq 0.05$) ทำให้ปฏิเสธ H_0 ผลที่ได้ คือ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำมีความสัมพันธ์สูงกับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ($r = 0.811$)

ผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัยทางด้านปลายน้ำสามารถอธิบายได้ ดังนี้ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ โดยด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร ด้านคุณลักษณะขององค์กรสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในภาพรวมของการท่องเที่ยว โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรร้อยละ 74.6 71.1 68.3 64.1 62.8 และ 55.0 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สมมุติฐานที่ 1

H_0 : ตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทานด้านต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทานด้านต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ มีความสัมพันธ์กัน

เกณฑ์การพิจารณา

ถ้า $P_{\text{value}} \leq 0.05$ หมายถึง ปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ถ้า $P_{\text{value}} \geq 0.05$ หมายถึง ยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางด้านต้นน้ำทั้ง 6 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านกลางน้ำทั้ง 4 ปัจจัย โดยมีค่าระดับนัยสำคัญที่น้อยกว่า 0.05 ปัจจัยทางด้านกลางน้ำทั้ง 4 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ โดยมีค่าระดับนัยสำคัญที่น้อยกว่า 0.05 และ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ 6 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ โดยมีค่าระดับนัยสำคัญที่น้อยกว่า 0.05 ทำให้ปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทานทั้งทางด้านต้นน้ำ ทางด้านกลางน้ำ และทางด้านปลายน้ำ มีความสัมพันธ์กัน

4.3.2 ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ

ตามสมมุติฐานที่ 2 ในหัวข้อ 1.3 ปรากฏในบทที่ 1 ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ได้แก่ ด้านทรัพยากรและศักยภาพ ด้านคุณลักษณะขององค์กร ด้านการไหลของข้อมูล ด้านค่านิยมและวัฒนธรรม ด้านความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ได้แก่ ด้านที่פקอาศัย ด้านการคินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม และด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น

H_0 : ปัจจัยทางด้านต้นน้ำไม่มีผลกระทบทางตรง ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ

H_1 : ปัจจัยทางด้านต้นน้ำมีผลกระทบทางตรง ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบสมมุติฐานของปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำดังกล่าว โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) และนำมาแทนค่าในสมการ โครงสร้างของการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ตัวแปรทางด้านต้นน้ำ)

ตารางที่ 4.3.7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ตัวแปรทางด้านต้นน้ำ)

	1	2	3	4	5	6
ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร	-	-	-	-	-	-
ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.671 **	-	-	-	-	-
ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.666 **	0.661 **	-	-	-	-
ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.637 **	0.631 **	0.686 **	-	-	-
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.671 **	0.616 **	0.660 **	0.744 **	-	-
ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่	0.621 **	0.553 **	0.643 **	0.690 **	0.677 **	-

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2555 และการคำนวณ, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

หมายเหตุ 1 = ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร

2 = ด้านคุณลักษณะขององค์กร

3 = ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)

4 = ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร

5 = ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

6 = ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่

จากตาราง 4.3.7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร ด้านคุณลักษณะขององค์กร ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์(การไหลของข้อมูล) ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกำหนดให้ตัวแปรอิสระจะต้องมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.75 ($r < 0.75$) ซึ่งจากตาราง

พบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงเกิน 0.75 จึงสามารถนำตัวแปรเหล่านี้ไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุได้

2. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ

ตารางที่ 4.3.8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าสัมประสิทธิ์		
	ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	t	Sig
ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร	0.153	3.734	0.000
ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.048*	1.182	0.238
ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.092	2.169	0.031
ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.300	6.506	0.000
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.185	4.032	0.000
ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่	0.244	5.860	0.000

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2555 และการคำนวณ, * $p < 0.05$

Model	Adj. R ²	MSE	F	p-value
1	0.706	19.074	192.557	0.000*

จากตาราง 4.3.8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านต้นน้ำสามารถนำมาใช้พยากรณ์กับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ทำให้ทราบสมมุติฐานที่ 2 อยู่เขตที่ปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 หมายถึงปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ(การให้บริการ) สามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$MID = .153RES + .092INF + .300CUL + .185STA + .244EXP$$

- โดยที่ MID = ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) (Midstream Factors)
 RES = ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร (Resource and Capability)
 INF = ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)
 (Information Flows)
 CUL = ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร (Values & Culture)
 STA = ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder Integration)
 EXP = ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ (Experience & Previous Practice)

จากสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์ สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) โดยรวม เปลี่ยนไป 0.153 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) โดยรวมเปลี่ยนไป 0.092 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) โดยรวม เปลี่ยนไป 0.300 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) โดยรวม เปลี่ยนไป 0.185 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) โดยรวม เปลี่ยนไป 0.244 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมดังกล่าว สามารถอธิบายปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำได้ว่า ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรมีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร และด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) ตามลำดับ

สำหรับการวิเคราะห์รายตัวแปรของปัจจัยกลางน้ำแสดงผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

2.1 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่และกิจกรรม และด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น

ตารางที่ 4.3.9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำในด้านต่างๆ

ปัจจัยทางด้าน กลางน้ำ (การให้บริการ)	ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอย มาตรฐาน (Beta)	t	Sig
ด้านที่พักอาศัย	ด้านทรัพยากรและศักยภาพของ องค์กร	0.143	3.212	0.001
	ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.051 [*]	1.133	0.258
	ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.055 [*]	1.140	0.255
	ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.251	4.940	0.000
	ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย	0.247	4.792	0.000
	ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติ หน้าที่	0.262	5.640	0.000
ด้านการเดินทาง	ด้านทรัพยากรและศักยภาพของ องค์กร	0.146	2.691	0.007
	ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.139	2.775	0.006
	ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.058 [*]	1.049	0.295
	ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.113 [*]	1.920	0.056
	ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย	0.256	4.701	0.000

ตารางที่ 4.3.9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัยทางด้าน
กลางน้ำในด้านต่างๆ (ต่อ)

ปัจจัยทางด้าน กลางน้ำ (การให้บริการ)	ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอย มาตรฐาน (Beta)	t	Sig
	ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติ หน้าที่	0.293	5.801	0.000
ด้านสถานที่ และกิจกรรม	ด้านทรัพยากรและศักยภาพของ องค์กร	0.158	3.188	0.002
	ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.013*	0.255	0.799
	ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้ เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.116	2.217	0.027
	ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.270	5.061	0.000
	ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย	0.042*	0.737	0.462
	ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติ หน้าที่	0.306	6.028	0.000
ด้านอาหารและ งานฝีมือ ท้องถิ่น	ด้านทรัพยากรและศักยภาพของ องค์กร	0.064*	1.161	0.246
	ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.003*	0.062	0.951
	ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.208	3.889	0.000
	ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.385	6.401	0.000
	ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย	0.153	2.617	0.009
	ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติ หน้าที่	0.045*	0.803	0.423

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2555 และการคำนวณ , * $p < 0.05$

Model	Adj. R ²	MSE	F	p-value
1	0.620	22.932	163.617	0.000 [*]
2	0.507	23.953	103.723	0.000 [*]
3	0.541	23.811	118.699	0.000 [*]
4	0.443	35.560	110.236	0.000 [*]

จากตารางที่ 4.3.9 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำในด้านต่างๆ สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1.1. ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ในด้านที่พักอาศัย

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำสามารถนำมาใช้พยากรณ์ปัจจัยทางด้านกลางน้ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$ACC = .143RES + .251CUL + .247STA + .262EXP$$

โดยที่ ACC = ด้านที่พักอาศัย (Accommodations)

RES = ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร (Resource and Capability)

CUL = ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร (Values & Culture)

STA = ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder Integration)

EXP = ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ (Experience & Previous Practice)

จากสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์ สามารถอธิบายได้ว่า

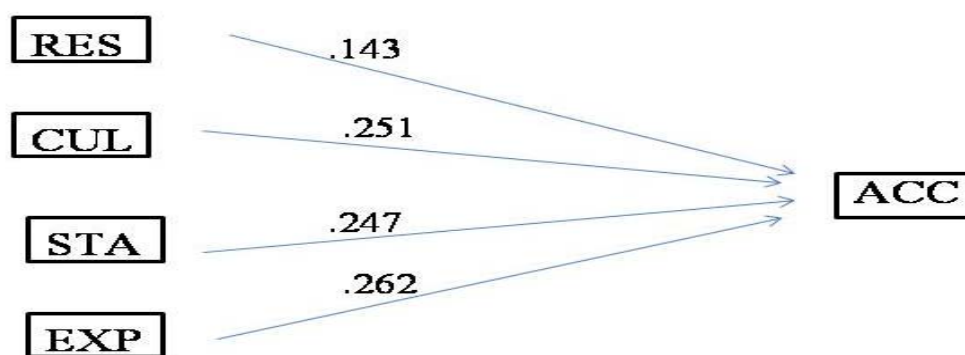
เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านที่พักอาศัยเปลี่ยนไป 0.143 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านที่พักอาศัยเปลี่ยนไป 0.251 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านที่พัก เปลี่ยนไป 0.247 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านที่พัก เปลี่ยนไป 0.262 หน่วยมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โดยแสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบทางตรงต่อตัวแปรตามตามสมมติฐานข้อที่ 2

ภาพที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์เส้นทางตามสมมติฐานที่ 2

ที่มา : จากตารางที่ 4.3.9

→ หมายถึง เส้นทางความสัมพันธ์ผลกระทบทางตรงของตัวแปรที่มีนัยสำคัญ

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำได้ว่า ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ทางด้านที่พักอาศัยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร ตามลำดับ

2.1.2 ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ในด้านการเดินทาง

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำสามารถนำมาใช้พยากรณ์ปัจจัยทางด้านกลางน้ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$TRA = .146RES + .139BUF + .256STA + .293EXP$$

โดยที่ TRA = ด้านการเดินทาง (Transportations)
 RES = ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร (Resource and Capability)
 BUF = ด้านคุณลักษณะขององค์กร (Business Features)
 STA = ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder Integration)
 EXP = ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ (Experience & Previous Practice)

จากสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ สามารถอธิบายได้ว่า

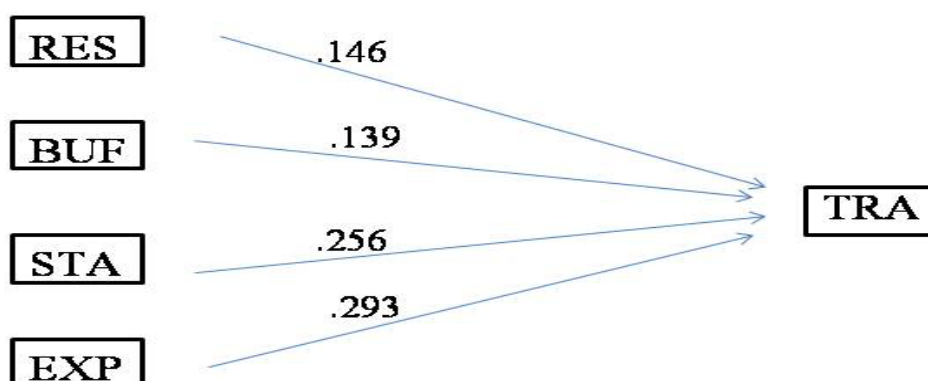
เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านการเดินทาง เปลี่ยนไป 0.146 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านคุณลักษณะขององค์กร เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านการเดินทาง เปลี่ยนไป 0.139 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านการเดินทาง เปลี่ยนไป 0.256 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านการเดินทาง เปลี่ยนไป 0.293 หน่วยมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โดยแสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบทางตรงต่อตัวแปรตามตามสมมุติฐานข้อที่ 2

ภาพที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์เส้นทางตามสมมุติฐานที่ 2

ที่มา : จากตารางที่ 4.3.9

—> หมายถึง เส้นทางความสัมพันธ์ผลกระทบทางตรงของตัวแปรที่มีนัยสำคัญ

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านการเงินได้ว่า ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านการเงินทางการเงินมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร ด้านคุณลักษณะขององค์กร ตามลำดับ

2.1.3 ปัจจัยทางด้านการเงิน (การให้บริการ) ในด้านสถานที่และกิจกรรม

ปัจจัยทางด้านการเงินสามารถนำมาใช้พยากรณ์ปัจจัยทางด้านการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$GHA = .158RES + .116INF + .270CUL + .306EXP$$

- โดยที่
- GHA = ด้านสถานที่และกิจกรรม (Ground Handles and Activities)
 - RES = ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร (Resource and Capability)
 - INF = ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) (Information Flows)
 - CUL = ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร (Values & Culture)
 - EXP = ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ (Experience & Previous Practice)

จากสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ สามารถอธิบายได้ว่า

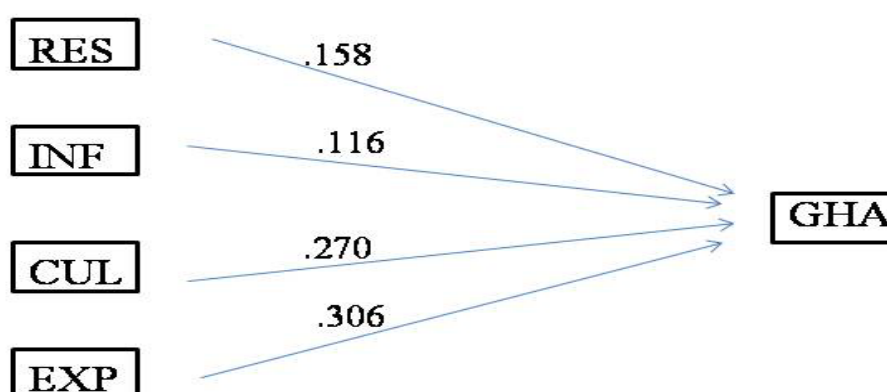
เมื่อปัจจัยทางด้านการเงิน (การบริหารจัดการ) ทางด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านการเงิน (การให้บริการ) ด้านสถานที่และกิจกรรม เปลี่ยนไป 0.158 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านการเงิน (การบริหารจัดการ) ทางด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านการเงิน (การให้บริการ) ด้านสถานที่และกิจกรรม เปลี่ยนไป 0.116 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านการเงิน (การบริหารจัดการ) ทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านการเงิน (การให้บริการ) ด้านสถานที่และกิจกรรม เปลี่ยนไป 0.270 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านประสพการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านสถานที่และกิจกรรม เปลี่ยนไป 0.306 หน่วยมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โดยแสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบทางตรงต่อตัวแปรตามตามสมมุติฐานข้อที่ 2

ภาพที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์เส้นทางตามสมมุติฐานที่ 2

ที่มา : จากตารางที่ 4.3.9

—→ หมายถึง เส้นทางความสัมพันธ์ผลกระทบทางตรงของตัวแปรที่มีนัยสำคัญ

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำได้ว่า ด้านประสพการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำทางด้านสถานที่และกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) ตามลำดับ

2.1.4 ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำสามารถนำมาใช้พยากรณ์ปัจจัยทางด้านกลางน้ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$FAC = .208 INF + .385 CUL + .153 STA$$

โดยที่ FAC = ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น (Foods and Crafts)
 INF = ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)
 (Information Flows)
 CUL = ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร (Values & Culture)
 STA = ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder Integration)

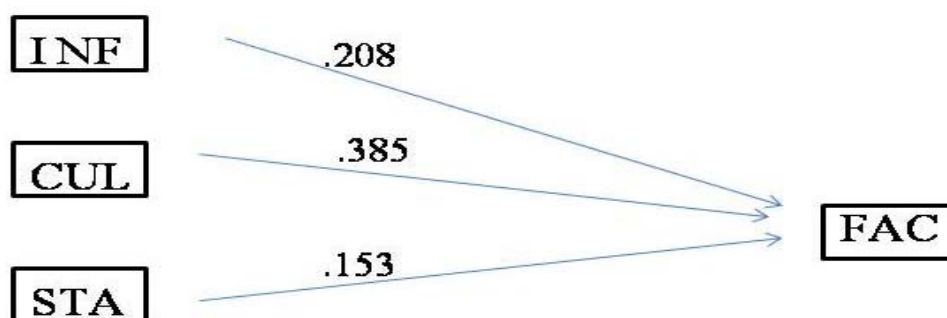
จากสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น เปลี่ยนไป 0.208 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น เปลี่ยนไป 0.385 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น เปลี่ยนไป 0.153 หน่วยมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โดยแสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบทางตรงต่อตัวแปรตามตามสมมุติฐานข้อที่ 2

ภาพที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์เส้นทางตามสมมุติฐานที่ 2

ที่มา : จากตารางที่ 4.3.9

—→ หมายถึง เส้นทางความสัมพันธ์ผลกระทบทางตรงของตัวแปรที่มีนัยสำคัญ

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านการเงินได้ว่า ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านการเงินทางด้านการเงินและงานฝีมือท้องถิ่นมากที่สุด รองลงคือ ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์(การไหลของข้อมูล) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ขนาดผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านต้นน้ำต่อปัจจัยทางด้านการเงินสามารถอธิบายภาพรวมได้ตามตารางที่ 4.3.10 ดังนี้

ด้านที่พหุศาสตร์ ปัจจัยทางด้านการเงินทางด้านการเงินที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านการเงินในด้านการเงินและการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.262 รองลงมาคือ ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.251 0.247 และ 0.143 ตามลำดับ

ด้านการเงิน ปัจจัยทางด้านการเงินทางด้านการเงินที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านการเงินในด้านการเงินและการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.293 รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร และด้านคุณลักษณะขององค์กร โดยมีขนาดของผลกระทบ เท่ากับ 0.256 0.146 และ 0.139 ตามลำดับ

ด้านสถานที่ และกิจกรรม ปัจจัยทางด้านการเงินทางด้านการเงินที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านการเงินในด้านการเงินและการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.306 รองลงมาคือ ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร และด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์(การไหลของข้อมูล) โดยมีขนาดของผลกระทบ เท่ากับ 0.270 0.158 และ 0.116 ตามลำดับ

ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น ปัจจัยทางด้านการเงินทางด้านการเงินที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านการเงินในด้านการเงินและวัฒนธรรมขององค์กรมากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.385 รองลงมาคือ ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์(การไหลของข้อมูล) และด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีขนาดของผลกระทบ เท่ากับ 0.208 และ 0.153 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3.10 ผลการวิเคราะห์ขนาดผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านต้นทุนน้ำต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ

เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ขนาดของผลกระทบ
1. ด้านที่พักอาศัย กับ	
1.1 ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่	0.262
1.2 ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.251
1.3 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.247
1.4 ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร	0.143
2. ด้านการเดินทาง กับ	
2.1 ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่	0.293
2.2 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.256
2.3 ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร	0.146
2.4 ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.139
3. ด้านสถานที่ และกิจกรรม กับ	
3.1 ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่	0.306
3.2 ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.270
3.3 ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร	0.158
3.4 ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.116
4. ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น กับ	
4.1 ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.385
4.2 ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.208
4.3 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.153

ที่มา : จากตาราง 4.3.9 และภาพที่ 4.1, 4.2, 4.3 และภาพที่ 4.4

4.3.3 ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านกลางน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

ตามสมมุติฐานที่ 3 ในหัวข้อ 1.3 บทที่1 ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ได้แก่ ด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม และด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในภาพรวมของการท่องเที่ยว

H_0 : ปัจจัยทางด้านกลางน้ำไม่มีผลกระทบทางตรง ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ

H_1 : ปัจจัยทางด้านกลางน้ำมีผลกระทบทางตรง ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบสมมุติฐานของปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) และนำมาแทนค่าในสมการ โครงสร้างของการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ตัวแปรทางด้านกลางน้ำ)

ตารางที่ 4.3.11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ตัวแปรทางด้านกลางน้ำ)

	ด้านที่พักอาศัย	ด้านการเดินทาง	ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรม	ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น
ด้านที่พักอาศัย	-	-	-	-
ด้านการเดินทาง	0.736**	-	-	-
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรม	0.694**	0.637**	-	-
ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น	0.627**	0.559**	0.603**	-

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2555 และการคำนวณ, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 4.3.11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 โดยกำหนดให้ตัวแปรอิสระจะต้องมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.75 ($r < 0.75$) ซึ่งจากตารางพบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงเกิน 0.75 จึงสามารถนำตัวแปรเหล่านี้ไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุได้

2. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านกลางน้ำกับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

ตารางที่ 4.3.12 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยด้านกลางน้ำกับปัจจัยด้านปลายน้ำ

ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ)	ค่าสัมประสิทธิ์	t	Sig
	ถดถอยมาตรฐาน (Beta)		
ด้านที่พักอาศัย	0.349	13.548	0.000
ด้านการเดินทาง	0.275	12.150	0.000
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรม	0.256	12.455	0.000
ด้านอาหาร และงานฝีมือท้องถิ่น	0.228	9.720	0.000

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2555 และการคำนวณ, * $p < 0.05$

Model	Adj. R ²	MSE	F	p-value
1	0.908	27.018	982.683	0.000*

จากตารางที่ 4.3.12 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านกลางน้ำต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านกลางน้ำสามารถนำมาใช้พยากรณ์กับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ทำให้ทราบสมมุติฐานที่ 3 อยู่เขตที่ปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 หมายถึงปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว) สามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$DOW = .349ACC + .275TRA + .256GHA + .228FAC$$

โดยที่ $DOW =$ ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ(ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว)
(Downstream)

$ACC =$ ด้านที่พักอาศัย (Accommodations)

$TRA =$ ด้านการเดินทาง (Transportations)

$GHA =$ ด้านสถานที่และกิจกรรม (Ground Handles and Activities)

$FAC =$ ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น (Foods and Crafts)

จากสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ สามารถอธิบายได้ว่า

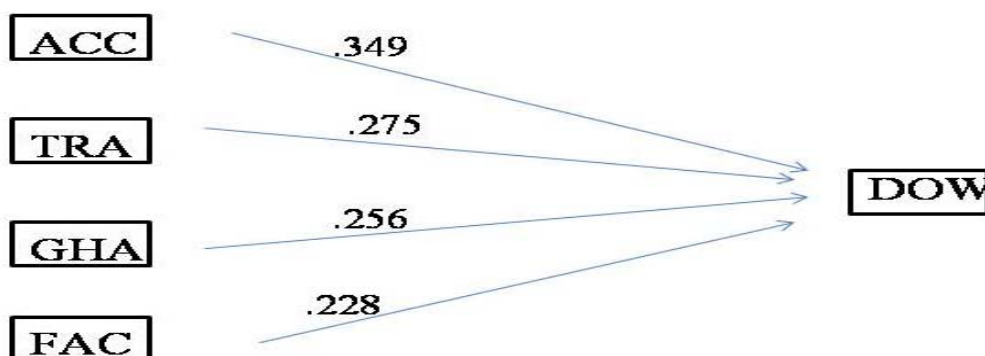
เมื่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ทางด้านที่พักอาศัย เปลี่ยนไป 1 หน่วย มาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว) เปลี่ยนไป 0.349 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ทางด้านการเดินทาง เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว) เปลี่ยนไป 0.275 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ทางด้านสถานที่และกิจกรรม เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว) เปลี่ยนไป 0.256 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (การให้บริการ) ทางด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว) เปลี่ยนไป 0.228 หน่วยมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โดยแสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบทางตรงต่อตัวแปรตามตามสมมุติฐานข้อที่ 3

ภาพที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์เส้นทางตามสมมุติฐานที่ 3

ที่มา : จากตาราง 4.3.12

→ หมายถึง เส้นทางความสัมพันธ์ผลกระทบทางตรงของตัวแปรที่มีนัยสำคัญ

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายปัจจัยทางด้านกลางน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำได้ว่า ด้านที่פקอาศัย มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว) มากที่สุด รองลงคือ ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่และกิจกรรม และด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ขนาดผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านกลางน้ำต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ สามารถอธิบายภาพรวมได้ตามตารางที่ 4.3.13 ดังนี้

ปัจจัยทางด้านปลายน้ำทางด้านความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำในด้านที่פקอาศัยมากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.349 รองลงมาคือ ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม และด้านอาหาร และงานฝีมือท้องถิ่น โดยมีขนาดของผลกระทบ เท่ากับ 0.275 0.256 และ 0.228 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3.13 ผลการวิเคราะห์ขนาดผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านกลางน้ำต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ขนาดของผลกระทบ
ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ กับ	
1. ด้านที่פקอาศัย	.349
2. ด้านการเดินทาง	.275
3. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรม	.256
4. ด้านอาหาร และงานฝีมือท้องถิ่น	.228

ที่มา : จากตาราง 4.3.12 และภาพที่ 4.5

4.3.4 ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

4.3.4 สมมุติฐานที่ 4 ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ได้แก่ ด้านทรัพยากรและศักยภาพ ด้านคุณลักษณะขององค์กร ด้านการไหลของข้อมูล ด้านค่านิยมและวัฒนธรรม ด้านความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในภาพรวมของการท่องเที่ยว

H_0 : ปัจจัยทางด้านต้นน้ำไม่มีผลกระทบทางตรง ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

H_1 : ปัจจัยทางด้านต้นน้ำมีผลกระทบทางตรง ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบสมมุติฐานของปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) และนำมาแทนค่าในสมการ โครงสร้างของการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ตัวแปรทางด้านต้นน้ำ)

ตารางที่ 4.3.14 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ตัวแปรทางด้านต้นน้ำ)

	1	2	3	4	5	6
ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร	-	-	-	-	-	-
ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.671 **	-	-	-	-	-
ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.666 **	0.661 **	-	-	-	-
ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.637 **	0.631 **	0.686 **	-	-	-
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.671 **	0.616 **	0.660 **	0.744 **	-	-
ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่	0.621 **	0.553 **	0.643 **	0.690 **	0.677 **	-

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2555 และการคำนวณ, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

หมายเหตุ 1 = ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร

2 = ด้านคุณลักษณะขององค์กร

- 3 = ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)
 4 = ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร
 5 = ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 6 = ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่

จากตาราง 4.3.14 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร ด้านคุณลักษณะขององค์กร ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกำหนดให้ตัวแปรอิสระจะต้องมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.75 ($r < 0.75$) ซึ่งจากตารางพบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงเกิน 0.75 จึงสามารถนำตัวแปรเหล่านี้ไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุได้

2. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

ตารางที่ 4.3.15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำกับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ)	ค่าสัมประสิทธิ์		
	ถดถอย	t	Sig
	มาตรฐาน (Beta)		
ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร	0.163	7.929	0.000
ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.102	5.202	0.000
ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.140	6.684	0.000
ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.273	12.229	0.000
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.206	9.355	0.000
ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่	0.252	12.637	0.000

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2555 และการคำนวณ, * $p < 0.05$

Model	Adj. R ²	MSE	F	p-value
1	0.933	88.692	1167.287	0.000 *

จากตารางที่ 4.3.15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านต้นน้ำสามารถนำมาใช้พยากรณ์กับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ทำให้ทราบสมมุติฐานที่ 2 อยู่เขตที่ปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 หมายถึงปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ(การให้บริการ) สามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$DOW = .163RES + .102BUF + .140INF + .273CUL + .206 STA + .252EXP$$

โดยที่ DOW = ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ(ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว)
(Downstream)

RES = ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร (Resource and Capability)

BUF = ด้านคุณลักษณะขององค์กร (Business Features)

INF = ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)
(Information Flows)

CUL = ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร (Values & Culture)

STA = ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder Integration)

EXP = ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ (Experience & Previous Practice)

จากสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว) เปลี่ยนไป 0.163 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านคุณลักษณะขององค์กร เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว) เปลี่ยนไป 0.102 หน่วยมาตรฐาน

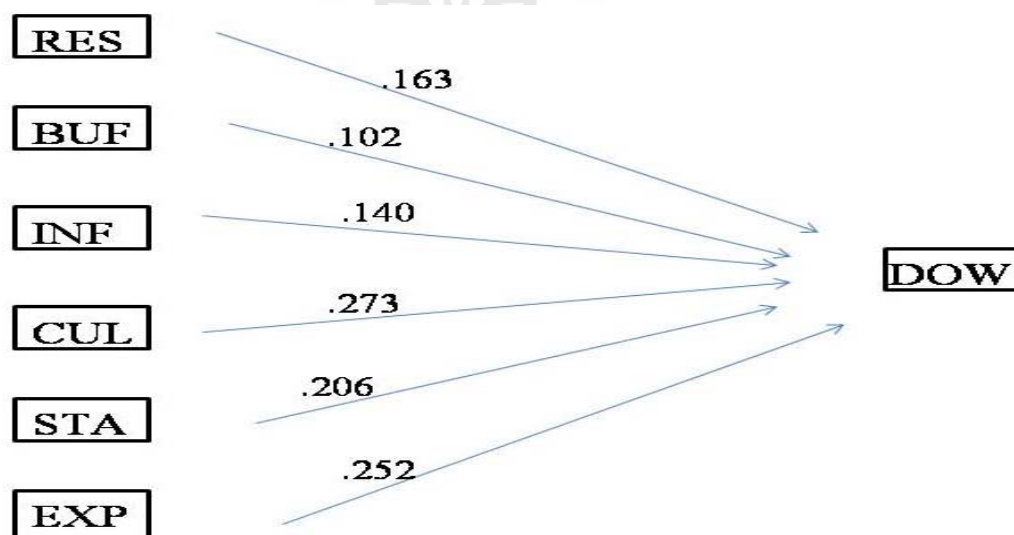
เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว) เปลี่ยนไป 0.140 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว) เปลี่ยนไป 0.273 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว) เปลี่ยนไป 0.206 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (การบริหารจัดการ) ทางด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ เปลี่ยนไป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว) เปลี่ยนไป 0.252 หน่วยมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โดยแสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบทางตรงต่อตัวแปรตามตามสมมุติฐานข้อที่ 4

ภาพที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์เส้นทางตามสมมุติฐานที่ 4

ที่มา : จากตาราง 4.3.15

→ หมายถึง เส้นทางความสัมพันธ์ผลกระทบทางตรงของตัวแปรที่มีนัยสำคัญ

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำได้ว่า ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรมีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร และด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) และด้านคุณลักษณะขององค์กร ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ขนาดผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านกลางน้ำต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ สามารถอธิบายภาพรวมได้ตามตารางที่ 4.3.16 ดังนี้

ปัจจัยทางด้านปลายน้ำทางด้านความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำในด้านที่พ้องอาศัยมากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.349 รองลงมาคือ ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม และด้านอาหาร และงานฝีมือท้องถิ่น โดยมีขนาดของผลกระทบ เท่ากับ 0.275 0.256 และ 0.228 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3.16 ผลการวิเคราะห์ขนาดผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ขนาดของผลกระทบ
ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ กับ	
1. ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร	0.273
2. ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่	0.252
3. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.206
4. ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร	0.163
5. ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)	0.140
6. ด้านคุณลักษณะขององค์กร	0.102

ที่มา : จากตาราง 4.3.15 และภาพที่ 4.6

4.4. การอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ สรุปได้ดังนี้

4.4.1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปจากการศึกษาเรื่องห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-30 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี โดยมีอาชีพเป็นนักเรียน นักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับ Taweesak Theppitak (2006) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง Managing Logistic Systems for Creation of Sustainable Eco-Friendly Tourism on Koh Lan Coral Island พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีอายุระหว่าง 21-28 ปี โดยมีการศึกษาในระดับ ปริญญาตรี และมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ไม่เกิน 10,000 บาท

4.4.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยภายในห่วงโซ่อุปทานทางด้าน ต้นน้ำ ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำ

ด้านต้นน้ำ 6 ปัจจัย ได้แก่ ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร ด้านคุณ ลักษณะขององค์กร ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก ในปัจจัยทางด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร และปัจจัยทางด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ในปัจจัยทางด้าน คุณลักษณะขององค์กร ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยปัจจัยทางด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในประเด็นทางด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยรอบบริเวณอุทยานฯ รองลงมาคือ ประเด็นทางด้านการจัดเตรียมความพร้อม เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยทางด้าน ประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากแทบทุกประเด็น ยกเว้น ประเด็นที่อุทยานฯ มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและจำนวนยานพาหนะที่ไปท่องเที่ยวในอุทยานฯ เพื่อลดมลภาวะทางด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งสอดคล้องกับ George Q. Huang และคณะ (2010) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง Tourism supply chain management : A new research agenda พบว่า งานวิจัยในครั้งนี้ได้มีการศึกษาระบบ

ของการท่องเที่ยวในปัจจุบันจากมุมมองของการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว และพัฒนารอบแนวคิดสำหรับการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว โดยมีการเสนอแนะว่า ปัจจัยที่ควรนำมาพิจารณา ได้แก่ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ความยั่งยืนของการท่องเที่ยว ความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยว เพื่อการเตรียมความพร้อมให้แก่การให้บริการ นอกจากนี้งานวิจัยของ Richard Tapper และ Xavier Font (2004) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Tourism Supply Chains Report of a Desk Research Project for The Travel Foundation พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้นโดยทำการศึกษาในประเทศที่กำลังพัฒนา และเน้นธุรกิจทางด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าหลายประเทศได้มีการกำหนดคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นและการสร้างความยั่งยืน โดยมีการนำโปรแกรมที่สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดความยั่งยืนมาใช้ในการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม มาใช้ รวมไปถึงการให้การศึกษาด้านการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมให้คงสภาพสมบูรณ์ไว้

ด้านกลาน้ำ 4 ปัจจัย ได้แก่ ด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรม และด้านอาหาร และงานฝีมือท้องถิ่น พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก ในปัจจัยทางด้านการเดินทาง และด้านสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรม และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ในปัจจัยทางด้านที่พักอาศัย และด้านอาหาร และงานฝีมือท้องถิ่น โดยปัจจัยทางด้านการเดินทาง นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในแทบทุกประเด็น ยกเว้นประเด็นที่นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเดินทางเข้าสู่อุทยานฯ ด้วยบริการขนส่งสาธารณะ พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่เพียงระดับปานกลาง เช่นเดียวกับปัจจัยทางด้านสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรม ที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในแทบทุกประเด็น ยกเว้นประเด็นที่เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีส่วนร่วมกิจกรรมกับนักท่องเที่ยวในการทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับ Richard Tapper และ Xavier Font ในปี 2004 และ 2008 ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง Tourism Supply Chains Report of a Desk Research Project for The Travel Foundation และเรื่อง Sustainable Supply Chain Management in Tourism พบว่า โดยงานวิจัยชิ้นนี้ได้มีการเสนอแนะด้านการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน โดยให้มีการส่งเสริม ให้ความสำคัญกับภาคการบริการย่อย อันได้แก่ ภาคที่พัก ภาคด้านการขนส่งและการจัดการทางภาคพื้นดิน ภาคการทัศนศึกษาและกิจกรรม และภาคอาหารและงานฝีมือ เพื่อสร้างการพัฒนาสำหรับการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรทางด้านกลาน้ำที่มีความสำคัญและเหมาะสมในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยัง

ชี้ให้เห็นว่าส่วนที่สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขได้ยากที่สุดคือในส่วนของการขนส่ง และทางด้านการกิจกรรมต่างๆ จึงควรให้ความสำคัญกับด้านเหล่านี้ เพื่อใช้พัฒนาให้เกิดการตอบสนองความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค

ด้านปลายน้ำ คือ ความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อภาพรวมในการท่องเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ George Q. Huang และคณะ (2010) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง Tourism supply chain management: A new research agenda ที่พบว่าเป้าหมายสูงสุดของห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ในระดับที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวและการบริการที่ได้รับและสามารถตรวจสอบได้จากความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวและอื่น ๆ และความพึงพอใจต่อการบริการการท่องเที่ยวแบบเฉพาะเจาะจง โดยมากนักท่องเที่ยวมักจะตัดสินใจสินค้าท่องเที่ยวและการบริการในภาพรวม

4.4.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทานด้านต้นน้ำ

ด้านกลางน้ำ และด้านปลายน้ำ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทานระหว่างทางด้านต้นน้ำ กับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ พบว่า ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรม และด้านอาหาร และงานฝีมือท้องถิ่น ในระดับสูง สามารถอธิบายได้ว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ได้แก่ ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร ด้านคุณลักษณะขององค์กร ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์(การไหลของข้อมูล) ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านประสบการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ จะมีความพึงพอใจต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำในด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรม และด้านอาหาร และงานฝีมือท้องถิ่น

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทานระหว่างทางด้านกลางน้ำ กับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ พบว่า ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ด้านความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว ในระดับสูง สามารถอธิบายได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ได้แก่ ด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรม และด้านอาหาร และงานฝีมือท้องถิ่น จะมีความพึงพอใจต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ในด้านความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระภายในห่วงโซ่อุปทานระหว่างทางด้านต้นน้ำ กับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ พบว่า ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ด้านความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว ในระดับสูง สามารถอธิบายได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจต่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ได้แก่ ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร ด้านคุณลักษณะขององค์กร ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ จะมีความพึงพอใจต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ในด้านความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว

4.4.4 ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ

ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำพบว่า ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ในด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มีผลกระทบต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ในด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง และด้านสถานที่และกิจกรรมมากที่สุด สามารถอธิบายได้ว่า เจ้าหน้าที่ ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานมานานและมีการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดีจะมีส่วนอย่างมากในการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวในด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง และด้านสถานที่และกิจกรรม นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยทางด้านต้นน้ำด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรมีผลกระทบต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น อธิบายได้ว่า ค่านิยมหรือวัฒนธรรมเฉพาะขององค์กรมีผลต่อการสร้างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยกลางน้ำด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น

4.4.5 ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านกลางน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านกลางน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำพบว่า ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ในด้านที่พักอาศัย มีผลกระทบต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ในด้านความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยวมากที่สุด สามารถอธิบายได้ว่า ที่พักอาศัยที่ดีและมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และจะมีส่วนอย่างมากในการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวในด้านความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว

4.4.6 ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำพบว่า ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ในด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร มีผลกระทบต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ในด้านความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยวมากที่สุด สามารถอธิบายได้ว่า องค์กรที่มีค่านิยมและวัฒนธรรมเฉพาะที่ดีและเป็นเอกลักษณ์ จะมีส่วนอย่างมากในการสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยวในด้านความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว

จากผลการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ผลการศึกษาปัจจัยทางด้านกลางน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ และผลการศึกษาปัจจัยทางด้านต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยทางด้านปลายน้ำ สรุปได้ว่า สอดคล้องกับ Tanapat Sangaroon (2011) ได้ทำการศึกษาเรื่อง An Analytical Framework Of Sustainability Supply Chain Management พบว่างานวิจัยได้มีการเสนอแนะให้นำปัจจัยทางด้านต้นน้ำทั้ง 6 ประการเป็นประเด็นหลักเพื่อนำมาใช้ในการสร้างให้เกิดการพัฒนาและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้จัดหา และผู้บริโภค ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกันในระบบห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำไปยังปลายน้ำ ผ่านทางกิจกรรมต่างๆ เริ่มจาก ผู้ผลิต ผู้จัดหา ไปจนถึงขั้นตอนการส่งมอบให้แก่ลูกค้า เนื่องจากกิจกรรมในขั้นตอนต่างๆ มีผลต่อระบบในห่วงโซ่อุปทาน และมีส่วนในการพัฒนาเพื่อสร้างความยั่งยืน และความได้เปรียบทางการแข่งขัน นอกจากนี้ Taweesak Theppitak (2006) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Logistic Systems for Creation of Sustainable Eco-Friendly Tourism on Koh Lan Coral Island พบว่า การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบพัฒนา และสามารถทำให้ระบบปัจจัยอื่นๆที่มีผลกระทบต่อการวางแผนและการนำไปใช้ของระบบการจัดการทางด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยว และงานวิจัยแสดงให้เห็นว่า การให้ความสำคัญและการนำเทคนิคไปใช้มากเท่าไร จะทำให้การพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพตามไปด้วย ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ให้ค้นหาวิธีที่จะปรับปรุงด้านความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยว กล่าวได้ว่าการพัฒนาทางการท่องเที่ยวทั้งทางด้านต้นน้ำ และกลางน้ำ ที่สามารถเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว มีส่วนในการช่วยสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยว และเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีกครั้งในอนาคต

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภายในห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทางด้าน ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ และเพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านปลายน้ำที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ในการวิจัยศึกษากลุ่มตัวอย่างจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งจะให้นักท่องเที่ยวแต่ละคนมีโอกาสในการถูกเลือกเป็นตัวอย่างเท่าๆกัน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จำนวน 400 ชุด ข้อมูลซึ่งเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามนำมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยแจกแจงความถี่ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้ยังใช้สถิติหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ การวาดเส้นทางความสัมพันธ์ และการหาขนาดผลกระทบ ผลการศึกษสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

5.1.1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภายในห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทางด้านต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ (1) ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการขององค์กร หรือปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (2) ปัจจัยทางด้านการให้บริการ หรือปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และ (3) ปัจจัยทางด้านระดับความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว หรือปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน

การวิเคราะห์สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต้นน้ำและปัจจัยกลางน้ำ พบว่า ตัวแปรของปัจจัยต้นน้ำ จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร ด้านคุณลักษณะขององค์กร ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านประสิทธิภาพและการ

ปฏิบัติหน้าที่ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกับตัวแปรของปัจจัยกลางน้ำ ด้านที่พักอาศัย (ขนาดของความสัมพันธ์ = 0.656) ด้านการเดินทาง (ขนาดของความสัมพันธ์ = 0.593) ด้านสถานที่และกิจกรรม (ขนาดของความสัมพันธ์ = 0.610) ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น (ขนาดของความสัมพันธ์ = 0.552) ยกเว้นตัวแปรของปัจจัยด้านต้นน้ำ ด้านคุณลักษณะขององค์กร ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับปานกลางกับตัวแปรของปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น (ขนาดของความสัมพันธ์ = 0.477)

นอกจากนี้พบว่าตัวแปรของปัจจัยกลางน้ำ ทางด้านที่พักอาศัยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับตัวแปรต่างๆ ของปัจจัยต้นน้ำที่มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่นๆ ในปัจจัยกลางน้ำ ทำให้ค้นพบว่า การบริหารจัดการที่ดีขององค์กรจะส่งผลกระทบต่อการให้บริการด้านที่พักอาศัยอย่างชัดเจนที่สุด

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกลางน้ำและปัจจัยปลายน้ำ พบว่า ตัวแปรของปัจจัยกลางน้ำมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับสูงกับ ปัจจัยปลายน้ำ ทางด้านที่พักอาศัย (ขนาดของความสัมพันธ์ = 0.869) สรุปได้ว่า ที่พักอาศัยส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจในภาพรวมของนักท่องเที่ยว หากมีการให้บริการด้านที่พักอาศัยที่ดี ก็จะส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจในภาพรวมที่มากขึ้นด้วย

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต้นน้ำและปัจจัยปลายน้ำ พบว่า ตัวแปรของปัจจัยต้นน้ำมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับสูงกับ ปัจจัยปลายน้ำ ทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร (ขนาดของความสัมพันธ์ = 0.864) สรุปได้ว่า ค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจในภาพรวมของนักท่องเที่ยว หากองค์กรมีการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมในการบริหารจัดการที่ดี ก็จะส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจในภาพรวมที่มากขึ้นด้วย

สรุปได้ว่าปัจจัยทางด้าน ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ทำให้ทราบว่า การบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์กับการให้บริการ และส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว ต่อการท่องเที่ยวยังสถานที่นั้นๆ ทำให้ควรมีการบริหารจัดการ โดยการดูแลทางด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรสำหรับเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับการให้บริการทางด้านที่พักอาศัยเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นประเด็นหลักที่ความสัมพันธ์กับทั้งห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงช่วยสร้างความพึงพอใจโดยรวมในการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้

5.1.2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของปัจจัยต้นน้ำ ปัจจัยกลางน้ำ และปัจจัยปลายน้ำที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

5.1.2.1 ผลการศึกษาตัวแปรของปัจจัยด้านการบริหารจัดการหรือปัจจัยด้านต้นน้ำ ที่มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยด้านการให้บริการ หรือปัจจัยด้านกลางน้ำ ในภาพรวม พบว่า ตัวแปรด้านปัจจัยต้นน้ำ มีจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ซึ่งมีขนาดของผลกระทบมากที่สุด (ขนาดของผลกระทบ = 0.864) รองลงมาคือ ตัวแปรด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ (ขนาดของผลกระทบ = 0.864) ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ขนาดของผลกระทบ = 0.864) ตัวแปรด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร (ขนาดของผลกระทบ = 0.864) และตัวแปรด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) (ขนาดของผลกระทบ = 0.864) ตามลำดับ

นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบตัวแปรย่อยในปัจจัยต้นน้ำต่อตัวแปรย่อยในปัจจัยกลางน้ำ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยต้นน้ำ ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยกลางน้ำ ด้านที่พัก โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.262, 0.251, 0.247 และ 0.143 ตามลำดับ

2. ปัจจัยต้นน้ำ ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร และด้านคุณลักษณะขององค์กร มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยกลางน้ำ ด้านการเดินทาง โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.293, 0.256, 0.146 และ 0.139 ตามลำดับ

3. ปัจจัยต้นน้ำ ด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร และด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยกลางน้ำ ด้านสถานที่และกิจกรรม โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.306, 0.270, 0.158 และ 0.116 ตามลำดับ

4. ปัจจัยต้นน้ำ ด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยกลางน้ำ ด้านอาหารและงานฝีมือ โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.385, 0.208 และ 0.153 ตามลำดับ

5.1.2.2 ผลการศึกษาตัวแปรของปัจจัยด้านการให้บริการ หรือปัจจัยกลางน้ำ ที่มีผลกระทบทางตรงต่อ ปัจจัยทางด้านระดับความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวหรือปัจจัยปลายน้ำ โดย ตัวแปรด้านปัจจัยกลางน้ำ มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านที่พักอาศัย ซึ่งมีค่าของขนาดผลกระทบมากที่สุด (ขนาดของผลกระทบ = 0.349) รองลงมาคือ ตัวแปรด้านการเดินทาง (ขนาดของผลกระทบ = 0.275) ตัวแปรด้านสถานที่และกิจกรรม (ขนาดของผลกระทบ = 0.256) และตัวแปรด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น (ขนาดของผลกระทบ = 0.228) ตามลำดับ

5.1.2.3 ผลการศึกษาตัวแปรของปัจจัยด้านการบริหารจัดการหรือปัจจัยต้นน้ำที่มีผลกระทบทางตรงต่อ ปัจจัยทางด้านระดับความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวหรือปัจจัยปลายน้ำ พบว่า ตัวแปรด้านปัจจัยต้นน้ำ มีจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ซึ่งมีขนาดของผลกระทบมากที่สุด (ขนาดของผลกระทบ = 0.273) รองลงมาคือ ตัวแปรด้านประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่ (ขนาดของผลกระทบ = 0.252) ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ขนาดของผลกระทบ = 0.206) ตัวแปรด้านทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร (ขนาดของผลกระทบ = 0.163) ตัวแปรด้านการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์(การไหลของข้อมูล) (ขนาดของผลกระทบ = 0.140) ตัวแปรด้านคุณลักษณะขององค์กร (ขนาดของผลกระทบ = 0.102) ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย เรื่องห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า อายุเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี โดยมีการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรี และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในประเทศไทย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 18 - 30 ปีนอกจากนี้ยังพบว่าอายุเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในประเทศแถบยุโรปมีแนวโน้มลดลง จากอายุเฉลี่ยเดิมที่มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 35 - 50 ปี นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศอิตาลีมีอายุเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในอยู่ที่ระหว่าง 20 - 39 ปี รวมไปถึงในการจัดการประชุมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโลก (WEC2011) ได้กำหนดอายุของอาสาสมัครไว้ที่อายุระหว่าง 20 - 32 ปี ทำให้ทราบว่า แนวโน้มของกลุ่มเป้าหมายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอนาคต จะเป็นกลุ่มวัยรุ่นยุคใหม่ที่มีความรู้ และตระหนักถึงความสำคัญของการดูแล รักษา

สิ่งแวดล้อมมากขึ้น ถึงแม้จะมีรายได้ไม่มากนัก โดยในประเทศไทยมีข้อได้เปรียบทางด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีราคาไม่สูงมาก ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความสามารถในการจ่ายเพื่อการเดินทางมาท่องเที่ยว จึงควรมีการให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มตามช่วงอายุ และรายได้ดังกล่าว และเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ควรมีการเน้นไปที่กิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว เช่น การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (ปีนเขา ล่องแก่ง ส่องสัตว์ป่า เดินเขา) และการท่องเที่ยวแบบทัศนศึกษาเพื่อสนับสนุนให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศเติบโตมากขึ้น และถือเป็นโอกาสที่ดีในการปลูกฝังเยาวชนให้มีความรู้ และความรับผิดชอบในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ปี พ.ศ. 2555 – พ.ศ. 2559 ในด้านยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเพื่อมุ่งบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแล รักษาและใช้ประโยชน์โดยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ และเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

2. ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการหรือปัจจัยต้นน้ำ ปัจจัยทางด้านการให้บริการหรือปัจจัยกลางน้ำ และด้านปัจจัยทางด้านระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหรือปัจจัยปลายน้ำ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นภายในห่วงโซ่อุปทานจะมีผลกระทบต่อกัน ดังนั้นในการเพิ่มศักยภาพแก่ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นั้นจึงควรมีการเอาใจใส่ในทุกๆด้านของห่วงโซ่อุปทาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารจัดการ การให้บริการ และด้านการตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งจะนำมาสู่การความได้เปรียบทางการแข่งขัน และการตัดสินใจในการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นให้แก่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

3. ผลการศึกษาผลกระทบทางตรงของปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการหรือปัจจัยต้นน้ำ ปัจจัยด้านการให้บริการหรือปัจจัยกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหรือปัจจัยปลายน้ำ พบว่า

3.1 โดยภาพรวมของปัจจัยต้นน้ำ ตัวแปรด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรมีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยกลางน้ำมากที่สุด และเมื่อแยกเป็นประเด็นย่อยจะพบว่า ตัวแปรด้าน

ประสบการณ์และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ มีขนาดของผลกระทบมากที่สุดต่อ ตัวแปรทางด้านที่พักอาศัย ด้านการเดินทาง และด้านสถานที่และกิจกรรม ส่วนด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่นพบว่า ตัวแปรด้านค่านิยมและวัฒนธรรม มีขนาดของผลกระทบมากที่สุด ดังนั้น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ควรให้ความสำคัญแก่ด้านประสบการณ์และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ และมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และมีความเต็มใจในการให้บริการจะมีผลในการช่วยส่งเสริมด้านการให้บริการเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงควรมีการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่เหมาะสมในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานแก่นักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

3.2 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านน้ำ กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหรือปัจจัยปลายทาง พบว่า ทางด้านต้นน้ำ ตัวแปรด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร มีความสำคัญต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ดังนั้น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ควรให้ความสำคัญด้านค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร โดยควรมีการให้ความสำคัญทางด้านกิจกรรมในการฝึกอบรมเยาวชนในพื้นที่เพื่อทำหน้าที่มีคุณต่อบริการนักท่องเที่ยว เพื่อช่วยเสริมด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวให้เพียงพอ และการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเข้ามาให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยว ถือเป็นการเพิ่มทางเลือกและเพิ่มคุณภาพให้แก่ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น และคงไว้ซึ่งความสามารถในการธำรงรักษาความเป็นธรรมชาติให้แก่พื้นที่ในบริเวณอุทยาน ซึ่งพบว่าเป็นประเด็นที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุด

3.3 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยกลางน้ำกับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหรือปัจจัยปลายทาง พบว่าตัวแปรด้านที่พักอาศัยมีความสำคัญกับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ดังนั้น การให้บริการของการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ควรให้ความสำคัญแก่ด้านที่พัก เป็นประเด็นหลัก ในการเตรียมความพร้อมด้านที่พักอาศัย โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ไฟฟ้า/น้ำดื่ม/น้ำใช้/โทรศัพท์สาธารณะ/สุขา) และด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมความสะดวก (ที่พัก/เดินเท้า/ อุปกรณ์เครื่องใช้) ในการให้บริการ ให้มีความพร้อมและมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เนื่องจากผลการวิเคราะห์พบว่าเป็นประเด็นข้างต้นเป็นประเด็นที่ปัจจุบันนักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจอยู่เพียงปานกลางเมื่อเทียบกับตัวแปรอื่นๆ ทางด้านที่พักอาศัย องค์กรจึงควรพัฒนาทางด้านนี้ เพื่อเพิ่มระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นในอนาคต เนื่องจากเหตุผลหลักในการตัดสินใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวต้องอาศัยความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวในด้านต่างๆแทบทุกด้าน ดังนั้นหากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของ

นักท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวและกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในอนาคต

นอกจากนี้ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 ที่เกาะบาหลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ได้ให้การรับรองและลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) ซึ่งรวมเรื่องการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) โดยพันธะสัญญา ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก (1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน (3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค และ (4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก โดยที่ประเทศสมาชิกรับผิดชอบในการจัดทำ Road map ในแต่ละสาขา และประเทศไทยได้รับผิดชอบเป็นผู้ประสานงานหลักในสาขาการท่องเที่ยวและการบินซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและการบินในภูมิภาคนี้ ในปี พ.ศ.2550 และตามสารอนวัตรข้อผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการ ชุดที่ 7 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ประเทศไทยได้ผูกพันเปิดตลาดทั้งหมด 143 รายการ ครอบคลุมสาขาบริการหลัก อาทิ เช่น บริการธุรกิจ (เช่น วิชาชีพวิศวกรรม สถาปัตยกรรม และบัญชี เป็นต้น) คอมพิวเตอร์และการสื่อสาร การก่อสร้าง การจัดจำหน่าย (เช่น บริการค้าส่งเครื่องกีฬา และบริการแฟรนไชส์ เป็นต้น) การศึกษาในทุกระดับ บริการด้านสุขภาพ บริการสิ่งแวดล้อม และบริการท่องเที่ยว ดังนั้นในการพัฒนาเศรษฐกิจ-การเมือง-สังคม คู่ขนานไปกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ปี พ.ศ. 2015 ภาคบริการจึงเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมากขึ้น โดยเน้นที่ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและบริการด้านสุขภาพ สาขาการท่องเที่ยว (Hospitality) ประเทศไทยมีจุดแข็งอยู่หลายด้าน ทั้งทางด้านทำเลที่ตั้ง ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว และการให้บริการที่เป็นมิตรและมีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาชาวต่างชาติ โดยภาพรวมแล้ว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่มีความเชี่ยวชาญในการให้บริการและการทำการตลาด ทำให้ประเทศมีความได้เปรียบในความสามารถในการให้บริการที่มีมาตรฐาน ประกอบกับอัตราค่าบริการที่ต่ำกว่าหลายประเทศ หากผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวของไทยอาศัยกระแสการเปิดเสรีทางการค้าและบริการท่องเที่ยว และข้อตกลงภายใต้ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมไปถึงการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ธุรกิจบริการการท่องเที่ยวของประเทศไทยจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีภาคบริการ และเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการรองรับในภาคของการบริการการท่องเที่ยวที่จะขยายตัวในอนาคต (ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, ออนไลน์ ,2554)

จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาบริการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเปิดเสรีการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมปี พ.ศ. 2555-

พ.ศ. 2560 เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยภายใต้การเปิดเสรีบริการท่องเที่ยว ของกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งแบ่ง ประเด็นในการพัฒนาออกเป็น 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1.การจัดตั้ง Tourism Knowledge Management Center เพื่อดำเนินงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเสรีที่เป็นประโยชน์ 2.การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการท่องเที่ยว SMEs (เทียบได้กับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรในภาครัฐ) 3.การพัฒนา ยกระดับคุณภาพของบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 4.การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรกรมการท่องเที่ยวในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวและการเปิดเสรีบริการท่องเที่ยว 5.การพัฒนานวัตกรรม การวางแผนและบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวแบบบูรณาการ (ซึ่งเน้นการบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้ โดยคำนึงถึงความคงอยู่ของทรัพยากรพื้นฐานของความยั่งยืน และการดูแลด้านคุณภาพของการให้บริการเพื่อรักษาฐานการตลาดนักท่องเที่ยว) ดังนั้น เพื่อการเตรียมความพร้อมสำหรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวในอนาคต ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้ในการพัฒนาการบริหารจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่นักท่องเที่ยว (แผนพัฒนาบริการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเปิดเสรีบริการท่องเที่ยว ประจำปี พ.ศ. 2555-2560,ออนไลน์, 2554)

5.2.2 ข้อเสนอแนะจากนักวิจัย

1. การศึกษาได้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มของนักท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นผู้บริโภคขั้นสุดท้ายในระบบห่วงโซ่อุปทาน นับว่ามีความสำคัญมากที่สุดของธุรกิจการท่องเที่ยว นอกจากนี้ข้อจำกัดทางด้านเวลาในการทำการวิจัย ทำให้ไม่สามารถทำการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ ผู้ประกอบการด้านรีสอร์ทและที่พักในบริเวณใกล้เคียงชาวบ้านในชุมชนบริเวณโดยรอบ เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และผู้ประกอบการทัวร์และร้านค้าในบริเวณโดยรอบ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการเก็บข้อมูลและทำการวิเคราะห์จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าว เพื่อให้การวิจัยเห็นภาพรวมของการจัดการห่วงโซ่อุปทานได้สมบูรณ์ขึ้น

2. การศึกษาได้ทำการวิเคราะห์เฉพาะด้านระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไปเท่านั้น ไม่ได้มีการแยกตามพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เนื่องจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นประจำ นักท่องเที่ยวที่เพิ่งเดินทางมาครั้งแรก ความแตกต่างทาง

พฤติกรรมการทำงาน อาจมีผลต่อระดับความพึงพอใจในการบริหารจัดการ และการให้บริการที่แตกต่างกัน

3. ควรมีวางแผนในการติดต่อและยื่นเรื่องการขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัย จากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานแห่งชาติ เป็นการล่วงหน้า เนื่องจากต้องใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 90 วัน ซึ่งเป็นไปตามแนวปฏิบัติของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

รายการอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว. (2554). สถิตินักท่องเที่ยว [ออนไลน์]. ได้จาก :

<http://www.tourism.go.th/2010/th/statistic/tourism.php>

กรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2554).แผนพัฒนาบริการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเปิดเสรี
บริการท่องเที่ยว ประจำปี พ.ศ. 2555-2560. [ออนไลน์]. ได้จาก :

http://203.131.220.141/msi/wp-content/uploads/Tourism-and-Travel-related-Service-Strategic-Plan_Thai.pdf

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (2554). สถิตินักท่องเที่ยว ที่พัก ยานพาหนะในอุทยาน
แห่งชาติ และวนอุทยาน [ออนไลน์]. ได้จาก:

http://www.dnp.go.th/NPRD/develop/Stat_Tourist.php

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2554 – 2559
[ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.tica.or.th/images/plan_tourism2555-2559/2555-2559.pdf

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2543). องค์ประกอบของการท่องเที่ยว. [ออนไลน์]. ได้จาก:

<http://sittisak.reru.ac.th/wp-content/uploads/2011/10/บทที่-21.doc>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). นโยบายและแผนการตลาด [ออนไลน์]. ได้จาก :

<http://thai.tourismthailand.org/about-tat-page/about-tat/policy-marketing-plan>

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2542).การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย

การจัดการสายโซ่อุปทาน (2552). การจัดการสายโซ่อุปทาน Supply Chain Management.
[ออนไลน์]. ได้จาก : <http://suchaya511341053.blogspot.com/2009/11/supply-chain-management.html>

ข่าวสารการท่องเที่ยว.(2555). **Tourism expected to pass \$2 trillion in GDP.** [ออนไลน์]. ได้จาก :
www.breakingtravelnews.com/news/article/tourism-expected-to-pass-2-trillion-in-gdp/

คณิต ไช่มุกด์ . (2546). สถิติพื้นฐาน .พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์น้ำฝน

คณิต ดวงหัตถ์. (2537). สุขภาพจิตกับความพึงพอใจในงานของข้าราชการตำรวจชั้น ประทวนใน
เขตเมืองและเขตชนบท ของจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัย ขอนแก่น

- จตุพร เลิศล้ำ. (2551). **วิธีการดำเนินการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.** [ออนไลน์].
ได้จาก : www.smsmba.ru.ac.th/index_files/เครือข่ายวิจัย/.../8.บทที่3.pdf
- นัทรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2544). **การแปลความหมายสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และสัมประสิทธิ์การอธิบาย.** [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.watpon.com/Elearning/stat23.htm>
- ณรงค์ มหรรณพ. (2551). **เที่ยวเขาใหญ่ไม่มีปัญหาจากการจำกัดนักท่องเที่ยว.** [ออนไลน์].
ได้จาก : <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=278826>
- ชนธรัตน์ ทองหอม. (2554). **การจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.** กรุงเทพฯ. สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). **การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.** เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิยวรรณ กองประเสริฐ. (2551). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี.** สาขาวิชาการวางแผน และการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ปรีดี โชติช่วง. (2552). **นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว.** [ออนไลน์].
ได้จาก: <http://dc273.4shared.com/doc/XZVmrSI9/preview.html>
- ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. (2554). **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC).** [ออนไลน์]. ได้จาก: www.thailog.org/wikilog/logistics/import-export-customs/item/196-99-aec.html
- มานะ ชัยวงศ์โรจน์. (2546). **คุณรู้จัก Supply Chain ดีจริงหรือ?.** โปรดักทีวี่ดี เวิลด์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 44 หน้า 25 – 30. มหาวิทยาลัยบูรพา
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2525). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.** กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรรณ วลัยวานิช. (2546). **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว.** พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ซีเอ็ด
- วรัชต์ มัธยมบุรุษ. (2553). **แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ** กรณีศึกษาพื้นที่รอบการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแม่เมาะ จังหวัดลำปาง. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/434829?locale=en>
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2540). **ร่างนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.** เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.
- ศฤงฆ์ แสงอรุณ. 2548. **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ (Ecotourism).** [ออนไลน์]. ได้จาก: www.dnp.go.th/NPO/html/Tour/Eco_Tour.html

- สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ 7 นครราชสีมา. (2553). **งานสารสนเทศและสื่อสาร**. [ออนไลน์]. ได้จาก:
<http://www.dnp7.com/index.php>
- สุปรีย์ ศรีวัฒนา. (2008). Supply Chain คือ อะไร. [ออนไลน์]. ได้จาก:
http://blog.eduzones.com/friendly/print.php?content_id=40435
- หน่วยงานวิจัยด้านโลจิสติกส์. (2551). **ความหมายของ Supply Chain**. [ออนไลน์]. ได้จาก :
http://utcc2.utcc.ac.th/localuser/lrcappl/lrc/lrc_Howto_detail.php?id=2008010005
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2554). **การท่องเที่ยวสร้างสรรค์**.
 [ออนไลน์]. ได้จาก:
www.dasta.or.th/th/Sustain/sub_sustain.php?SystemModuleKey=Create
- Boo, Elizabeth. (1991). **Ecotourism : The Potentials and Pitfalls**. Washington D.C. : World Wildlife Fund-US.
- Collier and Harraway.(1997). **Tourism Industry. Principler of Tourism**. Auckland: Longman Paul Ltd.
- Gronroos, Chistian. (1990). The Maketing Strategy Communication, Toward a Maketing Concept for the 1990. **Meddelonden Fram Svenska Handel**, Shogskolan, working paper
- Kotler. (2000). **Marketing Management. The millennium edition**. 10th ed. Englewood Ohiffs : Prentice – Hall, Inc.
- McIntosh, Robert W, Goelder, Charles R & Ritchie, J.R. Brent. (1995). **Tourism Principal Practices. Philosophies**. USA
- Middleton, Victor T. C., Hawkins, Rebecca. (2001). **Sustainable tourism : a marketing perspective**. Oxford. Butterworth-Heinemann.
- Nick Kontogeorgopoulos and Kittinoot Chulikavit. (2010). Supply-Side Perspectives on Ecotourism in Northern Thailand. **International Journal Of Tourism Research** 12: 627–641
- Pairach Piboonrunroj. (2009). Methodological Implications of the Research Design in Tourism Supply Chain Collaboration. **Logistics Systems Dynamics Group**. Cardiff : 18th EDAMBA Summer Academy.
- Responsible Travel (2010). **Market Trends Series : Global Trends & Statistics**. Stanford University & Washington, DC. [Online]. URL : www.responsibletravel.org

- Richard Tapper & Xavier Font. (2004). Tourism Supply Chains. **Report of a Desk Research Project for The Travel Foundation**. Leeds: Leeds Metropolitan University.
- Robert B. Handfield and Ernest L. Nichols, Jr. (1999). Supply Chain Management. **Introduction to Supply Chain Management**. New Jersey.
- Shahram Gilaninia et al. (2011). Effective Factors in Green Supply Chain Management and Natural Environment Developed in Iran Tourism Industry: The Case of Small and Medium Tour Operators. **International Journal of Business Administration** 2(2): 1923-4015
- Tanapat Sangaroon. (2011). An Analytical Framework of Sustainability Supply Chain Management. การประชุมเชิงวิชาการประจำปีด้านการจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ ครั้งที่ 8
- Taweesak Theppitak. (2011). **Managing** Logistic Systems for the Creation of Sustainable. Eco-Friendly Tourism on Koh Lan Coral Island. การประชุมเชิงวิชาการประจำปีด้านการจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ ครั้งที่ 8
- The Commonwealth of Australia (1994). National Ecotourism Strategy. **Commonwealth Department of Tourism**. Australian Government Publishing Service, Canberra
- The Ecotourism Society. (1991). The Ecotourism Society's Definition. **The Ecotourism Society Newsletter**, 1.
- Vroom, V. (1970). **"Industrial Social Psychology". Management and Motivation**. New York. Mcgrow-Hill Book Company
- Xavier Font et al. (2008). Sustainable Supply Chain Management in Tour. **Business Strategy and the Environment** 17: 260–271
- Xinyan Zhang, Haiyan Song and George Q. Huang. (2009). Tourism supply chain management: A new research agenda. **Tourism Management**. 345–358
- Yildirim Yilmaz and Umit Bititci. (2006). Performance measurement in the value chain: manufacturing v. tourism. **International Journal of Productivity and Performance Management**. Vol. 55 Iss: 5, pp.371 - 389
- Zeithamal, Valarie.A., A. Parasuraman, and Leonard L. Berry.(1990). **Delivering Service Quality : Balancing Customer Perceptions and Expectations**. New York : Free Press

หมายเลขแบบสอบถาม เลขที่ ๐๐๐

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านการพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อห่วงโซ่อุปทานในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเลือกอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นกรณีศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้สำหรับวิเคราะห์ในงานวิจัย และวิชาการเท่านั้น ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของท่านจะถือเป็นความลับ และจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
(ปัจจัยทางด้านค่าน้ำ)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
(ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ) และความพึงพอใจโดยภาพรวมของ
นักท่องเที่ยว (ปัจจัยด้านปลายน้ำ)

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย
มา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุจิตา ศรีไชยวาน
(ผู้วิจัย)

นักศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

วันที่ดำเนินการ.....สถานที่.....

ชื่อ-สกุล (ผู้ให้สัมภาษณ์).....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี ☐ 21-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี
☐ 51-60 ปี ☐ มากกว่า 60 ปี
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4. อาชีพ ☐ รับราชการ ☐ นักเรียน/นักศึกษา ☐ เกษตรกร
☐ รัฐวิสาหกิจ ☐ พนักงานเอกชน ☐ อื่นๆ
☐ ธุรกิจส่วนตัว ☐ รับจ้างทั่วไป
5. รายได้ ☐ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ☐ 10,001 - 20,000 บาท
☐ 20,001 - 30,000 บาท ☐ 30,000 - 40,000 บาท
☐ 40,000 - 50,000 บาท ☐ มากกว่า 50,000 ขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการของอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

คำแนะนำ: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่าระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ

ข้อ	การบริหารจัดการของอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ (ปัจจัยด้านต้นน้ำ)	ระดับความพึงพอใจ				
		ควรปรับปรุง (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1.ทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร						
1.1	อุทยานฯ มีการจัดสถานที่ และมอบหมายบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว					
1.2	อุทยานฯ มีการจัดเตรียมความพร้อม เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก					
1.3	อุทยานฯ มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจองห้องพักล่วงหน้า					
1.4	อุทยานฯ มีความสามารถในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยรอบบริเวณอุทยานฯ ให้คงความเป็นธรรมชาติ					

ข้อ	การบริหารจัดการของอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ (ปัจจัยด้านต้นน้ำ)	ระดับความพึงพอใจ				
		ควรปรับปรุง (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
2. คุณลักษณะขององค์กร						
2.1	อุทยานฯ มีการให้บริการ และข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ สะดวก และรวดเร็ว					
2.2	อุทยานฯ ได้รับความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากธุรกิจเอกชนโดยรอบบริเวณอุทยานฯ					
2.3	นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นภาพโครงสร้างองค์กรของอุทยานฯ ได้จากแผนภูมิแสดงหน้าสำนักงานอุทยานฯ					
3. การนำข้อมูลที่ได้รับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ (การไหลของข้อมูล)						
3.1	อุทยานฯ มีแผนผังแสดงขั้นตอนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3.2	อุทยานฯ มีระบบรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว					
3.3	อุทยานฯ มีระบบการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการสื่อสารแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3.4	อุทยานฯ มีการจัดทำระบบสำหรับแจ้งข้อมูลเตือนภัยแก่นักท่องเที่ยว					
4. ค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร						
4.1	อุทยานฯ เปิดโอกาสให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเข้ามาให้บริการด้านอาหาร และเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยว					
4.2	อุทยานฯ มีความสามารถในการธำรงรักษาความเป็นธรรมชาติ					
4.3	อุทยานฯ มีการจัดเตรียมกิจกรรมที่รองรับนักท่องเที่ยวโดยเน้นการไม่ทำลาย และรบกวนธรรมชาติและสัตว์ป่า					
4.4	อุทยานฯ มีการฝึกอบรมเยาวชนในพื้นที่เพื่อทำหน้าที่มัคคุเทศก์บริการนักท่องเที่ยว					

ข้อ	การบริหารจัดการของอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ (ปัจจัยด้านต้นน้ำ)	ระดับความพึงพอใจ				
		ควร ปรับปรุง (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
4.5	ชาวบ้านที่มาให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มให้ ความร่วมมือในการรักษาสภาพแวดล้อมแหล่ง ท่องเที่ยว ให้คงความเป็นธรรมชาติ					
5. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย						
5.1	นักท่องเที่ยวสามารถประสานงานด้านที่พักและ ข้อมูลข่าวสาร โดยตรงต่ออุทยานฯ					
5.2	อุทยานฯ ได้มีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ให้แก่คน ในท้องถิ่น					
5.3	การมีธุรกิจที่พักของเอกชนโดยรอบเป็นเครือข่ายที่ สำคัญของอุทยานฯ					
5.4	อุทยานฯ ให้โอกาสชุมชนในท้องถิ่น เข้ามาเรียนรู้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ตลอดเวลา					
5.5	อุทยานฯ ได้มีการกำหนดระเบียบ และวิธีการปฏิบัติ ตนของนักท่องเที่ยวในระหว่างเข้ามาท่องเที่ยวใน อุทยานฯ					
6. ประสิทธิภาพและการปฏิบัติหน้าที่						
6.1	เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความสามารถในการให้ ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว					
6.2	เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความรับผิดชอบด้าน ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาในการ เข้ามาท่องเที่ยว					
6.3	เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความสามารถในการจูงใจ นักท่องเที่ยวให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม					
6.4	เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความเต็มใจในการ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
6.5	อุทยานฯ มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและจำนวน ยานพาหนะที่ไปท่องเที่ยวในอุทยานฯ เพื่อลด มลภาวะทางสิ่งแวดล้อม					

**ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
จังหวัดนครราชสีมา**

คำแนะนำ. กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่าระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ

ข้อ	การให้บริการของอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ (ปัจจัยด้านกลา่งน้ำ)	ระดับความพึงพอใจ				
		ควรปรับปรุง (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
7. ด้านที่พักอาศัย						
7.1	อุทยานฯมีการจัดการทางด้านโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ไฟฟ้า/น้ำดื่ม/น้ำใช้/โทรศัพท์สาธารณะ/สุขา)ได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว					
7.2	อุทยานฯมีการจัดการทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ที่พักเต็นท์/ อุปกรณ์เครื่องใช้)ในการให้บริการอย่างเพียงพอต่อความต้องการ					
7.3	เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีความสามารถในการให้บริการด้านข้อมูลที่พ้กแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
7.4	อุทยานฯ มีการจัดการปัญหาทางด้านขยะ และการดูแลรักษาความสะอาดในบริเวณที่พักได้อย่างเหมาะสม					
7.5	ค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียม (ราคา) ของที่พักประจำอุทยานฯ มีความเหมาะสมกับบริการที่ได้รับ					
7.6	อุทยานฯ มีเครือข่ายด้านที่พักกับธุรกิจของเอกชนเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว					
8. ด้านการเดินทาง						
8.1	นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางด้วยพาหนะส่วนตัว ไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก					
8.2	นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเดินทางเข้าสู่อุทยานฯ ด้วยบริการขนส่งสาธารณะ					
8.3	อุทยานฯ มีการทำป้ายสัญลักษณ์บอกทางเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว					

ข้อ	การให้บริการของอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ (ปัจจัยด้านกลางน้ำ)	ระดับความพึงพอใจ				
		ควร ปรับปรุง (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
8.4	การเดินทางตั้งแต่ทางแยกจากถนนมิตรภาพสู่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีความปลอดภัยตลอด เส้นทาง					
8.5	อุทยานฯ มีการจัดวางระบบเส้นทางเดินป่าที่ หลากหลายเพื่อชื่นชมธรรมชาติ					
9. ด้านสถานที่และกิจกรรม						
9.1	อุทยานฯ มีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ และมีความ น่าสนใจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมา ท่องเที่ยว					
9.2	อุทยานฯ มีกิจกรรมพิเศษที่เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยว (การล่องแก่ง การเดินป่า)					
9.3	อุทยานฯ ได้จัดพื้นที่สำหรับจอดรถเพื่อบริการแก่ นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ					
9.4	เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานฯ มีส่วนร่วมกิจกรรมกับ นักท่องเที่ยวในการทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ					
9.5	อุทยานฯ มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัย ให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
10.ด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น						
10.1	บริเวณอุทยานฯ มีการให้บริการด้านอาหารและ เครื่องดื่มอย่างเพียงพอ					
10.2	อุทยานฯ ได้ให้โอกาสคนในชุมชนเข้ามาขายของที่ ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน					
10.3	ร้านอาหารและเครื่องดื่มในอุทยานฯ มีความ สะอาดและถูกสุขอนามัย					
10.4	อุทยานฯ มีการจัดพื้นที่เฉพาะ เพื่อให้บริการด้าน อาหาร เครื่องดื่ม และของที่ระลึก แก่นักท่องเที่ยว					
10.5	ราคาอาหารและเครื่องดื่ม ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมี ความเหมาะสมกับคุณภาพ					

ข้อ	การให้บริการของอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ (ปัจจัยด้านกลางวัน)	ระดับความพึงพอใจ				
		ควร ปรับปรุง (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
11	โดยภาพรวมท่านมีความพึงพอใจในการเข้ามา ท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในระดับใด (ปัจจัยด้านปลายน้ำ)					

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่ออุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสุจิตา ศรีไชยวาน เกิดเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2528 เริ่มการศึกษาระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนมารีย์วิทยา จังหวัดนครราชสีมา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนสุรธรรมพิทักษ์ จังหวัดนครราชสีมา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ที่โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ สาขาการตลาด จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ปีการศึกษา 2552 เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ขณะกำลังศึกษาระดับปริญญาโท ได้รับทุนศึกษาภาพและได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนาเพื่อทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

